

# ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ,

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΤΩΝ

ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ,

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ.



.. Δικαίω δέ μοι εἶνα γραφῆς εἶναι ταῦτα μάλιστα, ὅτι οὐ  
.. ἀκαταμάχιστα ἴσθι τοῖσιν ἰατροῖσιν, ἐπισκεπτοῦσθα εὐδύναι...  
ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ, Περὶ διαίτης ἐξέλιον.

ΤΟΜΟΣ Α΄.

1862.

ΤΕΥΧΟΣ Γ΄.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΩΙ ΤΕΥΧΕΙ ΤΟΥΤΩΙ ΕΠΙΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Α΄. ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ.  
[13.] Περὶ τοῦ λαρυγγοσκοπίου καὶ τῆς χρήσεως αὐτοῦ ἔν τε τῇ Φυσιολογίᾳ καὶ τῇ Παθολογίᾳ. [Σ. κ. τ.]—  
26. Περὶ τῶν νοσολογικῶν ἐπιπλοκῶν κατὰ τὰς ὀργανικὰς βλάβας τῶν βαλβίδων τῆς καρδίας. — 27. Περὶ διαγνώσεως τῶν καρδιακῶν παθήσεων. — 28. Περὶ τῆς ἐπιβροχῆς τῆς μουσικῆς ἐπὶ τῶν ψυχικῶν νοσημάτων. Β΄.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΙΕΙΝΗ\* [16] Περὶ τῆς βλάβης, τῆς προερχομένης ἐκ τῶν δεινῶν ἀρσενικοῦ εἰργασμένου βιομηχανικῶν προϊόντων. [Σ. κ. τ.] Γ΄. ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ\* 29. Περὶ τῆς ἀξίας τῶν ἀναισθητικῶν ἐν τῇ Μαιευτικῇ. Δ΄. ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ\* 30. Περὶ τῆς θεραπευτικῆς χρήσεως τοῦ χλωρικοῦ καλίου (Kali chlorici) ἐπὶ τινος τῶν ψυχικῶν νόσων καὶ τῆν κακωδίαν τοῦ

στόματος. — 31. Περὶ τῆς θεραπευτικῆς χρήσεως τοῦ ὑδροϊωδικοῦ καλίου. — 32. Περὶ τῆς θεικῆς κινίνης ὡς θεραπευτικοῦ τῆς δεινῆς ἀρθρίτιδος. — 33. Περὶ τῆς δακτυλιτιδος ὡς θεραπευτικοῦ τῆς τρομάδος τῶν οἰνοπλόγων παρακοπῆς. — 34. Περὶ νέας φαρμακευτικῆςσκευάσεως τινῶν φαρμάκων.

## ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ.

[13.] Περὶ τοῦ λαρυγγοσκοπίου καὶ τῆς χρήσεως αὐτοῦ ἔν τε τῇ Φυσιολογίᾳ καὶ τῇ Παθολογίᾳ. [Συνέχεια καὶ τέλος].

(Κατὰ τὸν Κέρριον J. N. CZERMAK).

Ἡ δευτέρα τῶν ὑπὸ τοῦ Κ. Czermak λαρυγγοσκοπικῶς ἐξετασθεισῶν παθολογικῶν περιπτώσεων ἔχει ὡς ἐξῆς· τῇ 2<sup>ῃ</sup> Ἰανουαρίου, 1859, προσῆλθε πρὸς αὐτὸν ἀνὴρ τις ἐκ τῶν εὐπαιδευτῶν ἀσθῶν, τεσσαρακοντούτης, τοῦ ὁποίου ἡ φωνὴ ἦν ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν βραγχώδης. Ἐπῆλθε δὲ ὁ βράγχος οὗτος αἰφνιδίως μετὰ τινος ἰσχυρᾶν κόπωσης τῶν φωνητηρίων ὀργάνων καὶ ἔκτοτε ἐξηκολούθει ἐπιτεινόμενος κατὰ πᾶσαν ἰσχυρὰν ψυχικὴν διατάραξιν, ἀλλ' οὐδέποτε ἐξέλειπε καθ' ὅλοκληρίαν. Ἡ πάθησις αὕτη ἐθεραπεύετο ἐπὶ πολλὰ ἤδη ἔτη ὡς δευτέραν καθαρῶς νευρικῆς φύσεως. Ἄλλ' ἡ λαρυγγοσκοπικὴ ἐξέτασις ἀπέδειξε, ὅτι ἡ διάγνωσις, ἐπὶ τῇ βίασει τῆς ὁποίας ἐθεραπεύετο ἡ πάθησις, ἦν ἡμαρτημένη, εὐρεθέντος, ὅτι ὁ βράγχος προήρ-

χετο ἐκ τινος μελανόχρου, ὑποστρογγύλου καὶ ἀνωμαλοῦ ψευδοπλάσματος, ἐκπεφυκότος ἐκ τῶν μέσων τῆς δεξιᾶς φωνητικῆς χορδῆς καὶ οὐ ἡ βίασις ἦν ἀρκούντως πλατεῖα. Προσέτι διεγνώσθη, ὅτι τὸ ψευδοπλάσμα τοῦτο ἦν μυλοειδὲς, ὡς κραδαινόμενον καταφανῶς καὶ ὅλα αὐτοῦ τὰ μέρη ἐκ τῶν δονήσεων τῆς φωνητικῆς χορδῆς καὶ ἐφάνετο ἐνδίδον, ὁσάκις τυχὸν περιεσφίγγετο μέρος αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ σχίσματος τῆς γλωττίδος. Ἐπειδὴ δὲ μετὰ πᾶσαν ἰσχυρὰν ψυχικὴν συγκίνησιν ἐγένετο διὰ μίας βραγχωδεστέρας ἡ φωνὴ τοῦ πάσχοντος, ἠδυνάτο τις νὰ συμπεράνη, ὅτι ὁ τε ὄγκος καὶ ἡ σύστασις τοῦ ψευδοπλάσματος ἐπάσχον ταχέως μεταβολάς. Μεταβάλλοντα τὸν πάσχοντα εἰς Πιέννην τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καὶ ἦν ἐγένετο ἡ πρώτη αὐτοῦ λαρυγγοσκοπία, ἐξήτασε καὶ αὐτὸς διὰ τοῦ λαρυγγοσκοπίου ὁ ἰατρὸς Κ. Semeler· εὗρε δὲ καὶ αὐτὸς, καὶ ἐπιστολιμαίως ἀνεκοίνωσε τῇ Κ. Czermak, τὰς αὐτὰς ἀλλοιώσεις. Ἀκολούθως ἐπέστειλε τῇ Κ. Czermak, ὅτι ἐκ τῶν ἐφεξῆς λαρυγγοσκοπίσεων ἐβεβαιώθη, ὅτι τὸ ψευδοπλάσμα ἠδύνατο διηνεκῶς.

Τρίτην ἐνταῦθα ἀναγομένην περίπτωσιν εὐρίσκομεν ἐν τῇ Συγγραφῇ τοῦ Κ. Czermak τὴν ἐξῆς·

παίς τις ένδεκαετής έάλω κατά τὸ πρῶτον έτος τῆς ήλικίας ὑπὸ έξερύθρου, ὡς έλεγεν, ὀλοφυκτιδῶδους έξανθήματος, διαρκέσαντος ἐπὶ τρεῖς μῆνας. Ἀπὸ δὲ τοῦ τρίτου αὐτῆς έτους έάλω ὑπ' ὀφθαλμικῶν ένοχλήσεων, αἵτινες έξηκολούθησαν ἀδιαλείπτως μέχρι τοῦ ένδεκάτου αὐτῆς έτους. Κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1858 έπαθε, καθ' ἃ έλεγε, πυρετικήν, εβδομάδας τινάς διαρκέσασαν, νόσον, καθ' ἣν συνέπεσεν ἡ ράχις τῆς ρίνος καὶ ανεφάνησαν ἔλκη ἐν τε τῇ ὑπερφά καὶ τῷ ὑπερωίῳ ἰστίῳ. Κατὰ τὸ ἐπιπὸν φθινόπωρον ἡ πάσχουσα έγένητο λίαν βραγχώδης. Ὅτε δὲ, τῇ 14<sup>η</sup> Ἰανουαρίου, 1859, παρελήθη εἰς τὸ νοσοκομεῖον, εἶχεν ὡς έξῆς ἡ μὲν σωματική αὐτῆς διάπλασις εφάνετο ἀσθενῆς, ἡ δὲ ὄψις καχεκτική. Κατὰ τὸ δεξιὸν οὖς έπασχε δυσκοιλίαν. Ἡ ράχις καὶ ἡ ρίζα τῆς ρίνος ἦσαν συμπεπτωκυῖαι. Μεταξὺ τοῦ ἀριστεροῦ κατωτέρου βλεφάρου καὶ τῆς ρίνος παρετηρήετο ὄγκωμά τι, ὄροβιαῖον, ὑπόσκληρον, φέρον πολλά τρήματα, ἰσομεγέθη πρὸς τὴν κεφαλίδα βελόνης κομμωτικής, βλύζοντα ὑδαρές καὶ ὑπόλευκον πῦον. Τὸ ἀριστερὸν κατώτερον βλέφαρον ἦν ἐπισήμως έντετραμμένον καὶ έστερημένον ἀπασῶν αὐτοῦ πῶν βλεφαρίδων. Κατὰ τὸ μέσον τῆς ὀστείνης ὑπερφάς παρετηροῦντο δύο, πλησίον ἀλλήλων κείμενα καὶ πυκρῶσύντα, ἔλκιδρια, τὸ μέγεθος ὅσον κεφαλίδος συνήθους βελόνης κομμωτικής καὶ ἐν οἷς ἡ μήλη διικνεῖτο πρὸς τ' ἄνω εἰς βάθος ἐνδὸς δακτύλου καὶ εὔρισκεν τραχειῶν ἐπιφάνειαν. Προσέτι ἡ μὲν σαρκίνη ὑπερφά ἦν μεγάλως διαβεβρωμένη, ὁ δὲ γαργαρεὼν σχεδὸν ὀλοσχερῶς ἀπεφθαρμένος καὶ ἡ περὶ αὐτὸν χῶρα ἐκ συνουλώσεως συνελκυσμένη, ἡ ὀπισθία τοῦ φάρυγγος ἐπιφάνεια ὑποκιτρίνη, ἡ ἐκ τοῦ στόματος ἐκπεμπομένη ἀπόπνοια κακῶδης, αἱ ἐφ' ἑκάτερα τοῦ τραχήλου ἀδένες μετρίως έξογκωμέναι, ἡ φωνὴ λίαν βραγχώδης καὶ ἡ ἀναπνοὴ θορυβώδης. Ἐξετάσας διὰ τοῦ λαρυγγοσκοπίου τὴν πάσχουσαν ὁ Κ. Czermak τὴν προτεραίαν τῆς εἰς τὸ νοσοκομεῖον εἰσόδου αὐτῆς, παρετήρησε τὰ ἀκόλουθα τὴν ἐπιγλωττίδα ἐξαισῶς έξωδηκυῖαν, (τὸ πάχος αὐτῆς μικρὸν ἔλασσον ἡμίσεος δακτύλου) κατὰ δὲ τὸ δεξιὸν αὐτῆς ἡμισυ πλατὺ καὶ βαθὺ ἔλκιδριον, κεκαλυμμένον ὑπὸ παχέας ῥυπαροκιτρίνου πυώδους ἐπιζήματος. Ἡ λαρυγγαία εἰσὶθμη ἦν τοσοῦτον έστενωμένη, ὥστε μικρὸν μόλις μέρος τῶν κατὰ τι έξογκωμένων φωνητικῶν χορδῶν ἦν ὁρατὸν, τὸ δὲ ῥεῦμα τοῦ ἀναπνευσμένου ἀέρος, διερχόμενον δι' αὐτῆς, ἀπετέλει πόρρωθεν ἀκούμενον ῥοιζήμα. Ἀφοῦ ἡ πάσχουσα ὑπεβλήθη ἐν τῷ νοσοκομείῳ ἐπὶ μίαν εβδομάδα εἰς τὴν δι' ὑδραργυρικῶν ἐπιγρίσεων θεραπείαν, ἐπανελήθη ἡ λαρυγγοσκοπική εξέτασις ὑπὸ τοῦ Κ. Czermak, εὐ-

ρόντος, ὅτι οὐ μόνον τὸ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἡμίσεος τῆς γλωττίδος ἔλκιδριον εἶχε μεγάλως διαβεβρωσέντα κατὰ βάθος μόρια, ἀλλὰ καὶ ὅτι εἶχεν ἀναφανῆ καὶ ἕτερον, μικρότερον μὲν τοῦ πρώτου, ἀλλ' ἐπίσης βαθὺ κατὰ τὸ ἀριστερὸν τῆς ἐπιγλωττίδος ἡμισυ, ὥστε ἡ ἐτι έξογκωμένη ἐπιγλωττις εφάνετο οἰοεὶ τρίλοβος. Προσέτι παρετήρησεν, ὅτι ἐξ ἑκατέρου τῶν εἰρημένων ἔλκων τῆς γλωττίδος, μάλιστα δὲ ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ ἔλκιδριου, μεταξὺ τῆς ἐπιγλωττίδος καὶ τοῦ ἀριστεροῦ ἀρυταινοσπιλωτικῶν συνδέσμου, ἀνέβλυζε πυύφυρτος βλένα, παρεμποδίζουσα ἐνίοτε τὴν ἀναπνοὴν καὶ προξενούσα σφοδρότατην βήχα. Ἡ λαρυγγαία εἰσὶθμη εφάνετο ἐτι έστενωμένη ἐκ τῆς τῶν παρακειμένων μορίων έξοιδήσεως. Ὁ θεραπεύων τὴν πάσχουσαν ἰατρὸς έξηκολούθησε τὴν δι' ὑδραργυρικῶν ἐπιγρίσεων θεραπείαν. Γενομένης καὶ τρίτης λαρυγγοσκοπήσεως ἐννέα ἡμέρας μετὰ τὴν δευτέραν, παρετηρήθη, ὅτι ἡ μὲν ἐπιγλωττις ἦν προφανῶς ἦττον ἐνεμμένη καὶ ἦττον έξογκωμένη, ἡ κατὰ τὴν δευτέραν εξέτασιν, ὁ δὲ πυθμὴν τῶν ἐπ' αὐτῆς ἔλκων εφάνετο έντελῶς καθαρὸς καὶ εἶχε τὸ κατὰ φύσιν χρῶμα τῶν βλενομεμβρανῶν. Ἀλλ' οὐχ ἦττον ἡ ἐκ τῶν ἔλκων τούτων προελθοῦσα ἀπώλεια τῆς οὐσίας ἦν ἐτι μεγάλη ἡ ἐπιγλωττις εφάνετο ἐτι οἰοεὶ τρίλοβος. Ἐπὶ τοῦ εἰσέτι έξογκωμένου δεξιοῦ ὑπεραρυταινοειδοῦς ἀνωτέρου συνδέσμου παρετηροῦντο δύο, πολλῶν γραμμῶν μήκος ἔχοντα, πλακερά έξιδρώματα (Plaques). Ἡ βήχῃ εἶχεν ἤδη ἐλαττωθῆ, ἀλλὰ τὸ βραγχώδες τῆς φωνῆς παρέμενεν ἀμετάβλητον. Προϊούσης δὲ τῆς τὸν λάρυγγα ἐπινεμομένης ἔλκιδους διαβεβρωσεως, ἦν συνῶδευε μεγάλη έξόγκωσις τῶν φωνητικῶν συνδέσμων, ἐδέησε τῆς λαρυγγοτομίας, ἦν καὶ έξετέλεσεν ὁ χειρουργὸς Κ. v. Balassa. Ἐπιλαθόμενος δὲ καὶ τῆς εὐκαιρίας ταύτης ὁ Κ. Czermak, ἐδοκίμασεν ἐκ νέου τὴν τοῦ Neudörfer λαρυγγοσκοπικὴν μέθοδον, περὶ ἧς ἐν τοῖς πρόσθεν διελάβομεν. Τὸ περιγεγόμενον τῆς εξέτάσεως ταύτης ἦν, ὡς προσεδόκα ὁ Κ. Czermak, ἐτι διδακτικώτερον, ἢ τὸ τῆς πρώτης, καθότι ἐνταῦθα ὑπῆρχε στένωσις, οὐχὶ δὲ παντελῆς ἀπόφραξις τοῦ φάρυγγος. Ὁ Κ. Czermak μετεχειρίζετο πρὸς τὴν εξέτασιν ταύτην κατὰ τὰς εὐδίας τῶν ἡμερῶν τὸ ἡλιακὸν φῶς, προστρέπων διὰ τινος μικροῦ ὀφθαλμοσκοπικοῦ κατόπτρου τὰς φωτιστικὰς ἀκτῖνας, συγκεντρωμένας, ἐπὶ τοῦ ὡσειδοῦς χαλυβδίνου λαρυγγοσκοπίου, τοῦ εἰσηγμένου εἰς τὸν μετὰλλινον ἀναπνευστικὸν σωλήνα. Ὁ οὕτως ἐπιτευχθεὶς φωτισμὸς τοῦ λάρυγγος ἦν τοσοῦτον περιλαμπής, ὥστε διέκρινε τις μετ' ἐκπληκτικῆς ἐναργείας

τὰς ἐλαχίστας λεπτομερείας τῆς τὸν λάρυγγα ὑπενδυσούσης βλενομεμβράνης. Ἔχει δὲ ἀρκούσαν πρὸς τὴν τοιαύτην εξέτασιν φωτιστικὴν δύναμιν καὶ ἡ φλόξ τῶν κινῶν λαμπτήρων. Παραλείποντες τὰ διὰ τῆς εξέτάσεως ταύτης ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα, ὡς ἐκτὸς τοῦ σκοποῦ τοῦ ἀνά χειρας συγγράμματος, παραπέμπομεν τὴν ἐπιέμενον πλειόνων λεπτομερειῶν εἰς αὐτὸ τοῦ Κ. Czermak τὸ συνταγματίον, ἐξ οὗ μετηνέγκαμεν ἐνταῦθα μόνον τὰ ενδιαφέροντα τὸ μέγιστον μέρος τῶν ἀναγινωστῶν ἡμῶν.

Τὸ κυριώτερον, κατὰ τὸν Κ. Czermak, πλεονέκτημα τῆς μεθόδου τοῦ Neudörfer εἶναι, ὅτι δι' αὐτῆς δύναται τις νὰ ἐκτελέσῃ εἰς τὸ βάθος τοῦ λάρυγγος μηλώσεις, καυτηριάσεις καὶ ἄλλας χειρουργικὰς πράξεις, καθ' ἃς πρέπει νὰ ποδηγετῆ αὐτὸν ἡ ὄρασις καὶ ὅτι διὰ τῆς μεθόδου ταύτης καθίσταται δυνατόν, καὶ τοι τοσοῦτον οὐκ εὐκτασθήτου τῆς γλωττίδος, νὰ ἐξαιρῶμεν ψευδοπλάσματα ἐκ τῆς τοῦ λάρυγγος καὶ τῆς τραχείας, σχάζωμεν ἀποστήματα κ. ο. κ.

Ὁ Κ. Czermak ἐπιστᾶ προσέτι τὴν προσοχὴν τῶν ἰατρῶν εἰς τὴν χρησιμότητα τῆς Γαλθανοκαυστικῆς τοῦ Κ. Middeldorff πρὸς ἀναίμακτον καθάρσιν τῶν ἐν ταῖς ἀεροφορίσις ὁδοῖς ψευδοπλάσματων, τῇ βοηθείᾳ τοῦ λαρυγγοσκοπίου.

Ἐκ τῶν λοιπῶν, ἐν τῇ συγγραφῇ τοῦ Κ. Czermak περιγεγραμμένων περιπτώσεων, καθ' ἃς ἐφηρηδόθη ἡ διὰ τοῦ λαρυγγοσκοπίου εξέταστικὴ μέθοδος, αἱ μᾶλλον ενδιαφέρουσαι τὸν μετιόντα ἰατρὸν εἰσὶν αἱ ἀκόλουθοι. Ἄνθρωπος, σὺν τὸν Ἰούνιον τοῦ 1847 σφυλιτικὸν ἔλκος, έγένητο κατὰ τὸν ἐπιόντα Νοέμβριον βραγχώδης, εἶτα δὲ κατελήθη ὑπὸ παντελοῦς ἀφωνίας. Διόνον κατὰ τὰ μέσα τοῦ θέρους ἡ φωνὴ αὐτοῦ έγίνετο ἦττον βραχέα. Ὅταν δὲ κατὰ τὸν ἐπιόντα Ἰανουάριον ἐλαρυγγοσκοπήσῃ τὸν πάσχοντα ὁ Κ. Czermak, ἡ φωνὴ τοῦ πρώτου ἦν παντάπασιν ἀηχῆς. Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ λαρυγγοσκοπίου έγένητο ἐπὶ τοῦ ἀσθενοῦς τούτου εὐχερέστατα, ὡς οὐσης, καθ' ἡμαρτημένην διάπλασιν, έντελῶς δεδιχασμένης τῆς σαρκίνης αὐτοῦ ὑπερφάς. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς εξέτάσεως ἦν τὸ έξῆς ἡ μὲν ἐπιγλωττις ἦν κατὰ τὰ δεξιὰ ἐπισήμως πεπαχυσμένη, κατὰ δὲ τὸ μέσον αὐτῆς ἐφερξ βαλβίαν ἐκτομήν καὶ κατὰ τὰ δεξιὰ εφάνοντο ἐπισήμως διαβεβρωμένα. Οἱ νόθοι φωνητικοὶ σύνδεσμοι ἦσαν λίαν κεχλασμένοι καὶ μεῖζονες, ἡ κατὰ φύσιν, ὥστε ἐφήπτοντο ἀλλήλιον καὶ ὅταν ἡ γλωττις ἦν κατὰ τὸ ἡμισυ ἠνεωγμένη, συγκαλύπτοντες σχεδὸν έντελῶς τὰς φωνητικὰς χορδὰς. Ὅταν ὁ πάσχων ἐπειρᾶτο νὰ ῥήξῃ φλόγγον τινὰ, συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους, κατὰ τὴν μεσάτην τοῦ σώματος γραμμὴν (medianam),

μέχρις έντελοῦς ἐπαφῆς καὶ οἱ νόθοι φωνητικοὶ σύνδεσμοι (ἐνῶ οὗτοι, κατὰ φύσιν ἐχόντων τῶν μορίων, ἀπέχουσιν ἀπ' ἀλλήλων ἐν καιρῷ τῆς φωνήσεως πολλὰ τινὰ γ. τ. μ.) καὶ οὕτως ἐμπόδιζον τὰς φωνητικὰς χορδὰς τοῦ νὰ μεταστώσιν εἰς ἡχηρὰς δονήσεις. Ὁ ἀπὸ έξεβιάζετο μεταξύ τῶν κεχλασμένων νόθων φωνητικῶν συνδέσμων, παράγων σγμὸν τινὰ. Αἱ παθολογικαὶ δὲ αὐταὶ ἀλλοιώσεις ἦσαν, προφανέστατα, τὸ ἄμμεσον αἷτιον τῆς ἀφωνίας. Ἐξιοσημείωτον εἶναι προσέτι, ὅτι ἐπὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης, ἐνῶ ὁ πάσχων εἰσέπνεε βραχέως, ὁ Κ. Czermak ἠδυνήθη νὰ διὰ τῆς κατὰ φύσιν διαταξιμένης γλωττίδος εἰσὶθῇ εἰς τὴν τραχειᾶν ἀρτηρίαν μέχρι τοῦ μέρους, καθ' ἃ αὐτὴ διαχάζεται.

Πρὸς ἕσιν τῆς ἀφωνίας ταύτης, ἦτις, ὡς εἴρηται, προήρχετο ἐκ χρονίας έξοιδήσεως τῶν ἀνωτέρων θυρεαρυταινικῶν συνδέσμων, ὁ Κ. Czermak ἐκαυτηρίασεν ἐπανειλημμένως, τῇ βοηθείᾳ τοῦ λαρυγγοσκοπίου, διὰ τε σπάγγου διαβεβρωχοῦ εἰς διάλυσιν νιτρικοῦ ἀργύρου καὶ δι' αὐτουσίτου τοῦ καυτηρίου τούτου, τὰ νοσηρῶς ἠλλοιωμένα μόρια. Ἔστε ἀπὸ τοῦδε οὐδεμίαν δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἀμφιβολία περὶ τοῦ ἐκτελεσάμενου τῶν τοιοῦτων καυτηριάσεων, ἀλλὰ τὸν ἀνωτέρων πρέπει νὰ θεωρῆται τοῦ λοιποῦ ὡς αὐθαρολογούμενον χειρουργικὸν δόγμα, ὅτι οὐδέποτε πρέπει νὰ ἐνεργῶνται ἐν τῷ λάρυγγι καυτηριάσεις κ. τ. τ. ἄνευ τῆς ὑπὸ τοῦ λαρυγγοσκοπίου χειραγωγήσεως. Διὰ μόνης τῆς βοηθείας τοῦ ὀργάνου τούτου καθίσταται δυνατόν νὰ δώσωμεν εἰς τὴν καυτηριάζουσαν ἡμῶν χεῖρα τὴν προσήκουσαν διεύθυνσιν καὶ νὰ βεβαιωθῶμεν, ὅτι τὸ καυτήριον εἰσάφειτο ἀληθῶς εἰς τὸν λάρυγγα καὶ ὅτι ἐκαυτηρίασε τὰ προσήκοντα μέρη αὐτοῦ. Ἐπομένως πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀνεπιστρεπτεῖ παρελθὼν ὁ καιρὸς, καθ' ὃν έξετελοῦντο τυφλοῖς ὀμμασιν αἱ εἰς τὰ ένδον τοῦ λάρυγγος ἐγχειρήσεις καὶ ὅτε ὁ τὴν καυτηρίασιν ἐκτελῶν ἐπίεξε πρὸς τὰ κάτω τὴν ἐπιγλωττίδα, καυτηριάζων μόνον τὴν προσέθιν αὐτῆς ἐπιφάνειαν καὶ ἀνατιθεὶς εἰς τὴν τυφλὴν Τύχην τὴν ἀποτροπὴν τοῦ κινδύνου τῆς εἰς τὸν λάρυγγα καταπτώσεως τοῦ καυτηρίου.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐν τῇ προκειμένη περιπτώσει γενομένης καυτηριάσεως ἦν, ὅτι ἐβεβλιώθη, ἀλλὰ πρὸς καιρὸν, ἡ κατάσταση τοῦ πάσχοντος, ὅστις, μετὰ πολυετῆ παντελῆ ἀφωνίαν, χθόνια ἦν ἐκπέμψη φλόγγους περιτράνους. Ἐξιοσημείωτον δὲ εἶναι, ὅτι ἐπὶ τε τοῦ πάσχοντος τούτου καὶ ἄλλων ἡ διὰ τοῦ καυτηρίου ἐπιθίξις (Touchieren) μορίων τοσοῦτον εὐερεθίστων προξενεῖ οὕτως ἐλαχίστην βήχα, ὥστε, ἐάν τις δὲν ἐβλεπε διὰ τοῦ λαρυγγοσκοπίου τὸ τε καυτηριοφόρον εἰσερχόμενον



εις τὸν λάρυγγα καὶ τὰς ἐκ τῆς καυτηρίασεως λευκάς ἐφελκίδας, καλυπτούσας τοὺς ἀνωτέρους θυρεοαρυταινικούς συνδέσμους, ἤθελε νομίσει, ὅτι ἀφήμαρτε τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ. Τοιοῦτοτρόπως διηυρύνθη μεγάλως ὁ κύκλος τῆς δικαιοδοσίας τοῦ λαρυγγοσκοπίου, ὡς ἀποδεικνύουσιν οὐ μόνον αἱ ἐπὶ τοῦ ἀρβώσου, περὶ οὗ ὁ λόγος, πρῶται ἐπιτυχεῖς ἀπόπειραι τοῦ *K. Czermak*, ἀλλὰ καὶ ἡ μετ' ἴσης ἐπιτυχία ἐφαρμογῆς τῆς μεθόδου ταύτης ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ *K. Semelader*, καυτηρίασαντος βαθέως τὴν βίξαν τῆς γλώσσης, καὶ τοῦ ἱατροῦ *K. Diell*, ἐπιθίξαντος διὰ τοῦ καυτηρίου τὴν ἐπιγλωττίδα, τῇ βοήθειά τοῦ λαρυγγοσκοπίου.

Πρακτικῶς ἐνδιαφέρουσα εἶναι προσέτι καὶ ἡ ἀκόλουθος κλινικὴ ἀφήγησις: τῇ 26ῃ Ἰανουαρίου π. ἔ. προσεκλήθη ὁ *K. Czermak* ὑπὸ τοῦ *K. v. Balassa* ἵνα ἐξετάσῃ διὰ τοῦ λαρυγγοσκοπίου τὸν \* \*, ὄντα τὸ μὲν ἐπάγγελμα ἔμπορον, τὴν δὲ ἡλικίαν τριακοντούτη καὶ ὅστις πρὸ 18 μηνῶν, ἐν καιρῷ θερνοῦ καύσωνος, μετὰ τινα ἰσχυρὰν ψυχικὴν συγκλίνησιν καὶ πόσιν πολλοῦ ψυχροῦ ὕδατος, κατελήθη αἴφνης ὑπὸ σφοδρᾶς βηχῆς καὶ αἱμοπτυσίας, ἣτις ὕμως ἔπαυσε, παραμεινάσης τῆς βηχῆς καὶ προσεπελθούσης βραγχιάσεως, εἶτα δὲ καὶ παντελοῦς ἀφωνίας. Ἢ ἀναπνοὴ τοῦ πάσχοντος ἀπετέλει τριβικὸν κατὰ τὸν λάρυγγα ἔχον, ἡ δὲ εἰσπνοὴ ἐγένετο κατὰ τὸ μάλλον καὶ τὸ ἦττον δυσχερῶς. Ἢ λαρυγγοσκοπικὴ ἐξέτασις ἔδειξε στένωσιν καὶ ἀνεπάρκειαν τῆς γλωττίδος. Καὶ ἡ μὲν στένωσις προήρχετο ἐξ ἐπισημοτάτης ἐνέσεως καὶ ἐξοιδήσεως τῆς τοῦ ἀρυταινοειδῆς χόνδρου περικαλυπτούσης βλενομεμβράνης, ἐκ τούτου δὲ ἦν ἐπισήμως περιορισμένη ἡ κίνησις τῶν τε εἰρημένων χόνδρων καὶ τῶν φωνητικῶν προβολῶν, μάλιστα δὲ ἡ ἀπ' ἀλλήλων διάστασις αὐτῶν. Ἢ δὲ ἀνεπάρκεια ἦν συνέπεια ἐν μέρει μὲν τῆς μηχανικῶς ἠλαττωμένης εὐκινήσιος τῶν μορίων, ἐν μέρει δὲ τῶν κατὰ τὰς φωνητικὰς χορδὰς, μάλιστα δὲ τὰς δεξιόθεν, διαβρώσεων.

Ἢ γλωττίς διηυρύνετο πρὸς τὴν ἐπικαρσίαν αὐτῆς διάμετρον μόνον κατ' ὀλίγα τινὰ χ. τ. μ. (στένωσις), δὲν συνέκλειε δὲ στεγανῶς, ὥστε μηδεμίαν νὰ ἐπιτρέψει εἰς τὸ πνεῦμα διόδον, εἰμὴ δι' ἰδιαζούσης ἐπὶ τούτῳ συντάσεως τῶν δυνάμεων. Ἐπομένως ὁ πάσχων διὰ μόνης ἰσχυρᾶς συντονίως καὶ ἐπὶ βραχεῖ μόνον ἠδύνατο ἵνα συμπιέσῃ τὸν ἐν τῷ θώρακι αὐτοῦ αἶρα, ἄτε διεκφεύγοντα διὰ τῆς ἀνεπαρκῶς συγκλεισμένης γλωττίδος.

Ὁ τὸν πάσχοντα θεραπεύων ἱατρὸς ἀντέταξε κατὰ τῆς παθήσεως, τὸ πρῶτον μὲν τὰ διὰ στίμματος φαρμακευτικὰ βοήθηματα, εἶτα δὲ τὴν θεικὴν κίνησιν, ἐπελθόντων πυρετικῶν συμπτωμάτων καὶ

λίαν ἐξασθενιζόντων νυκτερινῶν ἰδρώτων. Ὅτε ὁ *K. Czermak* ἐξήτασε καὶ αὐτὸς διὰ τοῦ λαρυγγοσκοπίου τὸν πάσχοντα, μεθ' ἡμέρας δεκαπέντε ἀπὸ τῆς πρῶτης ἐξετάσεως, εὔρεν, ὅτι ἡ μὲν ἐπιγλωττίς ἦν ἐν τῇ αὐτῇ ἐπι καταστάσει, ἡ δὲ τοῦ ἀρυταινοειδῆς χόνδρου περικαλυπτούσα πτυχή τῆς βλενομεμβράνης, ἀποβαλοῦσα ἅπαν τὸ φλεγμονικὸν αὐτῆς ἔρευθος καὶ τὴν περιτένειαν, ἐφαίνετο ὡχρὰ καὶ οἰνοειδῶς ἐνεμμένη. Οἱ ἀνώτεροι θυρεοαρυταινικοὶ σύνδεσμοι ἐφαίνοντο μείζονες, ἢ πρότερον, καὶ ἐφήπτοντο ἀλλήλων κατὰ τὴν μεσάτην γραμμὴν αἱ πρόσθιοι αὐτῶν μοῖραι. Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ἐλευρώθη ἐνδεδειγμένη ἡ τῶν μορίων διὰ νιτρικοῦ ἀργύρου καυτηρίασις, ἣν καὶ ἐξετέλεσεν ὁ *K. Czermak*, παρόντος καὶ τοῦ θεραπεύοντος ἱατροῦ *K. v. Balassa*, τῇ βοήθειά μακροῦ τινος καὶ προσηκόντως συγκεκριμένου καυτηριοφόρου καὶ καθοδηγούμενος ὑπὸ τοῦ λαρυγγοσκοπίου. Ἐπειδὴ δὲ ὁ πάσχων διέμεινεν ἡρεμὸς καὶ προσηχέθη ἐμφρόνως καὶ καρτερικῶς ἐν καιρῷ τῆς ἐγχειρήσεως, ὁ *K. Czermak* ἠδυνάθη ἵνα ἐπιθίξῃ διὰ τοῦ καυτηρίου ἀκριβῶς τὰ ἐξοιδηκότες μόρια, ἀφοῦ πρῶτον εἰσήγαγε διὰ τῆς ἀριστερᾶς αὐτοῦ χειρὸς τὸ λαρυγγοσκοπίον καὶ ἐστήριξεν αὐτὸ τοιοῦτοτρόπως, ὥστε ἔβλεπεν οὐ μόνον τὰ ἔνδον τοῦ λάρυγγος, ἀλλὰ καὶ τὰ διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς εἰσαχθέν καυτηριοφόρον, ὅπερ κατ' αὐτὴν τὸν τρόπον κατηύθυνεν εἰς τὰ καυτηριαστέα μέρη. Ἀφοῦ δὲ ὁ πάσχων κατέστειλε τὴν ὑπὸ τῆς ἐγχειρήσεως προξενηθεῖσαν βῆχα, ἔβεβαιώθη ὁ *K. Czermak* διὰ τῆς ἐκ νέου λαρυγγοσκοπήσεως, ὅτι τὰ καυτηριασθέντα μόρια, καὶ μόνον ταῦτα, ἐκάλυπτον ἐσχάραι λευκάταται. Τοιοῦτοτρόπος ἐπετεύχθη πληρέστατα ἡ σκοπούμενη καυτηρίασις. Οὐδεμίαν δὲ δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἀμφισβόλια, ὅτι ἡ βεβαιότης, ἐν ἣ ἐξετελέσθη ἡ ἐγχείρησις αὕτη, ὀφείλεται εἰς τὸ λαρυγγοσκοπίον, τὸ ὁποῖον καὶ μόνον κατέστησε τὸν ὀφθαλμὸν καθοδηγὸν τῆς χειρὸς καὶ περιεποίησεν εἰς τινὰς τῶν ἐγχειρήσεων τὸν βαθμὸν ἐκεῖνον τῆς ἀσφαλείας, ὅστις πρότερον ἦν διόλου ἀνεπίκτος.

Ἀξιαφήγητον νομίζομεν προσέτι τὴν ἀκόλουθον περιπτώσιν, ὡς οὖσαν πρακτικῶς, διὰ τὸ ἀρνητικὸν μάλιστα αὐτῆς ἀποτέλεσμα, λίαν διδακτικὴν, καθὸ δεικνύουσιν, ὅτι διὰ τῆς λαρυγγοσκοπικῆς ἐξετάσεως εἶναι δυνατόν ἵνα ἐπιτευχθῶσιν ὕψιστά ἀντιενδεδειχέναι κατὰ τῆς τραχειοτομίας, ἣν ἠδύνατό τις, κρίνων ἐκ τῶν συμπτωμάτων, ἵνα θεωρήσῃ ἐνδεδειγμένην, ὡς καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, ἔχουσιν ὡς ἐξῆς γυνή τις τεσσαρακοντούτης ἔπασχε πολὺν ἤδη χρόνον ἀναπνευστικὰς ἐνοχλήσεις, αἵτινες νύξανον κατὰ μικρὸν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀναπνοὴ ἐγένε-

το μετὰ συριγμοῦ, ὁ θεραπεύων τὴν πάσχουσαν ἱατρὸς εἴκασεν ἐντεῦθεν, ὅτι ἐν τῇ γλωττίδι ἦν ἀναπνευστικὸν τι κώλυμα, διὸ καὶ ἀπέστειλε τὴν γυναικα πρὸς τὸν *K. Czermak*, παρακαλῶν αὐτὸν, ἵνα ἐξετάσῃ διὰ τοῦ λαρυγγοσκοπίου τὰ μόρια, ἐν οἷς, ὡς ἐνόμιζεν, ἠδραζεν ἡ πάθσις. Γενομένης τῆς λαρυγγοσκοπήσεως, εὔρεθη, παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν, ὅτι ὁ λάρυγξ εἶχεν ἐντελῶς κατὰ φύσιν, ἡ γλωττίς ἦν ἀρκεύτως ἠνεωγμένη καὶ ἡ τραχεῖα πᾶντι ἐλευθέρα. Ἐπομένως τὸ ἀναπνευστικὸν κώλυμα δὲν ἦτο μῆτε ἐν τῷ λάρυγγι, μῆδ' ἐν τῇ λοιπῇ τραχείᾳ, ἀλλ' ἦ κατὰ τὸ χωρίον, καὶ ὁ αὐτὸς διχάζεται, ἢ ἐν τοῖς βρόγχοις. Ἐπομένως ἐνταῦθα ἦν ἀρτενδεδειγμένη ἡ τραχειοτομία.

Πολλῆς πρακτικῆς σπουδαιότητος εἶναι καὶ ἡ τελευταία τῶν ὑπὸ τοῦ *K. Czermak* περιγραφόμενων παθολογικῶν περιπτώσεων, ἔχουσα ὡς ἀκολούθως: \* \*, ἐτῶν 29, ὑποστάς πρὸ ἐνός μηνός τυφοειδῆ πυρετὸν καὶ ὄν ἐτι ἐν ἀναρρώσει, κατελήθη ὑπὸ μεγίστης δυσπνοίας, διὸ ἐστάλη πρὸς τὸν *K. Czermak*, ὅπως ὑποβληθῇ εἰς λαρυγγοσκοπικὴν ἐξέτασιν. Ἦν δὲ ἡ εἰσπνοὴ τοῦ πάσχοντος συριστικὴ καὶ λίαν δυσμαρῆς, ἦττον δὲ ἡ ἐκπνοή. Ὁ πάσχων ἐπνευστία καὶ ἠσθάνετο μεγίστης στενοχωρίας. Καὶ τοι δὲ τοιαύτης οἴσης τῆς καταστάσεως αὐτοῦ, ἐξετελέσθη οὐδὲν ἦττον εὐχερῶς ἡ λαρυγγοσκοπικὴ ἐξέτασις, ἣς τὸ ἀποτέλεσμα ἦν τὸ ἀκόλουθον ἡ ἐπιγλωττίς, οἱ ἀρυταινοεπιγλωττικοὶ καὶ οἱ ἀνώτεροι καὶ κατώτεροι θυρεοαρυταινικοὶ σύνδεσμοι εὔρεθησαν ἐπισήμως ἐξοιδηκότες. Ἄπαντα δὲ ταῦτα τὰ μόρια, πλὴν τῆς ἐνερευθοῦς ἐπιγλωττίδος, ἦσαν λίαν ὡχρὰ. Ἢ ἐπιγλωττίς ἔφερε κατὰ τὰ δεξιὰ φλύκταιναν, πλήρη ὕδατος βύστου. Ἢ γλωττίς ἐφαίνετο μεταβεβλημένη, ὡς ἐκ τῆς πρὸς ἀλλήλας συμβολῆς τῶν ἐνεμμένων καὶ ἀκινήτων φωνητικῶν χορδῶν, εἰς ἐλαχίστην, τριγωνικῶς ἐστρογγυλωμένην, ὅπῃ. Οἱ ἀνώτεροι θυρεοαρυταινικοὶ καὶ οἱ ἀρυταινοεπιγλωττικοὶ σύνδεσμοι, καὶ τοι ἐνεμμένοι καὶ ὀγκηρότεροι, ἢ κατὰ φύσιν, οὐδαμῶς συνετέλουσαν πρὸς τὴν στένωσιν τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν. Ἔσπε ἡ προκειμένη πάθσις ἦν ἀληθὲς οἰδηματῆς γλωττίδος, ἐπομένως ἦν ἀρτενδεδειγμένη ἡ λαρυγγοτομία.

Ἐκ τῶν ἄχρι τοῦδε ἐπιτευχθέντων λίαν θαρρύντικῶν τούτων ἀποτελεσμάτων δυνάμεθα ἵνα προδιαγορεύσωμεν ἀνευ οὐδενὸς δισταγμοῦ, ὅτι ἡ περὶ ἣς ὁ λόγος νέα ἐξεταστικὴ μέθοδος θέλει ἐπισήμως διαλευκάνει τὴν τε περὶ τὰ φωνητήρια καὶ ἀναπνευστικὰ ὄργανα φυσιολογίαν καὶ καταστάσει ἀκριβῆ-

στεραν τὸν διαγνωστικὸν καθορισμὸν πολλῶν τῶν ἐν αὐτοῖς ἐδραζουσῶν παθήσεων (\*).

Ὁ *K. Czermak* ἐκφέρει προσέτι ἐν τῇ συγγράφῃ αὐτοῦ καὶ τὴν ιδέαν, ὅτι διὰ τῆς βοήθειας τοῦ λαρυγγοσκοπίου ἠθέλην ἴσως εἶσθαι κατορθωτὸν, ἵνα ἐφαρμώσωμεν τοπικῶς τὸν ἠλεκτρισμὸν ἐπὶ τῶν μυῶν τῆς γλώσσης, τοῦ φάρυγγος καὶ τοῦ λάρυγγος (ὅπως ὁ ἐν Παρισίοις *K. Duchenne* πράττει τοῦτο μετ' ἀξιοθαυμάστου ἐπιτηδείτητος καὶ δι' ἄλλους μὲν τῶν βουλευτικῶς κινουμένων μυῶν, πρὸ πάντων δὲ τοὺς προσωπικούς), ἐκδιάζοντες οὕτω τὰς συστολάς τῆς προσηκούσης μύρας τῶν εἰρημένων μορίων, ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τῆς θελήσεως τοῦ πάσχοντος.

Τὰ μόρια, ὧν ἡ διὰ τοῦ λαρυγγοσκοπίου ἐξέτασις εἶναι κατορθωτὴ μετὰ τῆς προσηκούσης δεξιότητος καὶ ἐπιμονῆς καὶ ἄτινα πρὸ τῆς ἐρευνέσεως τοῦ λαρυγγοσκοπίου διέφευγον τὴν ὄρασιν ἡμῶν, ἢ ὠρῶντο μὲν, ἀλλὰ σπανιότατα καὶ μετὰ πολλῆς δυσκολίας, εἰς τὰ ἀκόλουθα ἡ ῥίξα τῆς γλώσσης, τὰ πλευράματα τοῦ φάρυγγος, ἡ ἐπιγλωττίς, οἱ ἀρυταινοεπιγλωττικοὶ σύνδεσμοι, οἱ ἀρυταινοειδεῖς χόνδροι, αἱ φωνητικαὶ χορδαί, οἱ ἀνώτεροι θυρεοαρυταινικοὶ σύνδεσμοι, αἱ μοργάγειοι κοιλότητες, τὸ πρόσθιον τοῦ λάρυγγος πλευρώμα καὶ μέρος, κατὰ τὸ μάλλον καὶ τὸ ἦττον μέγα, τοῦ προσθίου πλευρώματος τῆς τραχείας ἀρτηρίας.

(\*) Ἐπιτραπέτω ἡμῖν ἵνα διαλάβωμεν ἐνταῦθα ἐν ὀλίγοις καὶ περὶ τῶν ἰδίων ἡμῶν λαρυγγοσκοπικῶν ἐξετάσεων. Ἀναγνόντες τὴν περὶ τοῦ προκειμένου θέματος πραγμασίαν τοῦ *K. Czermak* ἐκέψθημεν, ὅτι ἠδύνατό τις ἵνα τῇ βοήθειά τοῦ λαρυγγοσκοπίου παρατηρήσῃ καὶ τὰς ἀμαρυγὰς τοῦ ἐν τῇ τραχείᾳ ἀρτηρία ἐπιθηλίου. Πορισάμενοι ὅθεν τρία ἐκ Βιέννης λαρυγγοσκοπία (εἰρήσθη δ' ἐν πρόδῳ, ὅτι ἐκ τούτων τὰ δύο δύναται ἵνα λάβωσι παρ' ἡμῶν οἱ βουλόμενοι τῶν *K. K.* συναδελφῶν, δηλοῦντες ἡμῖν τὴν περὶ τούτου ἔρασιν αὐτῶν) προέβημεν εἰς τὴν λαρυγγοσκοπικὴν ἐξέτασιν τοῦ ἀμαρυσσόντος ἐπιθηλίου τῆς τραχείας ἀρτηρίας.

Αἱ πρῶται ἡμῶν λαρυγγοσκοπικαὶ ἀπόπειραι ἐγένοντο, τῇ 13ῃ Ἀυγούστου π. ἔ., διὰ τοῦ ἠλιακοῦ φωτός ἐπὶ τεσσαρακοντούτης τινὸς χρήσεως, ἣν ἰθεραπεύομεν, πάσχουσαν βρογχοκήλην μετὰ στενώσεως τῆς τραχείας (*Tracheostenosis strumosa*). Ἢ αὐθημερὸν γενομένη πρῶτη καὶ δευτέρα εἰσαγωγή τοῦ λαρυγγοσκοπίου εἰς τὴν φαρυγγίαν κοιλότητα διήγειρεν ἔμετον. Διὸ ἐδέησεν ἵνα προσφύγωμεν εἰς τοὺς ἀναγαγαρισμοὺς, περὶ ὧν εἶπομεν ἐν ταῖς πρόσθιοις. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐνέστη ἡ ἐν Τήνῳ πανήγυρις, ἀπήλθεν ἐκεῖ ἡ πάσχουσα, ὅπως δωροπέλησεν τῇ Παναγίᾳ κατὰ παλαιὰν αὐτῆς ἐπευχὴν. Πολλοῦ δὲ γενομένου τοῦ κατὰ τὸν διάπλου ἀλλοῦ, ἐγένετο ἐξ αὐτοῦ ἡ πάσχουσα τοσοῦτον εὐμέτετος, ὥστε, ὅτε (τῇ 20ῃ Ἀυγούστου) παρεσκευασόμεθα ἵνα λαρυγγοσκοπήσωμεν αὐτὴν ἐκ νέου, ἐπ' ἡ λ θ ε γ ἔ μ ε τ ο ς π ρ ἰ ν



Ἄρκει ἵνα τις ἐμβλέψῃ εἰς τὸν κατάλογον τοῦτον τῶν διὰ τῆς νέας ἐξεταστικῆς μεθόδου ὄρατων γενομένων μορίων, ὅπως ὁμολογήσῃ, ὅτι τὸ λαρυγγοσκόπιον, ἐν αὐτῇ τῇ βαθμίδι τῆς τελειοποιήσεως, εἰς ἣν μέχρι τοῦδε ἀνήθη, εἶναι, ὑπὸ τε φυσιολογικῆν καὶ παθολογικῆν ἐποψίν, πολυτιμώτατον ὄργανον πρὸς τὴν ἀκριβῆ παρατήρησιν. Ἡ ἀξία τῆς νέας ἐξεταστικῆς μεθόδου ἐπαυξάνεται ἐτι μᾶλλον ἐκ τοῦ ὅτι δι' αὐτῆς, ὡς ἔφημεν, καθίσταται ἡ ὄρασις ὁδηγὸς τῆς χειριστικῆς ἐπι τοιαῦτα μόρια ἐνεργούσης χειρὸς, περὶ τὰ ὅποια πρὸ τῆς εὐρέσεως τοῦ λαρυγγοσκοπίου ἢ οὐδεμίαν ἐτολμᾶτο χειριστικὴ ἐνέργεια, ἢ ἐγένετο μὲν ἐνίοτε καυστηριασμός τις, ἀλλὰ, τὸ δὴ λεγόμενον, *τυρλοῖς ὀμμασι*.

Μολονότι δὲ ἡ ἀρχή, ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ νέα ἐξεταστικὴ μέθοδος, εἶναι ἀπλουστάτη, οὐχ ἦτον ἀντιτάσσονται κατὰ τῆς ἐπιτυχῆς αὐτῆς ἐφαρμογῆς δυσχέρειαί τινες, δευτερεύουσαι μὲν τὴν σημαντικότητά, ἀλλ' εἰς τὰς ὁποίας πρέπει ν' ἀποδοθῆ, ὅτι τὸ λαρυγγοσκόπιον δὲν ἔλαβεν, ἅμα ἐφευρεθῆν, τὴν προσήκουσαν ἐκτίμησιν καὶ ὅτι καὶ σήμερον ἐτι, ἐνῶ τοσαῦτα πρόκεινται τῆς χρησιμότητος αὐτοῦ τεκμήρια, ὑπάρχουσι τινες ἐκδειματούμενοι ἐκ τῶν πρώτων δυσχερειῶν καὶ κατοκνοῦντες ἵνα ὑπερνηκῆσιν αὐτὰς καὶ περιποιήσωσιν ἑαυτοῖς τὴν δέουσαν περὶ τὸ λαρυγγοσκοπεῖν ἀσκήσιν. Αἱ δυσχέρειαί αὗται προέρχονται ἐν μέρει μὲν ἐκ τῆς μεγάλης

ἐνίοτε τῶν μορίων εὐαισθησίας πρὸς τὰ ἀλλότρια σώματα, ἐν μέρει δὲ ἐκ τοῦ ὅτι οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀδυνατοῦσιν ἵνα τηρήσωσιν ἐπὶ πολὺ ἠνεωγμένον τὸ στόμα καὶ εὐθετίσωσι τὴν γλῶσσαν αὐτῶν. Ἄλλοτε πάλιν ἡ δυσχέρεια προέρχεται ἐκ τῶν ἀκαταλλήλων συνθηκῶν τῆς τε θέσεως καὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν μορίων, ἢ ἐκ τοῦ ὅτι ὁ παρατηρητὴς εἶναι ἀνεπαρκῶς ἠσκημένος καὶ ἀδέξιος. Εἶναι δὲ ἔργον μεγίστης ἀσκήσεως καὶ ἐμφύτου χειροσοφίας οὐ τῆς τυχεύσεως ἢ τε κατὰ τρόπον ἦπιον καὶ διὰ τοῦτο ἥκιστα ἐρεθίζοντα εἰσαγωγή τοῦ λαρυγγοσκοπίου καὶ ἡ ταχεῖα εὐρέσις τῶν ἦττον εὐρεθίστων χωρίων πρὸς ἐπερισμὸν αὐτοῦ· ἐτι δὲ ἡ πρὸς τὴν ἐκάστοτε περιπτώσιν καθαρμογὴ τοῦ τε φωτισμοῦ καὶ τοῦ ὀπτικοῦ ἄξωνος. Τὸ ὅτι δὲ ἡ νέα ἐξεταστικὴ μέθοδος δεῖται ἰσχυρᾶς ἐπιμονῆς καὶ ἐνδελεχοῦς ἀσκήσεως πρὸς τὴν ἀποτελεσματικὴν αὐτῆς χρῆσιν οὐδαμῶς σμικρύνει τὴν ἀξίαν αὐτῆς, ὅπως οὐδὲ τὴν τοῦ ὀφθαλμοσκοπίου, τὸ ὅτι πρὸς ἐπιτυχῆ αὐτοῦ μεταχειρισμὸν ἀπαιτεῖται ἐπίσης οὐ μικρὰ προάσκησις.

Ἐκ τῶν λεχθέντων κείθεται πᾶς ἕκαστος, ὅτι τὸ λαρυγγοσκόπιον πρέπει νὰ καταταχθῆ εἰς τὰ εὐχρηστότατα ἱατρικὰ ὄργανα καὶ ὅτι, ὅπως τὸ μικροσκόπιον, τὸ στηθοσκόπιον, ὁ κατοπτὴρ τῆς μήτρας, ὁ ὠτοδιαστολεὺς, τὸ ὀφθαλμοσκόπιον κ. π. ἄ., οὕτω καὶ τὸ λαρυγγοσκόπιον δὲν πρέπει νὰ ἐλλείπη ἀπὸ τῆς ὀργανοθήκης οὐδενὸς ἱατροῦ.

ἢ εἰσαγάγωμεν τὸ λαρυγγοσκόπιον εἰς τὸ κοίλον τοῦ στόματος.

Ἀναγκασθέντες ἐντεῦθεν ἵν' ἀποστῶμεν τῶν περαιτέρω ἐπὶ τῆς γυναικὸς ταύτης ἀποπειρῶν, ἐλάβομεν πρὸς τὴν λαρυγγοσκοπικὴν ἐξέτασιν ἕτερον πελάτην ἡμῶν, αἰμοποικίον τινα τέκνον, ἔτι 26. Τὸν πάσχοντα τοῦτον ὑπεβάλομεν τὸ πρῶτον εἰς τὴν διὰ τοῦ λαρυγγοσκοπίου ἐξέτασιν τῇ 24 Σεπτεμβρίου. Ἄλλ' ἐπειδὴ οὐδαμῶς ἀνείχετο ὁ φάρυγξ αὐτοῦ τὴν ἐπαφὴν τοῦ λαρυγγοσκοπίου, ἐδέησε τῶν διὰ βόρακος ἀναγαραρισμῶν, ὅπως ἀπαμβλυθῆ τὸ εὐερέιστον τῶν μορίων. Γενομένης χρήσεως τῶν ἀναγαραρισμῶν τούτων μέχρι τῆς 11<sup>ης</sup> Σεπτεμβρίου, ἀπεπειράθημεν ἐκ δευτέρου ἵνα ἐκτελέσωμεν τὴν λαρυγγοσκοπίαν. Ἐπετόχομεν δὲ εὐχερίστατα, μηδὲ τοῦ ἐλαχίστου προξενηθέντος πρὸς ἕμετον ἐρεθισμοῦ. **Π**αρετηρήσαμεν δὲ ἐναργέστατα ἐν τῇ τραχείᾳ ἀρτηρίᾳ θρομβία αἵματος, κινούμενοι διὰ τῶν ἀμαρυγῶν τοῦ ἐπιθηλίου καὶ φερόμενα πρὸς τὴν γλωττίδα. Προσέτι διεκρίναμεν σαφῶς, ὅτι ἐφαίνετο κατὰ πᾶσαν μὲν εἰσπνοὴν γινομένην βραδυτέρα, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐντελῶς ἐπεχομένη, ἢ κίνησις τῶν θρομβίων ἐκείνων, κατὰ πᾶσαν δ' ἐκπνοὴν ἐπανατωμένη τὴν προτέ-

ραν αὐτῆς ταχύτητα. Αὕτη ἦν, ὅσον ἡμεῖς γινώσκουμεν, ἡ πρώτη ἐπὶ τοῦ ζῶντος ἀνθρώπου παρατήρησις τῆς κινήσεως τοῦ ἀμαρύσσοντος ἐπιθηλίου.

Κατὰ τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον παρετηρήσαμεν διὰ τοῦ λαρυγγοσκοπίου ἐπίσης ἐναργῶς τὴν ἐπιθηλιακὴν κίνησιν ἐπὶ τινος ἀνθρακίως, ἐφ' οὗ τὸ πρόσθιον τῆς τραχείας τοίχωμα ἐφαίνετο κατὰ τὸ ἀνώτερον αὐτοῦ τριτημόριον κατὰ μὲν ἐκ τῆς εἰσπνεύσεως κόνεως ἀνθράκων. Ἐβλεπε δὲ τις καὶ ἐνταῦθα καταφανέστατα τὴν μὲν μέλαιναν τῆς τραχείας μοῖραν βαθμηδὸν σμικρυνομένην ἐκ τῶν κάτω, τὴν δ' ἔχουσαν τὴν κατὰ φύσιν χροίαν ἐκτεινομένην κατὰ μικρὸν πρὸς τὸν λαρυγγα.

Καὶ τῆς ἡμετέρας δὲ τραχείας ἀρτηρίας δεικνύει ἡμῖν τὸ λαρυγγοσκόπιον τὸ πρόσθιον τοίχωμα ἀεὶποτε αἰθὴν, ὡς ἂν παρατηρήσωμεν αὐτὴν διὰ τοῦ λαρυγγοσκοπίου ἀφοῦ ἐπὶ πίντε, ἢ ἐξ ἄρας νυκτογραφῆσωμεν ὑπὸ τῆ φωτὶ δύο λαμπτήρων, ὧν αἱ φλόγες ἀναδίδουσι πολλὴν λιγνύν.

Ἡ κατὰ τὴν προεκτεθείσαν μέθοδον τοῦ Neudörferi λαρυγγοσκοπικὴ ἐξέτασις ἤθελεν εἶσθαι λίαν πρόσφορος πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ ζῶντος ἀνθρώπου περαιτέρω διὰ τοῦ λαρυγγοσκοπίου ἐξέτασιν τῆς ἀμαρυγῆς τοῦ ἐπιθηλίου τῆς τραχείας.

## 26. Περὶ τῶν νοσολογικῶν ἐπιπλοκῶν κατὰ τὰς ὀργανικὰς βλάβας τῶν βαλβίδων τῆς καρδίας.

Αἱ γνωσταὶ ἐκεῖναι νοσολογικαὶ ἐπιπλοκαί, αἵτινες προσεπέρχονται εἰς τινὰς ὀργανικὰς βλάβας τῶν καρδιακῶν βαλβίδων, ὡς ὁ ὕδρωψ, ἡ ἀταξία τῶν σφυγμῶν κ. τ. τ., δὲν πρέπει, καθ' ἃ ἐν τῇ *Γενικῇ ἱατρικῇ ἐφημερίδι Βιέννης* ἡ δογματίζει ὁ *Κ. Skoda*, ἵνα θεωρῶνται, κατὰ τὸ σύνθετον, ἀναγκαῖα ἀκολουθήματα τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ὀργανικῶν ἐν τῇ καρδίᾳ ἀλλοιώσεων, καθότι ἐνίοτε καὶ ἐλλείπουσιν, ἐνῶ αἱ βαλβίδες προῆκον ἤδη εἰς ὑψηλὸν βαθμὸν βλάβης. Καὶ εἶναι μὲν, λέγει, ἀληθές, ὅτι πᾶσα ὀργανικὴ ἐν τῇ καρδίᾳ βλάβη παρεμποδίζει κατὰ τι τὴν κυκλοφορίαν· ἀλλὰ τοῦτο τότε μόνον ἐπιφέρει λειτουργικὰς διαταράξεις, ὅταν ἡ τῆς κυκλοφορίας παρεμπόδισις φθάσῃ εἰς δεδομένον τινὰ βαθμὸν, τοῦ ὁποίου ὅμως δὲν εἶναι δυνατὸν ἵνα δοθῆ ἀκριβέστερος προσδιορισμός.

Τὸ εἶδος τῆς θεραπείας ἐνδεικνύουσιν αἱ ἐκάστοτε λειτουργικαὶ διαταράξεις τῶν διαφόρων ὀργάνων. Πολλάκις τὸ αἷτιον τῆς διαταράξεως τῆς καρδιακῆς ἐνεργείας εἶναι ἡ νοσηρὰ λειτουργικότης τῶν νευρικῶν τῆς καρδίας στοιχείων (Inervation). Καὶ αὕτη μὲν εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἰσχυρὰ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ αἱ ὀργανικαὶ ἐν τῇ καρδίᾳ βλάβαι. Ὁ *Κ. Skoda* φρονεῖ, ὅτι εἶναι πάντοτε ἀδύνατον νὰ διακρίνωμεν τὰς περὶ τὴν λειτουργικότητα τῶν νευρικῶν στοιχείων τῆς καρδίας ἀνωμαλίας ἀπὸ τῶν συνοδευσῶν τὰς ἐν τῇ καρδίᾳ ὀργανικὰς ἀλλοιώσεις. Ἡ θεραπεία εἶναι ἐπὶ τῶν τελευταίων τούτων ἦττον ἀποτελεσματικὴ, ἢ ἐπὶ τῶν πρώτων. Ἡ ἐκάστοτε ἐκλογὴ τοῦ θεραπευτικοῦ βοηθήματος ἐπὶ τῶν νευροπαθειῶν τῆς καρδίας ἐγένετο ἄχρι τοῦδε κατὰ τυφλὴν ἐμπειρίαν, εὐρισκομένου τοῦ πρὸς πᾶσαν δεδομένην περιπτώσιν προσφόρου διὰ κλινικῶν πειραμάτων. Ἐπὶ τῶν πλείστων περιπτώσεων ἀπεδείχθη ὠφέλιμος ἡ καὶ ἐπὶ πολλῶν ἄλλων νευροπαθειῶν τοιαύτη ἀποδειχθεῖσα *θεικὴ κίνησις*. Ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ ἄνθρωποι, ἐφ' ὧν τὸ φάρμακον τοῦτο, οὐ μόνον οὐδεμίαν φέρει βελτίωσιν, ἀλλὰ τούναντιον καὶ ἐπιτείνει τὰ νοσολογικὰ φαινόμενα. Ἡ δακτυλίτις ἔχει ἀναμφισβητήτως ἰδιόζουσαν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν καρδιακῶν σφύξεων, ἀλλ' ὅταν παρατείνηται ἡ χρῆσις αὐτῆς ἐπὶ μακρότερον τοῦ δέοντος χρόνον, ἐπανήκει καὶ αἰθίς ἢ ἀταξία τῶν σφύξεων. Ἐπὶ πολλῶν περιπτώσεων ἡ δακτυλίτις οὐδεμίαν φέρει βελτίωσιν. Δὲν εἶναι δὲ δυνατὸν ἵνα ὀρισθῆ, ἐφ' ὁποίων μὲν περιπτώ-

σεων ἀποβαίνει ὠφέλιμον τὸ φάρμακον τοῦτο, ἐφ' ὁποίων δὲ πάλιν ἀνοφελές. Περὶ τῆς θεραπευτικῆς αὐτοῦ χρήσεως ἐπὶ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος πάθος ἰσχύει ὁ κανὼν, ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν περιπτώσεων, ἐφ' ὧν τὸ φάρμακον τοῦτο ἀποβαίνει ὠφέλιμον, δὲν πρέπει νὰ παρατείνωμεν τὴν χρῆσιν αὐτοῦ ἐπὶ λίαν μακρὸν χρόνον καὶ ὅτι πρέπει νὰ δίδωμεν αὐτὸ ἐκάστοτε εἰς δόσεις ἀρκούντως μεγάλας. Αἱ μικραὶ δόσεις οὐ μόνον οὐδαμῶς ὠφελούσιν, ἀλλὰ, τούναντιον, καὶ βλάπτουσιν, ὡς ὑπερκορενῶσαι τὴν ὀργανισμὸν δακτυλίτιδος. Ἐνίοτε ἀποβαίνει λίαν ὠφέλιμος ἡ *θεικὴ κίνησις* μετὰ δακτυλίτιδος. Ἀλλ' οὐδαμῶς ἄλλως δυνάμεθα ἵνα γινώσκωμεν, ὅτι ὁ συνδυασμὸς οὗτος τῶν φαρμάκων εἶναι ἐνδεδειγμένος ἐπὶ δεδομένης περιπτώσεως, ἢ διὰ τῆς δοκιμαστικῆς μεθόδου. Ὅταν ὁ ἀριθμὸς τῶν καρδιακῶν σφύξεων ἢ ἀπλῶς μείζων, ἢ κατὰ φύσιν, οὐδεμίαν δὲ, ἀκροῦμενοι, δυνάμεθα νὰ ἀνεύρωμεν ὀργανικὴν βλάβην ἐν τῇ καρδίᾳ, προσεπέλθωσι δὲ καὶ κυκλοφορικὰ ἐμπόδια, τότε εἶναι ἐνδεδειγμένη ἡ δακτυλίτις, ὡς ἀνεχομένου αὐτὴν τοῦ ὀργανισμοῦ πολλῶν κἀλλιον, ἢ τὴν *θεικὴν κίνησιν*. Ἄλλως δὲ, π. χ. ὅταν στένωσις τοῦ ἀριστεροῦ φλεβικοῦ στομίου, προσερχομένη ἐξ ὀργανικῆς βλάβης τῆς δικορῶφου βαλβίδος, ποιῆ τὰς μὲν καρδιακὰς σφύξεις συχνοτέρας, τὸν δὲ σφυγμὸν λίαν σμικρὸν, ἐπενέγκῃ δὲ ἐπίσημον τοῦ προσώπου κυάνωσιν καὶ ἀσθματικὰ φαινόμενα, τότε εἶναι ἐνδεδειγμένη ἡ *θεικὴ κίνησις*, ὡς μετριάζουσα τὰ συμπτώματα ταῦτα πολλῶν ἀσφαλέστερον, ἢ ἡ δακτυλίτις. Τὰ σιδηροῦρα οὐδεμίαν ἐξασκοῦσιν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἐνεργείας τῆς καρδίας, ἐνίοτε μάλιστα προξενούσι *σοματικὰς ἐνοχλήσεις*. Οὐδὲ τὰ *ἀξέα* δὲ ἔχουσιν ἰδιόζουσαν τινὰ ἐπιρροὴν ἐπὶ τὰς καρδιακὰς σφύξεις, εἰ καὶ φέροντα ἐνίοτε καταπράυνουσιν τῶν συμπτωμάτων, ὡς ἐκ τῆς διαφυκτικῆς μᾶλλον αὐτῶν δυνάμεως, ἢ ἐξ εἰδικῆς ἐπιρροῆς ἐπὶ τὴν καρδίαν. Τὰ *ψυχρὰ τοπικὰ ἐπιθέματα ἀπειδείχθησαν ὠφελιμώτερα τῶν βδελλῶν, τῶν συναπισμῶν καὶ αὐτῶν τῶν φλεβοτομιῶν*. Τὸν μετὰ τὴν φλεβοτομίαν ἐνίοτε παρατηρούμενον ὕδρωπα δὲν πρέπει ν' ἀποδίδωμεν εἰς αὐτὴν, καθότι καὶ ἀνευ αὐτῆς πολλάκις προσεπέρχεται. Ἡ φλεβοτομία δὲν φέρει πάντοτε καταπράυνουσιν. Ἐνίοτε μάλιστα, ἐνῶ ὁ πάσχων εἶναι ἀρκούντως ρωμαλέος, οὐδεμίαν ἐντοσοῦτις προέρχεται εἰς αὐτὸν ἐκ τῆς φλεβοτομίας ὠφέλεια. Ἀλλ' ὅταν αἱ μὲν σφαγιτίδες φλέβες ὧσιν ἐξογκωμέναι, ἢ δὲ τοῦ ἐγκεφάλου ἐνέργεια ἢ διαταραγμένη, ἐπίκειται δὲ καὶ κίνδυνος πνιγμονῆς, τότε ἡ φλεβοτομία εἶναι τῶν ὧν οὐκ ἀνευ ἀκόμη καὶ ὅταν προσεπῆλθον ἤδη ὕδρικὰ φαινόμενα. Ἐνίοτε μάλιστα



στα ούχεται επί τῆς φλεβοτομίας μετὰ τοῦ κινδύνου τῆς πνιγμονῆς καὶ ὁ τυχὼν ὑπάρχων ὑδρωψ. Ὁταν δηλονότι, αἱ μὲν κοιλιαὶ φλέβες ὑπερπληρωθῶσιν αἷματος, ὁ ἐντεῦθεν προσελθὼν ὑδρωψ τότε μόνον δύναται νὰ ἐκλίπῃ, ὅταν ἀφαιρηθῇ ποσὸν τι αἵματος. Αἱ διὰ τοῦ ἐντερικοῦ σωλῆνος καὶ τῶν νεφρῶν ἀποχετεύσεις οὐδὲν δύναται κατὰ τῆς ὑπερπληρώσεως ταύτης τῶν κοιλίων φλεβῶν. Ἡ ὑπερπληρωσις τοῦ αἵματος κατὰ τὰς κοιλίας φλέβας δὲν ἐπιφέρει αὐξήσιν τῆς ἐκκρίσεως τῶν οὐρῶν, ἀλλὰ, τοῦναντίον, ἐλάττωσιν αὐτῆς. Ἐπὶ πασχόντων, ἐφ' ὧν ἢ ἐν ταῖς κοιλίαις φλεβί πληθῶρα τοῦ αἵματος δὲν εἶναι τοσοῦτον μεγάλη, τότε μόνον ἐπιτρέπεται ἕνα προσφεύγωμεν εἰς τὴν φλεβοτομίαν, ὅταν ἐκ πείρας γινώσκωμεν, ὅτι ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου ἀπέβη πρότερον ὠφέλιμος αὐτόματός τις αἰμορραγία, οἷον, ὡ. ἐ. π., ἐπίσταξις, νῦν δὲ ἡ αἰμορραγία ἐκείνη δὲν ἐπανέρχεται. Τινὰς τῶν πασχόντων ὠφελεῖ, ὡς μετριάουσα τὰ εἰρημένα συμπτώματα, ἡ δαψίλαια τινῶν ἐκκρίσεων, ἃς διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ὑποβοηθῶμεν διὰ τῶν ὑπαγωγικῶν, ἢ τῶν διαφορητικῶν. Τινὰς τῶν πασχόντων ἀνακουφίζει μικρὸν τὸ ἀφέψημα τοῦ καρφῆ, τὸ ὁποῖον ὅμως παρὰ τοῖς πλείστοις ἀποβαίνει ἐπιβλαβές. Ο. Κ. Skoda οὐδὲν εἰδικὸν φάρμακον γινώσκει κατὰ τῶν ἐπακολούθων τῶν ὀργανικῶν ἀλλοιώσεων τῆς καρδίας.

## 27. Περὶ διαγνώσεως τῶν καρδιακῶν παθήσεων.

Μεταφέροντες ἐνταῦθα ἐκ τῆς ἐν Βερολίῳ ἐκδιδόμενης « Γερμανικῆς Κλινικῆς » (συμπληρωμένη ἐπὶ τῆ βίασι τῶν ἀκριβεστέρων συγγραφέων καὶ τῶν ἰδίων ἡμῶν φυσιολογικῶν καὶ κλινικῶν παρατηρήσεων) τὴν περὶ τῆς διαγνωστικῆς ἐξερμηνεύσεως τῶν ἐν τῇ καρδίᾳ ἀκουστικῶν σημείων νεωτάτην ἀπόφασιν τοῦ περὶ τὴν φυσικὴν διαγνωστικὴν μέθοδον ἀξιωματικωτέρου Κλινικοῦ Κ. Skoda, νομιζόμεν, ὅτι πρᾶττομεν ἀρεστὰ τοῖς ἀναγνώσταις τοῦ « Ἱπποκράτους », μάλιστα διὰ τὴν ἐσχάτως κάλιν ἐγενηθεῖσαν μεταξύ τῶν Κλινικῶν ἀμφισβήτησιν περὶ τῶν κυριωτέρων ζητημάτων τῆς Σημειωτικῆς τῶν καρδιακῶν παθήσεων.

Πρὶν δὲ ἢ μεταβῶμεν εἰς τὰ περὶ τῆς διαγνωστικῆς ἐξερμηνεύσεως τῶν κατὰ τὴν καρδίαν παλμικῶν ἤχων ἴδωμεν, κατὰ τὰς νεωτάτας καὶ ἀκριβεστάτας πηγὰς, τί περὶ αὐτῶν διδάσκει ἡ φυσιολογία. Καὶ πρῶτον μὲν ὀφείλομεν ἕνα δηλώσωμεν τί τὸ ἀναγκάσαν ἡμᾶς ὅπως κενотоμήσωμεν περὶ τὴν ὀνομαστικὴν διάκρισιν τῶν καρδιακῶν ἤχων. Ἡ σήμερον γενικῶς παραδεδεγμένη φυσιολογικὴ διά-

κρισις τῶν καρδιακῶν ἤχων εἰς πρῶτον καὶ δευτερον ἐφάνη ἡμῖν ἥκιστα ἔλλογος, καθότι ἐπὶ ἡχητικῶν ἀντιλήψεων, ἐναλλάξ διαδεχομένων ἀλλήλας, ὁποῖαν διακριτικὴν σημασίαν δύναται νὰ ἔχωσι τὰ τακτικά; Μόνον ἐάν ἦν γνωστὸν πρότερος τῶν δύο καρδιακῶν ἤχων ἐνέστη πρῶτος κατὰ τὴν ἐμβρυακὴν ζωὴν, ἤθελεν ἔχει πραγματικὴν ὑπόστασιν ὁ ἐν χρήσει προσδιοριστικὸς τρόπος. Ἀλλὰ τούτου ἀγνωστομένου, οὐδεὶς λόγος ὑπολείπεται, δικαιολογῶν τὰ ἄχρι τοῦδε ἐν χρήσει ὀνόματα, ἅτινα εἰσήχθησαν εἰς τὴν φυσιολογίαν κατ' ὄλως ἀυθαίρετον συνθήκην, ἐπειδὴ κάλλιστα ἠδύνατο νὰ ὀνομασθῇ πρῶτος ὁ νῦν δευτερος καρδιακὸς ἤχος καὶ τὸ ἀνάπαλιν. Κρίναντες διὰ ταῦτα ἀπορρίπτουσι τοὺς ἄχρι τοῦδε ἐν χρήσει ὄρους πρὸς διάκρισιν τῶν καρδιακῶν ἤχων, ἀντικατεστήσαμεν ἑτέρους, στηριζομένους ἐπὶ τῶν ἐξῆς φυσιολογικῶν δεδομένων. Τῶν καρδιακῶν ἤχων ὁ μὲν μετὰ τῆς ὤσεως τῆς καρδίας καὶ τῆς σφύξεως τῶν ἀρτηριῶν συμπίπτων καὶ παρατεινόμενος ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ἡ συστολὴ τῶν κατωτέρων κοιλιῶν τῆς καρδίας (ὁ νῦν λεγόμενος πρῶτος) διαρκεῖ μέχρι τοῦ ἑτέρου, τοῦ μετὰ τῆς ἀρχῆς τῆς διαστολῆς τῶν κοιλιῶν συμπίπτοντος (τοῦ νῦν λεγομένου δευτέρου) καὶ εἶναι πολλῶν μακρότερος αὐτοῦ. Ἔστε ἀμφότεροι οἱ καρδιακοὶ ἤχοι συναποτελοῦσιν, οὕτως εἰπεῖν, μετρικὸν πόδα, οὗ τὸ μὲν πρῶτον μέρος εἶναι μακρὸν, τὸ δὲ δευτερον βραχὺ, τουτέστι τροχαῖον (—). Ἐπομένως εἶναι ἀκριβεστερον καὶ ἔλλογιωτερον ἕνα ὀνομάζωμεν μακρὸν μὲν καρδιακὸν ἤχον τὸν νῦν πρῶτον, βραχὺν δὲ τὸν νῦν δευτερον. Τὸν ὀνομαστικὸν τοῦτον τρόπον ἐπροτιμήσαμεν ἐν τῇ πραγματείᾳ ταύτῃ, θέλομεν δὲ μεταχειρίζεσθαι αὐτὸν καὶ τοῦ λοιποῦ. Ἰτολήσαμεν δὲ τοσοῦτον μᾶλλον ἀδεέστερον τὴν κενотоμίαν ταύτην, ὅσον οἱ ὄροι, τοὺς ὁποίους, διὰ τοὺς ἐκτεθέντας λόγους, δὲν παρεδέχθημεν ἐνταῦθα, δὲν ἦσαν ἀκόμη τοσοῦτον ἐρριζωμένοι ἐν τῇ ἡμετέρα ἐπιστημονικῇ ὀνοματολογίᾳ, ὅσον ἐν τῇ τῶν ἐσπερίων εὐρωπαϊκῶν, ἕνα ἢ ἀδύνατος πλέον ἢ ἐκρίζωσις αὐτῶν.

Περὶ τῶν αἰτίων τῶν καρδιακῶν ἤχων ἐξηγήθησαν ἄχρι τοῦδε διάφοροι γνώμαι, θεωρησάντων ἀλληλοδιαδόχως (ἀλλ' ἀνευ ἀρκουσῶν ἀποδείξεων) ὡς τὰ παράγοντα τοὺς καρδιακοὺς ἤχους τῶν μὲν τὴν ὤσιν τῆς καρδίας, τῶν δὲ τὴν σύγκλεισιν τῶν φλεβῶδων βαλβίδων, τῶν δὲ τὴν ἀναπέτασιν τῶν σιγμοειδῶν καὶ ἄλλων τὴν τριβὴν τοῦ αἵματος ἐπὶ τῆς καρδίας καὶ τῶν ἀρτηριῶν. Οἱ καρδιακοὶ ἤχοι ἐγένοντο ἀντικείμενον ἐπιστατικωτέρας σπουδῆς ἀπὸ τοῦ Laennec, γενομένης γνωστῆς τῆς πρὸς διάγνωσιν τῶν καρδιακῶν νοσημάτων κλινικῆς αὐτῶν σημασίας. Ὁ Laennec εἶχεν ὄλως ἐσφαλμένας ἰδέας

περὶ τε τοῦ ρυθμοῦ τῆς καρδιακῆς ἐνεργείας καὶ τῶν αἰτίων τῶν καρδιακῶν ἤχων. Πρῶτος ὁ Ἄγγλος Turner ἀπέδειξεν, ὅτι ὁ μὲν μακρὸς ἤχος συνοδεύει τὴν συστολὴν τῶν κατωτέρων κοιλιῶν, ὁ δὲ βραχὺς τὴν ἀρχὴν τῆς διαστολῆς αὐτῶν. Πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν αἰτίων τῶν καρδιακῶν ἤχων ἠνοιξε πρῶτος τὴν πειραματικὴν ὁδὸν ὁ Williams (\*). Αἱ περὶ τοῦ ἀντικείμενου τούτου πειραματικαὶ αὐτοῦ ἔρευναι ἐγούσιν ὡς ἐξῆς: εἰσαγαγὼν ἕνα τῶν δακτύλων αὐτοῦ διὰ τοῦ ἀριστεροῦ φλεβῶδου στομίου εἰς τὴν ἀριστερὰν κατωτέραν τῆς καρδίας κοιλίαν καὶ συμπιέσας τὴν δεξιὰν κατωτέραν, διέκοψεν οὕτω τὴν εἰς ἀμφοτέρας τὰς κατωτέρας κοιλίας εἰσροὴν τοῦ αἵματος. Οὕτως ἐχούσης τῆς καρδίας, αἱ μὲν σφύξεις αὐτῆς ἐξηκολούθουν οὔσαι ἰσχυραὶ (ὅταν μάλιστα διηγείρετο τὸ ὑπλάγχθον ἠλεκτρικῶς, ἢ μηχανικῶς), ὁ δὲ πρῶτος καρδιακὸς ἤχος παρέμενε ἐναργέστατος, γενόμενος μόνον ἀμαυρώτερος, ἢ πρότερον. Τὸ αὐτὸ τοῦτο παρτήρησεν ὁ Williams καὶ ἀφοῦ διέταμε τὴν τε ἀσπρὴν καὶ τὴν πνευμονικὴν ἀρτηρίαν. Συμπεράνας ἐντεῦθεν, ὅτι ὁ πρῶτος καρδιακὸς ἤχος δὲν προέρχεται ἐκ τῶν φλεβῶδων βαλβίδων, ἠσπάσαντο τὴν ἰδέαν, ὅτι τὸ παράγον αὐτὸν εἶναι αἱ συστολαὶ τῶν κοιλιῶν κατ' ἕνα τρόπον καὶ ἄλλοι μεις, συστέλλόμενοι ἰσχυρῶς, παράγουσιν ὁμοίως ψοφητικὰς ἐντυπώσεις. Τὸ περιγεγόμενον τῶν πειραματικῶν ἐρευνῶν τοῦ Williams ἐπηληθεύθη καὶ ὑπὸ πολλῶν ἄλλων βιοδιφῶν, μάλιστα δὲ ὑπὸ τῶν ἐπιστημονικῶν ἐπιτροπῶν, αἵτινες συνεστήθησαν ἐν Δουβλίῳ καὶ Λονδίῳ πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν αἰτίων τῶν καρδιακῶν ἤχων (\*\*). Καὶ τοι δὲ τοσοῦτον γενομένων πειραμάτων πρὸς ἐξακρίβωσιν αὐτῶν, ἀμφιδοξοῦσιν οὐδὲν ἦττον περὶ αὐτῶν οἱ φυσιολόγοι μέχρι σήμερον. Ὅπως περὶ τοῦ, οὐ μόνον φυσιολογικῶς, ἀλλὰ καὶ κλινικῶς, τὰ μάλιστα σπουδαίου τούτου ἀντικείμενου σχηματίσωμεν γνώμην ὅσον οἷον τε ἐγγυτέρω τῆς ἀληθείας, πρέπει ἕνα ἐξετάσωμεν ἰδίᾳ ἐν ἕκαστον τῶν φυσιολογικῶν ἐκείνων δεδομένων, ἅτινα μέχρι τοῦδε ἐθεωρήθησαν ὡς ὄντα ὀπισθόηποτε ἐν αἰτιώδει σχέσει πρὸς τοὺς καρδιακοὺς ἤχους. Εἰσι δὲ ταῦτα τὰ ἐξῆς: α') ὅτι ὁ μακρὸς καρδιακὸς ἤχος παρατείνεται ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ἡ συστολὴ τῶν κατωτέρων κοιλιῶν τῆς καρδίας, ὁ δὲ βραχὺς γίνεται ἀντιληπτὸς εὐθὺς μετὰ τὴν συστολὴν ταύτην· β') ὅτι, κατὰ μὲν τὸν μακρὸν καρδιακὸν ἤχον συμβαίνουσιν ὤσεις τῆς καρδίας,

σύγκλεισις τῶν φλεβῶδων βαλβίδων, ἀναπέτασις καὶ ἐν καταστάσει ἀναπετάσεως διαμονὴ τῶν ἀρτηριακῶν, συμπιέσις τοῦ αἵματος διὰ μεγάλης πιεστικῆς δυνάμεως ἐν ταῖς κατωτέραις κοιλίαις, ἐπίτασις τῆς πίεσεως, ἢν ὑφίσταται τὸ ἐν ταῖς ἀρτηρίαις αἷμα καὶ μείζων περίτασις τῶν ἀρτηριακῶν πλευρωμάτων· γ') ὅτι κατὰ τὸν βραχὺν καρδιακὸν ἤχον συμβαίνει ἐξώθησις τοῦ αἵματος ἀπὸ τῶν ἀνωτέρων κοιλιῶν εἰς τὰς κατωτέρας καὶ σύγκλεισις τῶν σιγμοειδῶν βαλβίδων.

Οἱ δοξάζοντες κατὰ τὸν Magendie, ὅτι μόνη ἡ ὤσις τῆς καρδίας, τουτέστι μόνη ἡ ὑπὸ τῆς καρδίας κρούσις τοῦ θωρακικοῦ πλευρώματος, εἶναι τὸ παράγον τὸν μακρὸν καρδιακὸν ἤχον, σφάλλονται προδήλως, ἐπειδὴ καὶ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ πρὸς τῇ καρδίᾳ πλευρώματος τοῦ θώρακος ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἤχος παραμένει. Ἡ διαβεβαίωσις τοῦ Magendie, ὅτι μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ προσπίου θωρακικοῦ πλευρώματος ἐκλείπει ὁ μακρὸς καρδιακὸς ἤχος, ἐξηλέγχθη πειραματικῶς ὑπὸ πλείστων βιοδιφῶν ὡς μὴ ἀληθῆς. Τὸ κύριον αἷτιον τοῦ μακροῦ καρδιακοῦ ἤχου πρέπει λοιπὸν νὰ ζητηθῇ ἀλλοθού, ἢ εἰς τὴν καρδιακὴν ὤσιν, ἢτις συντελεῖ βεβαίως πρὸς μείζονα ἐπίτασιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἤχου. Πρὸς ταῦτα διαβεβαίωσι μετὰ τοῦ Williams πολλοὶ τῶν πειραματικῶς ἐξερευνησάντων τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτημα, ὅτι ἤκουον ἐτι τὸν μακρὸν καρδιακὸν ἤχον καὶ ἀφοῦ διεκάλυσαν τὴν σύγκλεισιν καὶ διάτασιν τῶν φλεβῶδων βαλβίδων τῇ εἰσαγωγῇ τοῦ δακτύλου αὐτῶν εἰς τὸ ἀριστερὸν φλεβῶδες στόμιον, ἢ τῇ συμπιέσει τοῦ ἀριστεροῦ φλεβῶδου στομίου. Ἔστε ἐάν ἡ διαβεβαίωσις αὕτη ἤθελεν εἶσθαι ἀληθῆς, ὁ πρῶτος καρδιακὸς ἤχος δὲν ἠδύνατο νὰ προέρχεται ἐκ τῆς σύγκλεισεως καὶ διατάσεως τῶν φλεβῶδων βαλβίδων. Ὅτι δὲ οὔτε ἡ ἐν ταῖς κατωτέραις κοιλίαις κραταιὰ συμπιέσις τοῦ αἵματος, οὐδὲ ἡ εἰς τὰς ἀρτηρίας διὰ μεγάλης πιεστικῆς δυνάμεως ἐξακόντισις αὐτοῦ πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τὰ παράγοντα τὸν μακρὸν καρδιακὸν ἤχον, ἐξάγεται ἐκ τοῦ πειραματικοῦ δεδομένου, ὅτι ὁ ῥηθὲς ἤχος ἀκούεται, καὶ τοι ἀσθενέστερον, καὶ ἀφοῦ ἐντελῶς ἀπεκτενήθη ἡ καρδία. Διὰ ταῦτα πάντα καὶ διότι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἤχος ἀκούεται ἐφ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς συστολῆς τῶν κατωτέρων κοιλιῶν τῆς καρδίας, παρεδέξαντο τινὰς τῶν φυσιολογῶν, ὅτι τὸ παράγον αὐτὸν εἶναι ἡ τῆς καρδίας μιῶν συστολῆ, κατ' ἑαυτήν. Τὴν δοξασίαν ταύτην κατέστησεν ὀπωσῶν εὐλογοφανῆ ἢ παρατήρησις ὅτι καὶ αἱ ἐξωτερικὴ μῦς παράγουσιν ἐν καιρῷ κραταιᾶς συστολῆς ἤχους προσομοίους πρὸς τὸν μακρὸν καρδιακὸν, τοῦ ὁποῦ ὅμως ἀπολείπονται κατ' ἕντασιν

(\*) Pathology and Diagnostic of the Diseases of the Chest. Ἐκδ. Γ'. 1835.

(\*\*) Transactions of British Scientific Assoc. Τόμ. ΣΤ'. 1837.



καθότι ο παράγων αυτόν κοίλος μῦς (ἡ καρδία) εὐρίσκεται εἰς εὐνοϊκώτερας ἀκουστικὰς συνθήκας ἐντὸς τοῦ κύτους τοῦ θώρακος. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐξήγησις αὕτη ἐγκατελείφθη ἐρεξῆς ὑπὸ πάντων, ὡς στηριζομένη ἐπὶ ἀπατηλῶν φαινομένων. Γενομένης δηλονότι ἀκριβεστέρας ὑπὸ τοῦ *Küchener* ἐξετάσεως, εὐρέθη, ὅτι ἡ παράτασις τοῦ μακροῦ καρδιακοῦ ἤχου καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς συστολῆς τῶν κατωτέρων κοιλῶν προέρχεται ἐξ ἀκουστικῆς ἀπάτης, ἐκ τοῦ ὅτι δηλαδὴ τὸ ἐν ταῖς τοιαύταις ἐρεύμαις ἐπὶ τῆς καρδιακῆς χώρας ἐρειδόμενον στηθοσκοπίον τροποποιεῖ ἀκουστικῶς καὶ μεταβάλλει εἰς παρατεταμένην ἡχητικὴν ἐντύπωσιν τὸν ἐκ τῆς καρδιακῆς ὥσεως προερχόμενον ἤχον. Ἢ μᾶλλον εὐαπόδεκτος ἐξήγησις τοῦ μακροῦ καρδιακοῦ ἤχου φαίνεται ἡμῖν ἡ ἐξῆς· αἱ φλεβίδες βαλβίδες, συντεινόμεναι ἰσχυρῶς ἐπὶ τῆς συστολῆς τῶν κατωτέρων κοιλῶν, μεθίσταται εἰς δονήσεις, ὧν τὸ ἀκουστικὸν ἀποτέλεσμα ἀπαρτίζει κατὰ μέγα μέρος τὸν μακρὸν καρδιακὸν ἤχον. Ἀλλὰ, καθ' ἡμᾶς, συνεργούσι πρὸς ἀπαρτισμὸν τοῦ ὅλου ἀκουστικοῦ ποσοῦ τοῦ περι οὗ ὁ λόγος ἤχου καὶ ἡ ἀναπέτασις τῶν σιγμοειδῶν βαλβίδων, ἡ τριβὴ τοῦ αἵματος ἐπὶ τῆς καρδίας καὶ τῶν ἀρτηριακῶν κορμῶν, ἡ κραταιὰ συμπέσεις αὐτοῦ ἐν ταῖς κατωτέραις κοιλίαις τῆς καρδίας καὶ ἡ αἰφνιδία ἀνακοπὴ τοῦ ἐκ τῶν κατωτέρων πρὸς τὰς ἀνωτέρας κοιλίας τείνοντος κυκλοφορικοῦ ῥεύματος. Ὅτι δὲ τὸ κυριώτερον αἷτιον τοῦ μακροῦ καρδιακοῦ ἤχου εἶναι αἱ δονήσεις τῶν φλεβιδῶν βαλβίδων ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἐξῆς· α'.) ἐπιτιθέντες τὸν δάκτυλον ἡμῶν ἐπὶ τῶν φλεβιδῶν βαλβίδων, αἰσθανόμεθα ἐναργῶς τῶν δονήσεων αὐτῶν, ὧν ἀντελήθοντο, ὡς ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτῶν λέγουσι, καὶ τὰ μέλη τῆς ἐν Λονδίῳ πρὸς φυσιολογικὴν σπουδὴν τῶν καρδιακῶν ἤχων συστηθείσης ἐπιτροπῆς· β'.) ὁ μακρὸς καρδιακὸς ἤχος ἔχει ἰδιόζουσαν τινὰ δονώδη ἀκουστικὴν χροῶσιν, ἧς μάλιστα κατόρθωσεν ἵνα προσδιορίσῃ καὶ τὸ ὕψος, τουτέστι τὸν ἀριθμὸν τῶν δονήσεων, ὁ *K. Küchenmeister*· γ'.) ἀλλοιούμενων ὀργανικῶς ἐκ παθολογικῶν διεργασιῶν τῶν φλεβιδῶν βαλβίδων, συμμεταβάλλεται καὶ ὁ μακρὸς καρδιακὸς ἤχος.

Αἱ περὶ τοῦ αἵτιου τοῦ βραχέος καρδιακοῦ ἤχου γνώσεις ἡμῶν εἰσι μᾶλλον θετικά. ὡς αἷτιον αὐτοῦ θεωροῦσιν ἅπαντες σχεδὸν οἱ φυσιολόγοι τὴν αἰφνιδίαν σύγκλεισιν τῶν σιγμοειδῶν βαλβίδων. Οἱ δὲ λόγοι, ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ ἐκ τοῦ *Bojanet* μὲν προελθοῦσα, ὑπὸ τοῦ *Williams* δὲ πειραματικῶς ἐπηληθευμένη δοξασιὰ αὕτη, εἰσὶν οἱ ἐξῆς· α'.) ὑπάρχει πειραματικῶς ἀποδεδειγμένον, ὅτι ἅμα καταστραφῶσιν, ἢ διατμηθῶσιν αἱ σιγμοειδεῖς βαλβίδες, ἢ ἐμποδιθῶσιν αἱ συγκλείσεις αὐτῶν διὰ

λαβίδος, ἢ διὰ τῆς ἐγκαταπάρσεως βελόνης, προσηκόντως συγκεκαμμένης, ἐκλείπει παραχρῆμα ὁ βραχὺς καρδιακὸς ἤχος· β'.) μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς λαβίδος, δι' ἧς διακλωύεται τὸ ἔργον τῶν σιγμοειδῶν βαλβίδων, ἢ μετὰ τὴν ἐξαίρεσιν τῆς πρὸς τοῦτο ἐγκαταπεπαρμένης βελόνης, ἐπανήκει πάραυτα ὁ βραχὺς καρδιακὸς ἤχος· γ'.) ἀφοῦ διατμηθῶσι κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς καρδίας ἐκφύσιν αὐτῶν οἱ ἀρτηριακοὶ κορμοί, παύει εὐθὺς ὁ βραχὺς καρδιακὸς ἤχος (οὐχὶ δὲ καὶ ὁ μακρὸς· δ'.) ὁ βραχὺς καρδιακὸς ἤχος ἀκούεται καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀπεκτεταμένης καρδίας μᾶλλον εὐαντιλήπτως καθ' ὃ χωρίον ἐκφύονται οἱ ἀρτηριακοὶ κορμοί· ε'.) καὶ διὰ τῆς τεχνητῆς συγκλείσεως τῶν σιγμοειδῶν βαλβίδων παράγεται ἤχος ἐμπερέστατος πρὸς τὸν βραχύν καρδιακόν· σ'.) ἡ βραχυτής τοῦ περι οὗ ὁ λόγος ἤχου ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ ὅτι αἱ σιγμοειδεῖς βαλβίδες δὲν δύνανται νὰ διαμείνωσιν ἐπὶ πολὺ ἐν δονώδει κινήσει· ζ'.) ὁ περι οὗ ὁ λόγος ἤχου ἀκούεται ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν συγκλείουσιν αἱ σιγμοειδεῖς βαλβίδες καὶ η'.) ὅτι ὁ βραχὺς καρδιακὸς ἤχος ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὰς ἀρτηρίας, ὅπερ δὲν συμβαίνει ἐπὶ τοῦ μακροῦ.

Μετὰ τὴν φυσιολογικὴν ταύτην παρέκβασιν ἔδωκεν τινὰς ὁ *K. Skoda* διδάσκει κανόνες περὶ τῆς διαγνωστικῆς σημασίας τῶν καρδιακῶν ἤχων.

Πρὸς διάγνωσιν πάσης καρδιακῆς παθώσεως πρέπει, λέγει, ἵνα ἐξετάζωμεν μετὰ μεγίστης ἐπιστάσεως, ὡς τὰ θεμελιωδέστατα, τὴν θέσιν, τὸ μέγεθος καὶ τοὺς παλμικοὺς καὶ ἐπικρουστικοὺς ἤχους τῆς καρδίας. Καὶ περὶ μὲν τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς θέσεως καὶ τοῦ μεγέθους τοῦ σπλάγγνου ἐκφέρει τὰ ἀκόλουθα δόγματα. Ἢ καρδία δυνατὴν νὰ εἶναι ἐκτετραμμένη τῆς κατὰ φύσιν θέσεως ἢ πρὸς τ' ἀριστερὰ καὶ ἄνω, ἢ πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ κάτω, ἢ πρὸς ὄριζοντα, ἢ καθέτως. Οἱ μὴ παραδεχόμενοι, ὅτι αἱ ἐκτροπαὶ αὗται εἰσὶ δυναταὶ ἐν καιρῷ ζωῆς, ὠρμῶντο ἐκ μόνων ἀνατομικῶν δεδομένων, μηδὲ ὡς ἀναλογιζόμενοι, ὅτι καθ' ὃν χρόνον ἐκτελεῖται ἡ ἀνατομικὴ τῶν πτωμάτων ἐξέτασις τὰ θωρακικὰ ὄργανα ἐπαθόν ἤδη ἐπισήμως κατὰ θέσιν μεταλλαγῆς, ὡς ἐκ τῆς νεκρικῆς παγιότητος τῶν μυῶν καὶ τῆς ἀναπτύξεως ἀερίων. Τὰς εἰρημένας κατὰ θέσιν τῆς καρδίας ἀνωμαλίας ἠδυνάμεθα μάλιστα νὰ παρατηρήσωμεν καὶ ἐπὶ τοῦ πτώματος, ἐὰν ἐξετελώμεν τὴν νεκροτομὴν εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατον, πρὶν ἢ ἀρχίσῃ ἡ ἀποσύνθεσις τῶν ἀνατομικῶν στοιχείων. Ἐνίοτε μάλιστα εὐρίσκομεν μίαν τινὰ τῶν εἰρημένων ἐκτόπων θέσεων τῆς καρδίας καὶ ἐὰν ἐνεργήσωμεν τὴν νεκροτομὴν πολλῶ μετὰ τὸν θάνατον. Τοιοῦτοτρόπως εὐρίσκομεν τὴν καρδίαν κειμένην

καθέτως, ὅταν οἱ μὲν πνεύμονες ὦσιν ἐμπεφυσημένοι, οἱ δὲ βρόγχοι ἐμπεφυγμένοι ὑπὸ βλῆνης.

Ἢ κορυφὴ τῆς καρδίας κεῖται ὑψηλότερον, ἢ κατὰ φύσιν, ἔταν ἀνθλιβῆ ἐκ διογκώσεως τῆς κάτω κοιλίας ὑπὸ ἀερίων, ἢ ῥευστῶν, ἐκ ψευδοπλασμάτων ἐν τῇ κοιλιακῇ κηλίδι, ἢ ἐξ ὑπερτροφίας τοῦ ἀριστεροῦ λοβοῦ τοῦ ἥπατος. Τὴν δὲ κατωτέρω, ἢ κατὰ φύσιν, θέσιν τῆς κορυφῆς τῆς καρδίας ἐπιφέρουσιν ἐξιδρώματα τῶν πλευρικῶν ὑμένων, ἀκινιδῶν (vesiculäres) ἐμφύσημα τῶν πνευμόνων, ἐμπνευμάτωσις τοῦ θώρακος (Pneumothorax), ἢ ψευδοπλάσματα πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῆς καρδίας. Ἄλλοτε πάλιν τὸ αἷτιον τῆς εἰρημένης ἐκτόπου θέσεως τῆς καρδίας κεῖται ἐν αὐτῇ ταύτῃ, ὅν, ἢ παρὰ φύσιν μέγεθος καὶ διαμόρφωσις αὐτῆς, ἢ παρὰ φύσιν μῆκος τῶν ἀγγείων, ἀφ' ὧν ἤρτηται, ἢ σκολίωσις τῆς σπονδυλικῆς στήλης.

Ὁ προσδιορισμὸς ἐκάστης τῶν ἐκτόπων τούτων θέσεων τῆς καρδίας γίνεται διὰ τῆς ψηλαφήσεως καὶ τῆς ἐπικρούσεως, ὅταν ἢ ἀντιληπτὴ ἢ καρδιακὴ ὦσις. Ὅταν δὲ ἡ ὦσις αὕτη ἐλλείπῃ, τότε προσδιορίζομεν τὴν θέσιν τῆς καρδίας διὰ μόνης τῆς ἐπικρούσεως, θεωροῦντες πιθανώτατον, ὅτι ἡ κορυφὴ τοῦ σπλάγγνου εὐρίσκεται ἐν τῷ χωρίῳ ἐκεῖνῳ, ἐν ᾧ ἀντιλαμβάνομεθα ἀμβλυτέρου τοῦ ἐπικρουστικοῦ ἤχου καὶ τὸ ὅποιον συνήθως κεῖται πρὸς τ' ἀριστερὰ καὶ κάτω τῆς καρδίας. Ὁ προσδιορισμὸς οὗτος καθίσταται δυσχερέστερος, ὅταν μῆτε τῆς συστολῆς, μὴδὲ τῆς διαστολῆς τῆς καρδίας ἀντιλαμβάνομεθα διὰ τῆς ὁράσεως, ἢ τῆς (ἐπὶ τῆς καρδιακῆς χώρας ἐφαρμοσμένης) παλάμης ἡμῶν, ὅπως, π. χ., συμβαίνει, ὅταν ἐνυπάρχῃ ῥευστὸν ἐξιδρώμα ἐν τῷ περικαρδίῳ. Ὅταν δὲ πάλιν, μηδεμίαν προηγηθείσης ψυχικῆς διεγέρσεως, ἀντιλαμβάνομεθα κραταιῶς τῆς καρδιακῆς ὥσεως ἐν πλείοσι τοῦ ἐνός μεσοπλευρίοις διαστήμασι, τότε διαγινώσκομεν ὑπερτροφίαν τῆς καρδίας. Ἢ ἀνεύρυνσις ἀμφοτέρων τῶν κοιλῶν τῆς καρδίας ἐκδηλοῦται ἐπίσης, κατὰ τὸν *K. Skoda*, διὰ κραταιότερας καρδιακῆς ὥσεως. Ἀλλὰ τὸ σύμπτωμα τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ἐλαμβάνηται ἀείποτε ὡς σημαῖνον ὑπερτροφίαν τῆς καρδίας, ἢ διεύρυνσιν τῶν κοιλῶν αὐτῆς, καθότι ἐνίοτε προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι αἱ συστολαὶ τῆς καρδίας εἰσὶ ἰσχυραὶ καὶ πλήρεις. Ἢ ἐντασις καὶ ἡ θέσις τῆς καρδιακῆς ὥσεως καὶ ἐν αὐτῇ τῇ φυσιολογικῇ τοῦ σπλάγγνου καταστάσει δὲν εἶναι παρ' ἅπασιν ἀνθρώποις αἱ αὗται, ἀλλὰ παραλλάσσουν ἐντὸς δεδομένων τινῶν ὁρίων ὡς ἐκ τοῦ μήκους τοῦ θώρακος, ὡς ἐκ τῆς ἐνδοτικότητος τῶν πνευμόνων καὶ πολλῶν ἄλλων περιστάσεων. Οὐ μόνον δὲ ἐπὶ τῶν διφόρων ἀνθρώπων πάσχοιτι παντοίας παραλλαγῆς,

ἀλλὰ καὶ ἐφ' ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ τροποποιοῦνται παντοίως ἐκ τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων. Ἐπὶ τῶν ἐχόντων τὸν μὲν θώρακα μακρὸν, τοὺς δὲ πνεύμονας ἡκιστα ἐνδοτικούς ἢ κορυφὴ τῆς καρδίας κεῖται ὑψηλότερον. Ὅταν κατὰ πᾶσαν συστολὴν τῶν κοιλῶν τῆς καρδίας εἰσέλκηται τὸ ἀριστερὸν τοῦ θώρακος πλεύρωμα, τότε διαγινώσκομεν σύμφυσιν τῆς καρδίας μετὰ τοῦ περικαρδίου. Ὅσον δὲ περὶ τῆς ἐν τῇ φυσιολογικῇ καταστάσει καρδιακῆς ὥσεως ὁ *K. Skoda* θεωρεῖ λίαν πιθανόν, ὅτι ἡ καρδία κατὰ τὴν συστολὴν τῶν κοιλῶν αὐτῆς πάσχει μετακίνησιν τινὰ πρὸς τὰ κάτω. Στηρίζει δὲ τὴν εἰκασίαν ταύτην ἐπὶ τῶν πραγματικῶν δεδομένων, ὅτι ἡ καρδιακὴ ὦσις μεθίσταται αἴφνης κατὰ τοὺς πυρετικούς παροξυσμούς μᾶλλον πρὸς τ' ἀριστερὰ καὶ κάτω καὶ ὅτι ἡ κατὰ τὴν συστολὴν τῶν κοιλῶν τῆς καρδίας ἐν δυσὶ παρ' ἀλλήλοισ μεσοπλευρίοις διαστήμασι παρατηρουμένη ἀνάπαλις γίνεται ἐπισθητὴ πρῶτον κατὰ τὸ ὑπερκείμενον μεσοπλευρίον διάστημα, καὶ ὅτι κατὰ πᾶσαν ὥσιν τῆς καρδίας ἄλλεται, σχεδὸν ἀείποτε, τὸ κατὰ τὴν καρδιακὴν χώραν θωρακικὸν πλεύρωμα. Ἄπαντα ταῦτα τὰ φαινόμενα οὐδαμῶς ἄλλως δυνάμεθα ἵνα ἐξηγήσωμεν, ἢ παραδεχόμενοι τὴν εἰρημένην πρὸς τὰ κάτω μετακίνησιν τῆς καρδίας. Ὅταν δὲ ἀντιλαμβάνομεθα καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις ἐν τῇ καρδιακῇ χώρᾳ ἀμβλυτέρου τοῦ ἐπικρουστικοῦ ἤχου, τότε διαγινώσκομεν ὑπερτροφίαν τῆς καρδίας μετὰ διεύρυνσεως ἀμφοτέρων τῶν κοιλῶν αὐτῆς. Τὸ σημεῖον ὅμως τοῦτο οὐδαμῶς ἔχει καὶ ἀρνητικὴν σημασίαν, ἐπειδὴ ἐνίοτε, καίτοι ὑπαρχουσῶν τῶν εἰρημένων ὀργανικῶν ἐν τῇ καρδίᾳ ἀλλοιώσεων, ἐλλείπει ἐξ αἰτίας πνευμονικοῦ ἐμφύσηματος ἢ ἀμβλυότητος τοῦ ἐκ τῆς ἐπικρούσεως ἤχου, ὅστις γίνεται τὸνναντίον τρανώτερος καὶ πληρέστερος. Τὰ αὐτὰ ἀκουστικὰ σημεῖα ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῆς ἀνευ διεύρυνσεως ὑπερτροφίας καὶ ἐπὶ τῆς ἀνευ ὑπερτροφίας διεύρυνσεως τῆς κηλίδος τοῦ περι οὗ ὁ λόγος σπλάγγνου. Ὅταν μετὰ τῆς ὑπερτροφίας συνυπάρχῃ διεύρυνσις μόνης τῆς δεξιᾶς κοιλίας τῆς καρδίας, τότε, ἐπικρούοντες τὸ βεβλαμμένον σπλάγγνον κατ' ἐπικρουσίαν μάλιστα διεύθυνσιν, εὐρίσκομεν ἀμβλύν ἤχον, προὔποπιθεμένου ὅμως, ὅτι ἡ καρδία κατέχει τὴν φυσικὴν αὐτῆς θέσιν. Ὅταν δὲ πάλιν τὴν ὑπερτροφίαν τῆς καρδίας συνοδεύῃ διεύρυνσις μόνης τῆς ἀριστερῆς κοιλίας, τότε εὐρίσκομεν τὴν ἀμβλυότητα ταύτην τοῦ ἐπικρουστικοῦ ἤχου ἐν τῇ κατὰ μῆκος τῆς καρδίας διεύθυνσει, προὔποπιθεμένου καὶ ἐνταῦθα ὅτι ἡ καρδία κεῖται κατὰ φύσιν. Τὴν ὑπερτροφίαν τῆς καρδίας συνοδεύουσιν οὐχὶ σπανίως καὶ κατὰ σχῆμα μετα-



βολαι του θώρακος, μάλιστα δὲ μείζων κυρτότης του πρὸς τὴν καρδίαν πλευρώματος αὐτοῦ. Δι' αὐτὰς βολαίς αὗται προέρχονται ἐνίοτε, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐκ φλεγμονῆς τοῦ περικαρδίου, ἧτις, μεταδιδόμενη εἰς τοὺς χόνδρους καὶ συνδέσμους τῶν παρακειμένων πλευρῶν, καθίστησιν αὐτοὺς μᾶλλον ἐνδοτικὸς πρὸς τὴν ἐκ τοῦ ἐξιδρώματος πίεσιν. Ὁ λόγος δὲ, δι' ἣν ἡ πύξημένη αὕτη κυρτότης τοῦ πρὸς τὴν καρδίαν θωρακικοῦ πλευρώματος θεωρεῖται ὡς σύνθετος σύμπτωμα τῆς υπερτροφίας τῆς καρδίας, εἶναι, ὅτι μετὰ τῆς υπερτροφίας ταύτης συνεπέρχεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ φλεγμονὴ τοῦ περικαρδίου. Πρὸς τὰς μεταβολὰς ταύτας τοῦ σχήματος τῶν θωρακικῶν πλευρωμάτων συντελεῖ ἀναμφιβόλως καὶ ἡ ἐπίτασις τῆς ἐνεργείας τῶν ἀναπνευστικῶν μυῶν, ὡς ἐκ τῆς δυσπνοίας, ἣν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συνεπάγεται ἡ υπερτροφία τοῦ κυκλοφορικοῦ κέντρου.

Ἡ ἐλάττωσις τοῦ ἄγκου τῆς καρδίας (ὡς ἀτροφία ἀμφοτέρων τῶν κοιλιῶν, ἢ τῆς ἐτέρας μόνον) δύναται νὰ περιερίσῃ τὴν ἐπικρουστικὴν ἀμβλύτητα ἀπὸ ἐκτάσεως 2" εἰς ἑκτασιν μόλις 1/3". Ἀλλ' ἵνα ἐκ τοῦ περιορισμοῦ τῆς ἐπικρουστικῆς ἀμβλύτητας συμπεράνωμεν, ὅτι ἀτροφεῖ ἡ καρδία, πρέπει νὰ βεβαιωθῶμεν πρῶτον, ὅτι τὸ αἷτιον τοῦ περιορισμοῦ τούτου δὲν εἶναι πνευμονικὸν ἐμφύσημα, καθότι ἐπ' αὐτοῦ καλύπτει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὴν καρδίαν ὅτε μὲν ὀλόκληρος ὁ ἀριστερὸς κατώτερος τοῦ πνεύμονος λοβός, ὅτε δὲ μῶρα τις μόνον αὐτοῦ. Ὅταν ἡ ἀμβλύτης τοῦ ἐπικρουστικοῦ ἤχου προέρχεται ἐξ ἐμφύσηματος τοῦ πνεύμονος, οὐχὶ δὲ ἐξ ἀτροφίας τῆς καρδίας, τότε, ἐπικρούοντες κραταιότερον, ἀκούομεν βυθίαν τὴν καρδιακὴν ἀμβλύτητα. Διὰ τῆς ἐπικρούσεως (μετὰ τῆς ἀκρόσεως) καθίσταται προσέτι δυνατὴ ἡ διάγνωσις τῆς συμφύσεως τῆς καρδίας μετὰ τοῦ περικαρδίου καὶ τούτου πάλιν μετὰ τοῦ παρακειμένου θωρακικοῦ πλευρώματος. Ὅπως δ' ἐκτιμήσωμεν προσηκόντως τὰ διαγνωστικὰ σημεῖα πρέπει ν' ἀναμνησθῶμεν, ὅτι ἐν τῇ φυσιολογικῇ καταστάσει τῶν ἐν λόγῳ μορίων κατὰ πᾶσαν μὲν εἰσπνοὴν ἀφίσταται τῆς καρδίας καὶ ἀφαιρῆται ὑπὲρ αὐτὴν τὸ προσκειμένον θωρακικὸν πλευρώμα, τὸ δ' ἐντεῦθεν μεταξὺ τῆς καρδίας καὶ τοῦ πλευρώματος τούτου ἐνιστάμενον διάστημα πληροῦται ὑπὸ τοῦ εἰσολισθαίνοντος πνεύμονος καὶ οὕτως ἡ μὲν κατὰ τὴν βᾶσιν τῆς καρδίας ἀμβλύτης μεθίσταται κατωτέρω, ὁ δὲ κατὰ τὴν λοιπὴν καρδίαν ἐπικρουστικὸς ἤχος γίνεσθαι ἥττον πλήρης. Κατὰ πᾶσαν δὲ πάλιν εἰσπνοὴν προσεγγίζει ἐκ νέου εἰς τὴν καρδίαν τὸ θωρακικὸν πλευρώμα καὶ τότε ἐπανέρχεται ἡ προτέρα ἡχητικὴ, ἀμβλύτης. Ὅθεν ἡ ἐν τῇ φυσιολογικῇ καταστάσει ἐναλλαγὴ αὕτη τῶν

ἐπικρουστικῶν σημείων ἐλλεῖπει αὐτοδήλως ἐπὶ τῶν εἰρημένων συμφύσεων, παραμενούσης καὶ κατὰ τὴν βραδυτέραν εἰσπνοὴν τῆς αὐτῆς τοῦ ἐπικρουστικοῦ ἤχου ἐμβλύτης, ὡς ἐν εὐρίσκομεν καὶ κατὰ τὴν ἐντελεστέραν ἐκπνευστικὴν συστολὴν τοῦ θώρακος. Ἀλλὰ τὰ εἰρημένα διαγνωστικὰ σημεῖα δὲν εἶναι τοσοῦτον ἀσφαλῆ, ὅσον τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ ὕψους ἐν ᾧ κεῖται ἡ κορυφὴ τῆς καρδίας, περὶ ὧν ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου διελέθομεν. Σημειωτέον προσέτι ὅτι καὶ ὅταν ἡ καρδία κεῖται καθέτως, ἐτι δὲ ἐπὶ τινῶν ἄλλων ἀνωμαλιῶν κατὰ τὴν ὀργανικὴν κατάστασιν καὶ τὴν θέσιν τῆς καρδίας, ἡ ἐπικρουστικὴ ἀμβλύτης οὐδαμῶς μεταβάλλεται. Ἐάν λοιπὸν ἐν δεδομένη περιπτώσει κατορθώσωμεν νὰ βεβαιωθῶμεν, ὅτι περὶ οὐδεμιᾶς ἄλλης ἐκ τῶν ἀνωμαλιῶν τούτων πρόκειται, θέλωμεν οὕτω δυναθῆναι μετὰ πάσης θετικότητος διαγνώμεν διὰ μόνης τῆς ἐπικρούσεως τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος σύμφυσις.

Περὶ δὲ τῆς διαγνωστικῆς σημασίας τῶν κατὰ τὴν καρδίαν ἀκουόμενων στηθοσκοπικῶν ἤχων ὁ Κ. Skoda ἐκφέρει νέα τινὰ δόγματα, προτάσεων αὐτῶν τὰ ἐπόμενα φυσιολογικὰ λήμματα. Ὁ ὑπὸ τῆς σφυγούσης καρδίας παραγόμενος διπλοῦς ἤχος δὲν ἐρίσταται καθ' ἑν καὶ μόνον χωρίον τῆς καρδίας, ἀλλ' ἰδίᾳ ἐν ἐκάστῳ στομίῳ τῶν ἀπὸ τῆς καρδίας ἐκπορευομένων ἀγγείων. Δι' παραλλαγὰς τῶν ἤχων τούτων προέρχονται ἐκ τῆς ἀνατομικῆς καταστάσεως τῶν βαλβίδων, ὑφ' ὧν παράγεται ὁ παρηλλαγμένος ἤχος. Κατὰ τὸν Κ. Skoda, ὁ μὲν ἐν ταῖς κοιλίαις τῆς καρδίας ἐνιστάμενος μακρὸς στηθοσκοπικὸς ἤχος προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι διακόπτεται αἰφνης ὁ εἰς τὰς ἀνωτέρας κοιλίας ροὴς τοῦ αἵματος. Ὁ ἤχος οὗτος γίνεσθαι, λέγει, ἰσχυρότερος ἐκ τῆς διατάσεως τῶν βαλβίδων. Ὅταν δὲ τὸ μετὰ τοῦ θωρακικοῦ πλευρώματος ἐν καιρῷ τῆς συστολῆς τῶν κατωτέρων κοιλιῶν συγκρουόμενον χωρίον τῆς καρδίας ἀφίσταται κατὰ τὴν διαστολὴν ὅπως τὸν τοῦ θωρακικοῦ πλευρώματος, συντελεῖ τότε, καθ' ἃ φρονεῖ, πρὸς τὴν παραγωγὴν τοῦ πρώτου στηθοσκοπικοῦ ἤχου καὶ ἡ σύγκρουσις τῆς κορυφῆς τῆς καρδίας ἐπὶ τοῦ θωρακικοῦ πλευρώματος. Τὸν ἐν ταῖς ἀρτηρίαις ἀκουόμενον μακρὸν ἤχον θεωρεῖ ὁ Κ. Skoda προερχόμενον ἐκ τῆς αἰφνιδίας ἐντάσεως τῶν ἀρτηριῶν ὑπὸ τῆς εἰς αὐτὰς εἰσδιαζομένης στήλης τοῦ αἵματος. Ὁ δεύτερος καρδιακὸς ἤχος προέρχεται, ὡς εἴπομεν, ἐκ τοῦ ὅτι τὸ κεντρόμολον βεῦμα τοῦ αἵματος ἀνακόπτεται ὑπὸ τῶν σιγμοειδῶν βαλβίδων. Ὁ ἤχος οὗτος ἐκτείνεσθαι ἐνίοτε μέχρι τῶν καρωτίδων καὶ τῶν ὑποκλειδίων ἀρτηριῶν. Καὶ ταῦτα μὲν εἰσὶ τὰ κατὰ τὴν

σφύζουσαν ὑγιᾶ καρδίαν ἀκουστικὰ σημεῖα. Τὰ δὲ παθολογικὰ, ἅπερ ὁ Κ. Skoda ὀνομάζει, ὡς γνωστὸν, ψόφους (Geräusche) πρὸς διαστολὴν ἀπὸ τῶν φυσιολογικῶν ἤχων (Töne), προέρχονται α'.) ἐξ ἀνεπαρκείας τῶν βαλβίδων β'.) ἐκ στενώσεως τῶν κατὰ τὴν καρδίαν κυκλοφορικῶν διόδων καὶ γ'.) ἐξ ἀναφύσεως (Excreescenzen), ἐπιπροσθουσῶν εἰς τὸ κυκλοφορικὸν βεῦμα. Πρὸς ἐξήγησιν τῶν καρδιακῶν ἐκείνων ψόφων, οἵτινες δὲν προέρχονται ἐκ τινος τῶν εἰρημένων ὀργανικῶν ἀλλοιώσεων, ὁ Κ. Skoda παραδέχεται μόνον τὴν τριβὴν τοῦ αἵματος ἐπὶ τῆς καρδίας, ἀπορρίπτων τὴν γνώμην ἐκείνων, οἵτινες θεωροῦσιν ὡς αἷτιον τῶν ἀνευ ὀργανικῆς ἀλλοιώσεως ἐνισταμένων καρδιακῶν ψόφων τὴν ταχύτητα τῶν συστολῶν τῶν κατωτέρων κοιλιῶν τῆς καρδίας, ἀντιτάσσων πρὸς αὐτὴν τὴν πολλάκις γενομένην κλινικὴν παρατήρησιν, ὅτι οἱ τοιοῦτοι ψόφοι ἀκούονται ἐνίοτε ἐνῶ αἱ συστολαὶ τῶν κοιλιῶν εἰσὶ βραδεῖαι. Καὶ ἡ γνώμη δὲ τῶν ἀποδιδόντων τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος καρδιακοὺς ψόφους εἰς ἀλλοίωσιν δὴθεν τοῦ αἵματος φαίνεται ἐπίσης δυσἀποδεκτος εἰς τὸν Κ. Skoda διὰ τὸν λόγον, ὅτι, ὅταν ἐλλείπωσιν οἱ τοιοῦτοι ψόφοι, οὐδαμῶς παράγουσιν αὐτοὺς αἱ ἐπανελημμένοι ἀφαιμάξεις. Τὸ ἡχητικὸν ὕψος (Timbre) τῶν ψόφων οὐδαμῶς ἔχει διαγνωστικὴν ἀξίαν κατὰ τὸν Κ. Skoda, εὐρόντα τοῦτο οὐ μόνον ἐπὶ διαφορωτάτων παθολογικῶν συνθηκῶν ὁμοίων καὶ τὸ ἀνάπαλιν, ἀλλὰ καὶ ἐφ' ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου, κατὰ διαφόρους ταχύτητας τῆς ροῆς τοῦ αἵματος, διάφορον.

Περὶ τῆς διαγνωστικῆς σημασίας τῶν καρδιακῶν ψόφων διὰ μίαν ἐκάστην τῶν ταύτας παραγουσῶν παθήσεων ἐδίδαξε τὸν Κ. Skoda μακρὰ κλινικὴ πείρα, ὅτι οἱ μὲν ὑπὸ τοῦ περικαρδίου παραγόμενοι εἰσὶ ἐμπερέστεροι πρὸς τοὺς προερχομένους ἐκ τῆς ἐπ' ἀλλήλων προσολισθήσεως γλίσχρων ἐπιφανειῶν καὶ οἰοεὶ κνυματώδεις, οἱ δὲ ἐκ τοῦ ἐνδοκαρδίου προερχόμενοι ὁμοιάζουσι μᾶλλον πρὸς φουσηματώδεις, τριβικοὺς, ἢ στονώδεις. Οἱ ἐκ τοῦ περικαρδίου προερχόμενοι ψόφοι δὲν διακοῦσι μόνον ἐφ' ὅσον καὶ ἡ συστολὴ, ἢ ἡ διαστολὴ τῶν κατωτέρων κοιλιῶν, ἀλλὰ παρεκτείνονται πέραν αὐτῶν. Οἱ ἐν τῷ ἐνδοκαρδίῳ ἐνιστάμενοι ψόφοι τρυοῦσιν αἰετοπετὸν τὸν ρυθμὸν τῆς καρδιακῆς ἐνεργείας, ὁμοχρονοῦσι δὲ πρὸς τὸν πρῶτον, ἢ τὸν δεύτερον καρδιακὸν ἤχον. Οἱ ἐκ τοῦ περικαρδίου προερχόμενοι καρδιακοὶ ψόφοι δὲν παρεκτείνονται πέραν τοῦ χωρίου, ἐν ᾧ ἐνίστανται, ἐνίοτε δὲ συμμεταβάλλονται μετὰ τῆς θέσεως τοῦ ἀρρώστου. Πρὸς διάκρισιν τῶν μεταξύ καρδίας καὶ περικαρδίου ἐνισταμένων ψόφων ἀπὸ τῶν μεταξύ περικαρδίου καὶ πλευρικοῦ ὑμέ-

νος θεωρεῖ ὁ Κ. Skoda ὡς μικρὴν ἀρκούντως ἀσφαλῆς γνώρισμα τὴν μείζονα ἐντασιν τοῦ ψόφου κατὰ τὰς ἀναπνευστικὰς κινήσεις, ἐπειδὴ, ὡς λέγει, παρατήρησεν, ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ψόφων ἐκείνων, οἵτινες ἐνίστανται ἐν τῷ ἐνδοκαρδίῳ, συμβαίνει ἡ κατ' ἐντασιν αὕτη ἀύξησις τοῦ ψόφου διὰ τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων. Οἱ ἐν τῷ ἐνδοκαρδίῳ ἐνιστάμενοι ψόφοι ἔχουσι παρὰ τὰς εἰρημένας χαρακτηριστικὰς διαφορὰς ἀπὸ τῶν ἐν τῷ περικαρδίῳ ἐνισταμένων καὶ τὰς ἀκολουθούσας. Ἡ ἐνέργεια αὐτῶν ἀναλογεῖ πολλάκις πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς ταχύτητας τῶν καρδιακῶν σφύσεων, οὕτω μείζων ἐπὶ μὲν τῆς στενώσεως τοῦ δεξιῦ φλεβίου στομίου κατὰ τὴν βραδυτέραν, ἐπὶ δὲ τῆς ἀνεπαρκείας τῆς δικορῦρου βαλβίδος κατὰ τὴν ταχύτεραν καρδιακὴν ἐνέργειαν.

Ἐκτὸς τῶν εἰρημένων στηθοσκοπικῶν σημείων ἔχουσι καὶ τὰ κλινικὰ συμπτώματα ἐπίσης μεγάλην διαγνωστικὴν σημασίαν. Πᾶσα ὀργανικὴ βλάβη τῶν βαλβίδων ἐνεργεῖ ὡς κυκλοφορικὸν ἐμπόδιον. Εἰς τὸ κλινικὸν ταῦτο ἀξίωμα, ὡς εἰς φυσικὸν νόμον, δύναται ν' ἀναχθῶσιν ἅπαντα τὰ παθολογικὰ φαινόμενα, τὰ κατὰ τὰς ὀργανικὰς τῆς καρδίας βλάβας παρατηρούμενα, ὡς ἡ διεύρυνσις τῆς ἀνωτέρας ἐκείνης κοιλίας, καθ' ἣν εἰσὶν αἱ ὀργανικῶς βεβλαμμένοι βαλβίδες, ἡ υπερτροφία αὐτῆς τε καὶ τῆς κατωτέρας, ἡ βραδυτής τῆς μεγάλης κυκλοφορίας καὶ ἡ υπερπλήρωσις τῶν κυκλοφορικῶν ὁδῶν τῆς μικρᾶς. Δι' ἀμφοτέρων δὲ τούτων, τουτέστι τῆς βραδυτέρας τῆς κυκλοφορίας καὶ τῆς ἐλαττώσεως τῆς ἐφ' ἐν ἑκάστον τῶν ὀργάνων πίεσεως τοῦ αἵματος, ἐξηγούονται εὐχερῶς ἅπαντα τὰ λοιπὰ συμπτώματα. Καὶ ἡ μὲν ἐλλειπὴς διάθρηψις προέρχεται προφανῶς ἐκ τῆς σχέσεως τῆς πίεσεως τοῦ αἵματος πρὸς τὴν ἀπολειτούργησιν τῶν διαφόρων ἐκκριμάτων, τὴν μετάβασιν τοῦ χυλοῦ εἰς τὸ αἷμα καὶ τὴν διατήρησιν τοῦ αἵματος ἐν τῇ πρὸς διάθρηψιν καταλλήλῳ διακράσει. Ἐπὶ τῆς βραδείας κυκλοφορίας καὶ τῆς ἡλαττωμένης ἐπὶ τὰ ὄργανα πίεσεως τοῦ αἵματος δὲν γίνεται δεόντως ἡ μετάβασις τοῦ χυλοῦ εἰς τὸ αἷμα, μηδὲ ἡ ἐκ τούτου εἰς τὰ διάφορα ὄργανα μετάβασις τῶν ἐκάστῳ ἰδιαζουσῶν οὐσιῶν. Δυνάμεθα δὲ νὰ θεωρήσωμεν μετὰ τινος πιθανότητος τὴν μὲν ἐν ταῖς φλεβί τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος στάσιν τοῦ αἵματος ὡς τὴν αἰτίαν, δι' ἣν δὲν μεταβαίνει εἰς τὸ αἷμα ποσότης χυλοῦ ἀρκούσα πρὸς τὰς θρεπτικὰς καὶ ἐκκριτικὰς ἀνάγκας τοῦ ὀργανισμοῦ τὴν δὲ πύξημένην τοῦ αἵματος πίεσιν ἐπὶ τὰ ἐκκριτικὰ ὄργανα ὡς τὴν αἰτίαν, δι' ἣν μεθίσταται εἰς τοὺς παρεγχυματικούς τῶν ὀργάνων κυττάρους οὐσίαι, αἵτινες, φυσιολογικῶς ἔχοντος τοῦ ὀργανισμοῦ, δὲν ἐξέρχονται τοῦ αἵματος.



Οί μέχρι τούδε ἐπὶ τῶν πασχόντων ἐξ ὀργανικῶν ἐν τῇ καρδίᾳ ἀλλοιώσεων εὐχρηστοὶ παθολογικοὶ ὄροι φλεβικὴ διάκρσις τοῦ αἵματος, ὑδραμική, δ. τ. αἰ., στομακᾶκης δυσκράσια κ. τ. τ. εἰσι, κατὰ τὰ εἰρημένα, ἡμαρτημένοι, ὡς στηριζόμενοι ἐπὶ ἐσφαλμένων ἰδεῶν, καθότι καὶ ἡ κυάνωσις, καὶ αἱ ἐν τῇ φλεβικῷ συστήματι ἐπιστάσεις τοῦ αἵματος, καὶ αἱ αἰμορραγικαὶ διιδρώσεις, τὰ ἐπὶ τῶν καρδιακῶν νοσημάτων παρατηρούμενα, εἰσὶν εὐεξήγητα διὰ τῶν εἰρημένων μηχανικῶν ἐμποδίων τῆς κυκλοφορίας. Προσέτι δυνάμει, χωρὶς νὰ παραβιάσῃμεν τινὰ τῶν φυσιολογικῶν νόμων, ἵνα παραγάγῃμεν ἀπάσας τὰς ἐπὶ τῶν ὀργανικῶν ἀλλοιώσεων τῆς καρδίας παρατηρουμένας λειτουργικὰς τῶν ὀργάνων διαταρᾶξεις ἐκ τῆς ἐν ἐκάστῳ αὐτῶν ἀκαλῆς ῥύσεως τοῦ αἵματος.

Πρὸς ὀρθὴν διαγνωστικὴν ἐξερμηνεύειν παντός καρδιακοῦ ψόφου προαπαιτεῖται ὁ τοπογραφικὸς αὐτοῦ καθορισμός. Κατὰ τὰς κλινικὰς τοῦ Κ. Skoda παρατηρήσεις, ἕκαστος καρδιακὸς ψόφος ἐνίσταται κατ' ἐκεῖνο τὸ χωρίον τῆς καρδίας, καθ' ὃ ἀκούεται μᾶλλον εὐαντιλήπτως. Ἐπειδὴ δὲ πρὸς εὐρεσιν τῆς διαγνωστικῆς σημασίας τῶν ἐν τῇ ὀργανικῷ βεβλαμμένη καρδίᾳ ἐνισταμένων ἡχητικῶν ἐντυπώσεων εἶναι τῶν ὧν οὐκ ἀνευ ἢ ἀκριβῆς γνῶσις τῶν ἐν τῇ φυσιολογικῷ ἐχοσῆ καρδία ἀκουσμένων, εἰσι, νομίζομεν, λίαν χρήσιμα ἐνταῦθα τὰ ἐξῆς φυσιολογικὰ λήμματα. Ὁ μετὰ τῆς κερκιδικῆς σφύξεως συμπύπτων, ἢ μικρὸν μετ' αὐτὴν ἀκούμενος ἦχος εἶναι ἐκ συστολῆς (systolischer), ὁ δὲ πολὺ μετ' αὐτὴν ἐκ διαστολῆς (diastolischer). Ἐπειδὴ δὲ ἡ δικόρυφος βαλβίς δὲν ἐφάπτεται ἀμέσως τοῦ θωρακικοῦ πλευρώματος, παρεμπίπτοντος πνευμονικοῦ παρεγχύματος, διὰ τοῦτο ὁ ἐκ συστολῆς ἦχος ἀκούεται μᾶλλον εὐαντιλήπτως, οὐχὶ κατὰ τὴν δικόρυφον βαλβίδα, ἀλλὰ κατὰ τὴν κορυφὴν τῆς καρδίας, ἢ μικρὸν ἀνωτέρω καὶ ἀριστεριώτερον. Ἡ διαφορὰ αὕτη τοῦ χωρίου, καθ' ὃ ἀκούεται ὁ δεύτερος καρδιακὸς ἦχος, προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ἡ καρδία μεταμείβει θέσιν κατὰ τὴν διαστολὴν τῶν κοιλιῶν αὐτῆς.

Πρὸς ὀρθὴν διαγνωστικὴν ἐξερμηνεύειν ἐκάστου καρδιακοῦ ψόφου ἀπαιτεῖται ἵνα ἐξετάζωμεν κατὰ τινὰ λειτουργικὴν περιόδον ἀκούεται. Νῆ λημβανόμενης ὑπ' ἕψιν τῆς τραχύτητος τῶν ψόφων, ἰσχύει καθολικώτερον ὁ κανὼν, ὅτι οἱ μὲν συμπύπτοντες μετὰ τῆς συστολῆς τῆς ἐν ἡ παράγονται μοίρας τῆς καρδίας σημαίνουσιν ἀνεπάρκειαν βαλβίδων, οἱ δὲ μετὰ τῆς διαστολῆς παραγόμενοι στένωσιν στομίου. Περὶ τῆς διαγνωστικῆς σημασίας τῶν καρδιακῶν ψόφων δι' ἐκάστην βαλβίδα διδάσκει τοὺς ἀκολούθους κανόνας ὁ Κ. Skoda. Α'.) Δικόρυφος

βαλβίς α'.) ἀνεπάρκεια ὁ τυχὸν κατὰ τὸν πρῶτον καρδιακὸν ἦχον ἀκούμενος ψόφος εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀνεπαρκῆς πρὸς διάγνωσιν, προσαπαιτούμενου ἵνα καὶ ὁ κατὰ τὴν πνευμονικὴν ἀρτηρίαν δεύτερος καρδιακὸς ἦχος ἢ ἰσχυρότερος, ἢ κατὰ φύσιν. Ἡ ἐπίτασις αὕτη τότε μόνον ἐλλείπει, ὅταν ἡ εἰρημένη ἀρτηρία ἀπέβαλε τὴν ἐλαστικότητα αὐτῆς. Εἶναι δὲ κλινικῶς τοσοῦτον σημαντικὸν τὸ διαγνωστικὸν τοῦτο δεδομένον, ὥστε καὶ καθ' ἑαυτὸ ἀρκεῖ, ὅπως διεγείρῃ ἐν ἡμῖν τὴν ὑπόνοιαν περὶ ἀνεπάρκειας τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος βαλβίδος. Ὅταν οὐδὲμία μὲν παθολογικὴ τραχύτης παραβλάπτῃ τὴν κατὰ φύσιν λειότητα τοῦ ἀριστεροῦ φλεβώδους στομίου, τὸ δὲ δι' αὐτοῦ διερχόμενον ῥεῦμα τοῦ αἵματος ἢ ἀκαλὸν, τότε οὐδένα παράγει καρδιακὸν ψόφον ἢ ἀνεπάρκεια τῆς δικόρυφου βαλβίδος β'.) στένωσις τοῦ κατ' αὐτὴν φλεβώδους στομίου πρὸς διάγνωσιν τῆς βλάβης ταύτης ἀπαιτεῖται, οὐ μόνον ἵνα συναδεύῃ τὸν δεύτερον καρδιακὸν ἦχον ψοφτικὸν ἀκουσμα, ἀλλὰ καὶ τριγμός. Ὁ τὸν δεύτερον καρδιακὸν ἦχον συνοδεύων ψόφος δύναται νὰ προέρχεται καὶ ἐκ τραχύτητος τοῦ ἀριστεροῦ φλεβώδους στομίου, ἀλλὰ τότε ἐλλείπουν τὰ κατὰ δευτεροκλίθειον φαινόμενα. Β'.) Τριγλῶχιν βαλβίς α'.) ἀνεπάρκεια πρὸς διάγνωσιν τῆς βλάβης ταύτης ἀπαιτεῖται οὐ μόνον ψοφτικὸν ἀκουσμα κατὰ τὸν πρῶτον καρδιακὸν ἦχον, ἀλλὰ καὶ διαδοχὴ σφυγμώδους ἄλλσεως τῶν φλεβῶν. Τὸ δεύτερον τοῦτο σημεῖον, ὅπερ ἀείποτε ὑπάρχει κατὰ τὰς φλέβας τοῦ τραχήλου, ἐλλείπει κατὰ τὰς λοιπὰς φλέβας ὅταν ἡ καρδιακὴ ἐνέργεια ἢ λίαν ἀσθενῆς β'.) στένωσις τοῦ κατ' αὐτὴν στομίου οὐσης σπανιωτάτης τῆς ἀλλοιώσεως ταύτης, παρατρέχομεν τὰ πρὸς διάγνωσιν αὐτῆς ἀπαιτούμενα στηθοσκοπικὰ σημεῖα. Γ'.) Σιγμοειδῆς βαλβίς α'.) ἀνεπάρκεια τὴν ἀλλοίωσιν ταύτην παραδεχόμεθα ὡς ὑπάρχουσαν, ὅταν, ἀνευ καρδιακοῦ ἦχου, ὑπάρχη κατὰ τὴν καρδίαν ψοφτικὸν ἀκουσμα, προεκτεινόμενον μέχρι τῆς βάσεως τῆς καρδίας καὶ ἐτι περαιτέρω, ἢ δὲ καρδιακὴ ὤσις ἢ κραταιά, ἢ καὶ αἰσθητὴ μάλιστα διὰ τε τῆς ὀράσεως καὶ τῆς ἀφῆς, ἐτι δὲ ὁ σφυγμὸς διάπτων, ὡς ἐκ τοῦ ὅτι ἡ διηυρυσμένη ἀορτὴ κενοῦται δι' ἀμφοτέρων τῶν στομίων αὐτῆς, τοῦ τε περιφερικοῦ διανοτί καὶ τοῦ κεντρικοῦ. Ὁ τοιοῦτος σφυγμὸς ἐλλείπει μόνον ὅταν μετὰ τῆς ἀνεπάρκειας τῶν σιγμοειδῶν βαλβίδων συνυπάρχη καὶ στένωσις τῆς ἀορτῆς, ἢ ἀνεπάρκεια, ἢ στένωσις τοῦ ἀριστεροῦ φλεβώδους στομίου. Κατὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος πάθισιν ἀκούεται προσέτι λεπτή τις διήχησις τῶν ἐλασσόνων φλεβῶν, ἥτις πολλάκις καὶ ἐλλείπει, ὅταν αἱ ἀρτηρίαι δὲν ἐνδίδωσι ταχέως

εἰς τὴν σφυκτικὴν πρῶσιν τοῦ αἵματος ἕνεκα τῆς χλαττομένης αὐτῶν ἐλαστικότητος β'.) στένωσις κατ' αὐτὴν τὸ μὲν ψοφτικὸν ἀκουσμα ἐνίσταται κατὰ τὸν μακρὸν καρδιακὸν ἦχον, ὁ δὲ σφυγμὸς εἶναι μικρός.

Τὰς δὲ κατὰ τὰς φλέβας σφυκτικὰς ἄλλσεις ἰδοῦ τινὲ τρόπων ἐρμηνεύει διαγνωστικῶς ὁ Κ. Skoda α'.) ὅταν οἱ σφυγμοὶ τῶν φλεβῶν ὡσιν ὁμόρυθμοι πρὸς τὰς καρδιακὰς σφύξεις, σημαίνεται ἀνεπάρκεια τῶν τριγλῶχιν βαλβίδων β'.) ὅταν αἱ φλέβες κατὰ μὲν τὴν διαστολὴν τῶν κατωτέρων κοιλιῶν τῆς καρδίας ἐξογκῶνται, κατὰ δὲ τὴν συστολὴν αὐτῶν συμπύπτωσι, τότε πρέπει νὰ παραδεχόμεθα, ὅτι ἐναλλάσσουσι μετὰ τῶν συστολῶν τῆς δεξιᾶς κατωτέρας κοιλίας ἐνεργητικὰ συστολαὶ τῆς δεξιᾶς ἀνωτέρας γ'.) αἱ σφυκτικαὶ τῶν φλεβῶν ἄλλσεις προέρχονται ἐνίοτε ἐκ τοῦ ὅτι τὸ εἰς τὴν δεξιάν ἀνωτέραν τῆς καρδίας κοιλίαν χεόμενον αἷμα ἀνακλυδαίνεται. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει οἱ φλεβικοὶ σφυγμοὶ εἰσὶν ἐμπερεῖς πρὸς τὰς διαπλάσεις ἐκεῖνας, ἅς παράγει στήλη ῥευστοῦ, καταπίπτουσα ἐκ τινος ὕψους εἰς τὸν πυθμένα σωλήνος, τουτέστιν ἕκαστον πλατύτερον σφυγμὸν διεδέχεται εἰς στενώτερος, ἢ καὶ δύο δ'.) ἡ παράλυσις τῆς δεξιᾶς ἀνωτέρας τῆς καρδίας κοιλίας ἐπάγεται βαθμιαίαν μὲν ἐξογκασιν τῶν φλεβῶν τοῦ τραχήλου κατὰ πᾶσαν συστολὴν τῶν κατωτέρων κοιλιῶν, ταχεῖαν δὲ σύμπτωσιν κατὰ πᾶσαν αὐτῶν διαστολὴν.

[Ἀκολουθεῖ].

## 28. Περὶ τῆς ἐπιρροῆς τῆς μουσικῆς ἐπὶ τῶν ψυχικῶν νοσημάτων.

Ἐν τοῖς «Ψυχιατρικαῖς Χρονικοῖς» (\*) εὐρίσκομεν τὰς ἀκολουθούς, ὑπὸ τοῦ Κ. Laurenti διδομένας, πληροφορίας περὶ τοῦ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ θέματος. Ἐν τῷ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ εἰρημένου ψυχιάτρου νοσοκομείῳ εἰσὶν ἤδη ἀπὸ τοῦ 1855 εισηγμένοι ὡς θεραπευτικὸν τῶν φρενοπαθειῶν μέσον αἱ ᾠδικοὶ ἀσκήσεις. Οἱ ἐν τῷ νοσοκομείῳ ἐκεῖνον θεραπευόμενοι φρενοπαθεῖς, χωροστατοῦντες, ἀνά 2—5, ἐν ταῖς ἱεροτελεστίαις κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν, ἄδουσιν ἐκκλησιαστικὰ ᾠσματα πρὸς κλειδοκύμβαλον, ἢ ἐκκλησιαστικὸν μέληθρον (orguo, orgel). Οἱ μέχρι τούδε τῶν ᾠδικῶν τούτων ἀσκήσεων μετασχόντες φρενοπαθεῖς συμποσοῦνται εἰς 35, τούτων δὲ 18 μὲν ἦσαν μανιακοὶ, 7 μελαγχολικοὶ, 3 μονομανεῖς καὶ 7 παραλογιζόμενοι. Ἴγουν δὲ τού-

(\*) Γ', Σειρὰ ζ', σελ. 331.

των οἱ μὲν τὸ 15ον ἔτος, οἱ δὲ τὸ 60ον, ἢ τὰ μεταξὺ τούτων. Ἀλλὰ τῶν πλείστων τὰ ἔτη τῆς ἡλικίας ἦσαν μεταξὺ τοῦ 20ου καὶ τοῦ 40ου. Αἱ ἀπάσεις αὗται χρῆζοντι πολλῆς ὑπομονῆς καὶ παρτεταμένης ἐξακολουθήσεως. Ἡ ἐπὶ τοὺς βεβλαμμένους τὰς φρένας ἐπιρροὴ τῆς πρώτης ἀκροάσεως μουσικοῦ τινος νόμου εἶναι διττὴ ὅταν μὲν ὁ μουσικὸς οὗτος νόμος ἢ φαεινὸς καὶ διαχυτικὸς, ὁ φρενοπαθὴς διεγείρεται καὶ ἐξορκᾶται ἐκ τῆς πρώτης αὐτοῦ ἀκροάσεως, ὅταν δὲ ἡ μολπή ἢ τούναντίον μελαγχολικὴ καὶ λυπητήριος, πράνεται καὶ ὑπεκλύεται τὸν θυμὸν ὁ τὸ πρῶτον αὐτὴν ἀκούων φρενοπαθὴς. Ὅταν οἱ πάσχοντες τὰς φρένας ἀκούωσιν ἐπανειλημμένως γνωστὸν τι ᾠσμα, κηθίζονται ἐξ αὐτοῦ ἄλλοι ἄλλως, ὡς διεγειρομένων ἐν αὐτοῖς ἄλλοτε ἄλλων ἀναμνήσεων προσώπων καὶ τόπων κατὰ τὰς περιστάσεις τοῦ προτέρου αὐτῶν βίου. Τὰ δὲ ᾠσματα, ἃ οὐδέποτε ἄλλοτε ἤκουσαν, ἐνεργοῦσιν ἐπὶ τὴν ψυχὴν αὐτῶν καθ' ἑαυτὰ καὶ μηδὲμίαν ἀνάμνησιν διεγείροντα. Πολλοὶ τῶν φρενοπαθειῶν εἰσὶν ἀνεπίδεκτοι τῆς ἐκ τῆς μουσικῆς διεγέρσεως, παρά τισι δὲ ἡ ἐκλογή μουσικοῦ νόμου, μὴ συνήδαντος πρὸς τὸ εἶδος τῆς φρενοπαθείας αὐτῶν, ἐπιφέρει, ὅτε μὲν σφοδρὰν διέγερσιν, ὅτε δὲ ἐκδειμᾶτως. Οἱ φρενοπαθεῖς ἄνδρες εἰσὶν ἐπιδεκτικώτεροι τῆς ἀγαθῆς ἐνεργείας τῆς μουσικῆς, ἢ αἱ γυναῖκες, καθότι, ἐνῶ τσαῦται ἐγένοντο ἐπὶ τούτων ἀπόπειραι, οὐδέμία ἐπετεύθη βελτίωσις, διὸ καὶ ἀπέστη ἐπὶ τέλος ὁ Κ. Laurenti τῆς περαιτέρω ἐπ' αὐτῶν ἐφαρμογῆς τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος θεραπευτικῆς μεθόδου. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἀρρένων φρενοπαθῶν εἶναι πολλάκις κατ' ἀρχὰς νοσηρῶς ἐξηλλαγμένη ἢ πρὸς τὰς μουσικὰς ἐντυπώσεις αἰσθησις, ἐπαναγομένη εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῆς κατάστασιν μόνον ὅταν βελτιωθῇ καὶ ἡ τῶν φρενῶν. Ὅταν ἡ μουσικὴ μέληθρὸν νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἐρετὴν ἔασιν, διεγείρει ἐν τοῖς πάσχουσι ζωρὰ αἰσθήματα, ἐκδηλούμενα προφανῶς εἰς ταῖς προσωπικούς αὐτῶν χαρακτῆρας. φρενοπαθεῖς, βίπαντες εἰς δυσθυμίαν, ἢ εἰς ἰδιάζουσάν τινα βεβωδῆ κατάστασιν, μεταβάλλονται διὰ τῆς ἐπενεργείας τῆς μουσικῆς ἐπὶ τὸ βέλτιον, γινομένης τῆς διαθέσεως αὐτῶν ἀρροστοτέρας πρὸς τὴν κατεῖχον κοινωνικὴν θέσιν, πρὶν ἐκστῶσι τῶν φρενῶν. Τινὲς τῶν φρενοπαθῶν ἔχουσιν ἐν τινὶ περιόδῳ τῆς νόσου αὐτῶν ἀκατάσχετον ῥοπήν πρὸς τὸ ἄδειν, ἄλλοι δὲ πάλιν πρὸς τὸ λαλεῖν κ. ο. κ. Διὰ τοὺς τοιοῦτους εἰσὶν ἀντενδεδειγμένα αἱ ᾠδικοὶ ἀσκήσεις, καθότι δι' αὐτῶν οὐδὲν ἄλλο κατορθοῦται, ἢ ἐπίσημος ἐπαύξεισις τῆς διεγέρσεως. Αἱ ᾠδικοὶ ἀσκήσεις εἰσι τοσοῦτω μᾶλλον ἐνδεδειγμένα, ὅση μείζων ἢ προεπιτευχθεῖσα βελτίωσις τῶν φρενῶν.



Και ἡ φωνὴ δὲ τῶν φρενοπαθῶν συµμεταβάλλεται μετὰ τῆς καταστάσεως τῶν φρενῶν αὐτῶν· οὕτως ὅταν βελτιῶνται αὐταί, ἐκεῖνη γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τραχεῖα καὶ ἀποβάλλει τὸ ἁρμονικὸν αὐτῆς. Ἄλλ' ἐνίοτε ὁ φρενοπαθὴς, καὶ μὴ βαινῶν ἐπὶ τὰ κρείττω, ἔχει κατὰ τὴν περίοδον τῆς διεγέρσεως ἡ δειὰν φωνήν, κατὰ δὲ τὴν ὑφεσιν ἀποβάλλει πᾶσαν πρὸς τὸ ἄδειν ἰκανότητα.

Πρὶν ἢ ὑποβάλωμεν φρενοπαθῆ τινὰ εἰς τὴν διὰ τῶν ὑδατικῶν ἀσκήσεων θεραπείαν πρέπει νὰ λαμβάνωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἐπενέργειαν τῆς φθῆς ἐπὶ τὴν καθόλου υγείαν αὐτοῦ, ἰδίως δὲ ἐπὶ τ' ἀναπνευστικὰ ὄργανα. Σημειωτέον προσέτι, ὅτι αἱ ὑδατικαὶ ἀσκήσεις, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἐλαττοῦσι καὶ τὴν παρά τοῖς φρενοπαθεῖσι τοσοῦτον συχνὴν καὶ τὴν ἴσιν αὐτῶν τοσοῦτον ἐμποδίζουσαν ἐπικράτησιν τῆς γενετικῆς ὀρμῆς.

Πρὸς τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος θεραπευτικὸν σκοπὸν εἶναι προσφορωτέρα ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ, ἅτε μελιώσουσα καὶ ὀρθοκευτικῶς συγκινοῦσα τὴν ψυχὴν. Καὶ ἡ τῆς ἡμετέρας δὲ ἀνατολικῆς ἐκκλησίας μουσικῆ, ἡ τοσοῦτον

## ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΙΕΙΝΗ.

[15]. Περὶ τῆς βλάβης, τῆς προερχομένης ἐκ τῶν δι' ἀρσενικοῦ εἰργασμένων βιομηχανικῶν προϊόντων. [Συνέχεια καὶ τέλος].

β'.) Τὸ θέρος τοῦ 1859 ἐσυμβουλευθῆ ἐπανειλημένως τὸν Κ. Müller ἀνὴρ τις, ἐτῶν 37, ὅστις, ἐνῶ πρότερον ἦν, ὡς ἔλεγεν, ὅλως υγιῆς, ἐπασχεν ἀπὸ τινῶν ἤδη μηνῶν συχνὰς καρδιαρίας, τὴν διηνεκῶς δυσδιάθετος καὶ δύσθυμος καὶ ἠσθάνετο τὴν μὲν ὄρεξιν αὐτοῦ ἐλαττωμένην ὀλομέν, τὴν δὲ γεῦσιν ἀπῆλθουσαν. Προσέτι ἤπιότο συχνὰς ἐρυγὰς, πνίγας καὶ ἐμέτους. Ἢ ἐν τῷ στόματι ἐκκρισις τῆς βλένης ἦν θαφιλιστέρα, ἢ κατὰ φύσιν. Ἐνῶ δὲ ὁ πάσχων ἦν συχνάκις εὐδρεκτος, ἐνίοτε μάλιστα καὶ ἐβουλιμία, ἠσθάνετο ὅμως, μάλισ προσφερόμενος ὀλίγους τινὰς ἐγκάφους τροφῆς, τῶν ἐξ ὑπερπληρώσεως τοῦ στομάχου ἐνοχλημάτων. Καὶ ἦν μὲν ἐτι εὐτραφῆς, ἀλλ' οἱ προσωπικοὶ αὐτοῦ χαρακτηριστῆρες ἐφαινοντο κεχαλασμένοι, ἢ ἐλαχίστη δὲ σωματικὴ ἐνέργεια ἐπέφερε μεγίστην κόπωσιν. Ἐξέτασας ἐπανειλημμένως τὴν στομαχικὴν χώραν ὁ Κ. Müller, εὔρεν αὐτὴν τυμπανικῶς πεφυσιωμένην, περιτενῆ καὶ ἐπὶ τῇ πίεσει ἐπώδυνον, ὡς καὶ τὴν ἥπατικὴν χώραν. Ὁ σπλῆν εἶχε τὸ κατὰ φύ-

πλοῦτον μουσουργικῶν εἰδῶν ἔχουσα, ἀναγομένη εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτῆς ἐμμέλειαν καὶ προσλαμβάνουσα, τοῦλάχιστον κατὰ τὴν θεραπευτικὴν αὐτῆς ἐφαρμογὴν, καὶ τὴν ὀργανικὴν ἁρμονίαν, ἰδίως τὴν ἀπὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου, ἢ τὴν ἀπὸ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μεληθήρου, δύναται νὰ καταστηθῆ θαυμασίον θεραπευτικὸν βοήθημα κατὰ τῶν ψυχικῶν νοσημάτων, ἀνυσιμώτερον μάλιστα τῆς μουσικῆς τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας πρὸς τὴν θεραπείαν τῶν εἰς τὴν ἡμετέραν ἀνηκόντων φρενοπαθῶν. Οὐ μόνον δὲ τῆς ἱερᾶς μουσικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς θύραθεν, καίτοι ἀπολειπομένης καθ' ὕψος ἐκεῖνης καὶ ἤττον εἰς τὰ μυχιαίτερα τῆς ψυχῆς εἰσδουσίης, πρέπει ἐνίοτε νὰ γίνεται ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος θεραπευτικὴ ἐφαρμογή, ἐπειδὴ καὶ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς μουσικῆς δύναται ἵνα ὠφελίμως ἐπενεργήσῃ ἐπὶ τῆς νοσοῦσας ψυχῆς, ὅταν γίνεταί ἐκλογὴ μελουργικῶν εἰδῶν, συνάδοντος πρὸς τὸν πρότερον βίον καὶ τὰς ἐξείς τοῦ πάσχοντος καὶ πρὸς τὰς περιστάσεις, αἰτινες ἐπήνεγκαν τὴν φρεναγπάθειαν.

σιν μέγεθος, τὰ ἀναπνευστικὰ καὶ κυκλοφορικὰ ὄργανα οὐδὲν παρουσιάζον παθολογικὸν φαινόμενον, ἢ γλῶσσα ἦν μικρὸν ἐπιχειρισμένη, αἱ δ' ἀφοδεύσεις ἐγίνοντο μετὰ νωθρείας. Ἀποθάντων παντάπασιν ἀνωφελῶν παντοίων μέσων, ὁ Κ. Müller συνεβούλευσε τὸν πάσχοντα ἵνα μεταβῆ εἰς ὄρεινόν τι χωρίον. Τοῦτου δὲ γενομένου, ἐβελτιώθη μὲν ἐπισημῶς ἡ κατάστασις αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ βελτίωσις αὐτῆ διήρκεσε μόνον ἐφ' ὅσον ὁ πάσχων ἦν μακρὰν τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ἀφοῦ δ' ἐπανῆλθε κατελήφθη ἐκ νέου ὑπὸ καρδιαρίας, εἰς ἣν προσετέθησαν καὶ ἐπανειλημμέναι σκοτοδιναίσεις. Ἰποπεύσας ὁ Κ. Müller ὡς αἰτίαν ἀπάντων τούτων τὰ πρασινοχρῶα ἐμπετάσματα τοῦ κοιτῶνος τοῦ πάσχοντος καὶ ὑποβαλῶν τὸ τε κονίαμα αὐτῶν καὶ τὰ οὖρα τοῦ πάσχοντος εἰς χημικὴν ἐξέτασιν, εὔρεν, ὅτι ἀμφοτέρω ἐμπεριείχον ἀρσενικόν. Ἀφαιρεθέντων δὲ τῶν ἀρσενικοῦχων ἐμπετασμάτων καὶ ὑποβληθέντος τοῦ πάσχοντος εἰς τὴν δι' ὑδροϊωδικοῦ καλίου θεραπείαν, ἐπετεύχθη οὕτως ἡ ἐντελής ἴασις.

γ'.) Ἡ Κυρία Δ. ἐτῶν 27, μικρόσωμος, ὠχρὰ καὶ δις τεκοῦσα (πρὸ 7 ἐτῶν καὶ πρὸ 1 1/2), πάσχουσα ἀπὸ τῆς νεανικῆς αὐτῆς ἡλικίας συχνὰς κεφαλαλγίας καὶ διὰ τοῦτο θεραπευομένη διὰ τῶν σιδηρούχων, τῆς θεικῆς κινίνης κ. τ. τ., ἄλλως δὲ υγιῆς οὖσα, ἤπιότο ἀπὸ τινῶν ἤδη μηνῶν διαρκῆ πίεσιν κατὰ τὴν

κεφαλὴν καὶ συχνότερας καταβολὰς, ὅτε μὲν σφοδρὰς ἡμικρανίας, ὅτε δὲ σφοδρὰς καθολικῆς κεφαλαλγίας. Τὸ πρόσωπον τῆς πασχούσης ἐφαινετο νοηρότερον, ἀλλ' ἡ ὄρεξις, ἡ πέψις, ὁ ὕπνος καὶ αἱ λοιπαὶ λειτουργίαι εἶχον ἐτι κατὰ φύσιν. Ἀφορηθεὶς ὁ Κ. Müller ἐκ τῆς προεκτεθείσης περιπτώσεως, ἦν ἐβδομάδας τινὰς πρότερον εἶχε παρατηρήσει, ἐπέστησε τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν πρασίνων ταπιδίων, δι' ὧν ἦν κεκοσμημένος ὁ κοιτῶν τῆς πασχούσης, ἐν ᾧ αὐτῆ διέτριβε καὶ τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας. Γενομένης τῆς χημικῆς ἐξετάσεως τοῦ χρώματος αὐτῶν, εὔρέθη, ὅτι ἐμπεριείχον ἐπίσημον ποσότητα ἀρσενικοῦ. Προσέτι ἐξιχνεύθη χημικῶς ἀρσενικὸν καὶ χαλκὸς ἐν τῇ κόνει, ἣτις συνελέχθη ἐκ τῶν ἐν τῷ θαλάμῳ ἐκεῖνῳ ἐπίπλων, ἅτινα ὄμως δὲν ἔψαυον τῶν ἀρσενικοῦχων ταπιδίων. Καὶ ἐν τοῖς οὖροις δὲ τῆς πασχούσης ἀπέδειξε καταφανῶς ἡ χημικὴ ἐξέτασις τὴν παρουσίαν ἀρσενικοῦ, οὐχὶ δὲ καὶ χαλκοῦ. Ἐπὶ τῇ παρατεταμένῃ χρήσει τοῦ ὑδροϊωδικοῦ καλίου ἐπετεύχθη καὶ ἐνταῦθα, ἀλλὰ βραδέως, ἡ ἐντελής ἴασις.

Μετὰ τὴν ἐκθεσιν ταύτην τῶν πειστικωτέρων περιπτώσεων, ὑπολείπεται ἤδη ἵνα διαλάβωμεν περὶ τῶν διαφόρων δοξασιῶν, αἰτινες ἄχρι τοῦδε ἐξηγήθησαν περὶ τῆς μορφῆς, ἐν ἣ τὸ ἐν τοῖς κονιάμασι τῶν θαλάμων ἀρσενικὸν δηλεῖται τοὺς ἐν αὐτοῖς διατωμένους. Οἱ μὲν τῶν τοξικολόγων ἡτοίμασι δογματίζουσιν, ὅτι τὸ ἀρσενικὸν ἐργάζεται τὴν δηλητηρίαν αὐτοῦ ἐπήρειαν, οὐχὶ ὡς ἀρσενικοῦχον ὑδρογόνον, ἀλλ' ὡς λεπτοτάτη κόνη, ἀποπίπτουσα ἀπὸ τοῦ κονιάματος δι' ἀποτριβῆς, ἢ δι' ἀποσυνθέσεως τῆς συνεχούσης τὸ χροῖμα ὕλης, καὶ διεσπύουσα εἰς τ' ἀναπνευστικὰ, ἢ τὰ πεπτικὰ ὄργανα. Οἱ δὲ φρονούσιν, ὅτι τὸ ἀρσενικὸν, μεθιστάμενον εἰς ἀεριοειδῆ κατάστασιν καὶ εἰσπνεόμενον, ἐργάζεται οὕτω τὴν δηλητηρίασιν. Οἱ τὴν ιδεάν ταύτην προσβεβύοντες προσπαθοῦσιν ἵνα ἐξηγήσωσι τὴν μεταβολὴν ταύτην διαφοροτρόπως. Καὶ ὁ μὲν Βασεϊσω νομίζει, ὅτι αἱ ἐν τοῖς κονιάμασι ἐνώσεις τοῦ ἀρσενικοῦ, ἀποσυντιθέμεναι, παράγουσι πτητικὴν τινα ἔνωσιν, τὴν λεγομένην ἀλκαρολίτην (Ἄνθρακος μέρη) \* [Ἀρσενικοῦ] - [Ὀξυγόνου ἀνά μέρος ἐν]. Ἄλλ' ἡ γνώμη αὕτη φαίνεται ὅλως ἀπίθανος, ὡς ὄντος χημικῶς ἀκατανοήτου πᾶς ἐν ταῖς δεδομέναις συνθήκαις τὸ ἀρσενικὸν παράγει ἔνωσιν χημικὴν, πρὸς ἧς τὴν παραγωγὴν ἀπαιτεῖται, οὐ μόνον ἀκριβῆς ἀνάμιξις ἴσων μερῶν ἀρσενικοῦχου ὀξέος καὶ ξηροῦ ὀξικοῦ καλίου, ἀλλὰ καὶ λίαν βραδεία διαθέρμανσις τοῦ ἀναμίγματος τούτου ἐντὸς ἀποσταλλακτῆρος, ἢ ἀμβυκος, πλήρους ἀνθρακικοῦ ὀξέος. Ὁ δ' ἐν Βρυξέλλαις Κ. Louisy γινωσκάτω, ὅτι τὸ ἀρσενικὸν σχηματίζει ὁσμώδη

τινὰ ἔνωσιν, ἐμπεριέχουσαν περισσότερον ἀρσενικόν, ἢ τὸ γνωστὸν ἀρσενικοῦχον ὑδρογόνον ( $= \text{As}^3 \text{H}^4$ ). Πρὸς ὑποστήριξιν τῆς δοξασίας αὐτοῦ ἀναφέρει, ὅτι ἐάν τις, ἀφοῦ ἐνθέσῃ ἐν ὕδατι ἐπηνηθῆς (sublimé) ἀρσενικόν, ἀφῆ αὐτὸ ἐκεῖ ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, ἐνίσταται ὁσμὴ τις λίαν δυσάρεστος, τὸ δὲ ὕδωρ προσκτάται ἐντεῦθεν δηλητηρίους ιδιότητας. Εἰκόζει δὲ ὁ μνησθεὶς Χημικὸς, ὅτι κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην σχηματίζεται ἐν τῷ ὕδατι ἀρσενικῶδες ὄξύ, τὸ δ' ἐλευθερούμενον ὑδρογόνον τοῦ ὕδατος ἐνοῦται μετὰ τοῦ ἀρσενικοῦ. Ὁ ἐν Βερολίνῳ Κ. Mitscherlich πρὸςβύει, ὅτι τὰ τοῦ ἀρσενικοῦ ἄλλα ἀποσυντιθενται ὑπὸ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, δι' οὗ εἶναι κεκορησμένος ὁ ἀήρ τῶν κατοικουμένων θαλάμων, ἐντεῦθεν δὲ ἐλευθερούμενον τὸ ἀρσενικῶδες ὄξύ, ἀναθυμιάται καὶ οὕτως εἰσπνέεται. Ἐκτὸς δὲ τούτου συντελεῖ πρὸς τὴν ἀποσύνθεσιν τῶν δι' ἀρσενικοῦ χρωμάτων ἢ πρὸς ταπιδίωσιν κόλλα, ὡς ἀφ' ἐνός μὲν οὖσα ὑγροσκοπικῆ, ἀφ' ἐτέρου δὲ μεθισταμένη εἰς ζύμωσιν. Διὰ τῆς ἐξατμίσεως τοῦ ἐν τῇ κόλλῃ ἐκεῖνη ὕδατος μεταφέρονται λεπτότατα ἀρσενικοῦ μόρια εἰς τὴν τοῦ θαλάμου ἀτμοσφαιραν, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἡ ἐν τοιοῦτοις θαλάμοις καθιζάνουσα κόνη ἐμπεριέχει ἀρσενικόν. Κατὰ τὸν Κ. Wittstein ἡ ἐκ τοιοῦτων θαλάμων ἐκπεμπομένη καὶ τῇ τοῦ σκοροδοῦ παραπλησία ὀσμὴ ἐμφαίνει τὴν ἐν τῷ ἀέρι παρουσίαν μεταλλικοῦ ἀρσενικοῦ, καθότι ἄλλως τὸ ἀρσενικοῦχον ὑδρογόνον ὄξει μὲν δυσάρεστος, οὐχὶ δὲ καὶ παρεμφερῶς πρὸς τὸ σκοροδόν. Ὁ αὐτὸς χημικὸς ἀποδίδει τὴν ἀποσύνθεσιν τοῦ ἐν τοῖς κονιάμασι ἀρσενικῶδους χαλκοῦ εἰς τὴν, αἰεποτε σχεδὸν γινόμενην, μετ' αὐτοῦ πρόσμιξιν τῆς τιτάνου, ἣτις, ἰσχυρὰ οὖσα βάσις, ἀποσυνθέτει τὸν ἀρσενικῶδη χαλκόν, ὅπως ἐνωθῆ μετὰ τοῦ ἐν αὐτῷ ἀρσενικῶδους ὀξέος. Στήριζει δὲ ὁ Κ. Wittstein τὴν ἐξηγητικὴν ταύτην θεωρίαν ἐπὶ τῆς χημικῆς ἀρχῆς, ὅτι αἱ ἰσχυρὰ βάσεις προτιμῶσι πρὸς τὰς ἐνώσεις αὐτῶν τὰ ἰσχυρότερα ὄξέα τῶν ἀσθενῶν, διὰ καὶ ὅταν συναντηθῶσι μετ' ἀσθενῶν ὀξέων τείνουσι νὰ μεταβάλωσιν αὐτὰ εἰς ἰσχυρὰ· ἐπομένως καὶ ἡ τίτανος μεταποιεῖ τὸ ἀσθενὲς ἀρσενικῶδες ὄξύ τοῦ ἀρσενικῶδους χαλκοῦ εἰς ἰσχυρὸν ἀρσενικὸν ὄξύ. Ὅτι δὲ τὸ ἀρσενικὸν κέντηται τὴν ιδιότητά ἵνα μεθίσταται ἐν αὐτῇ τῇ συνθήκῃ θερμοκρασίας εἰς πτητικὴν κατάστασιν (ἀλλὰ καθ' ὅν τρόπον καὶ ὁ μόσχος, τουτέστιν ἀμειώτου διακμίνοντος τοῦ βάρους αὐτοῦ) ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ὅτι, ἐάν ὀσμῆθῶμεν τὸ τοξικολογικὸν φαρμακεῖον τινὸς ἐρμάριον, ἐν ᾧ φυλάσσεται καὶ τὸ αὐτοφῆς ἀρσενικόν (Cobaltum crystallisatum) καὶ ὅπου ἡ δηλητηρία αὕτη οὐτὶα περιέχεται συνήθως οὐχὶ ἐν στεγανῶς πεπομασμένους



υελίνους άγγείους, άλλ' έντός ξυλίνιον πυξίδων, άντιλαμβανόμεθα δυσαρέστου τινός όσμης, παραπλησίας τῆ τοῦ σκορόδου. Ο τι δέ δύναται επί τῶν κονιαμάτων ή τίτανος τούτο εργάζεσθαι επί τῶν έμπετασμάτων ή όργανική ούσία, ήτις χρησιμεύει, ή ώς συνεκτικόν τοῦ χρώματος μέσον, ή ώς υπόστασις τοῦ έμπετάσματος, οίον χάρτης κ. τ. τ.. Καί ένταῦθα δέ διαπράττεται τήν χημικήν άλληλεπίδρασιν ή ύγρασία. Ο τι γίνεται έν μεγίστη ταχύτητι καί πληρέστατα επί ύψηλοτέρων βαθμῶν θερμοκρασίας, αυτό τούτο συμβαίνει καί κατά τήν συνήθη θερμοκρασίαν επί τῶν έμπετασμάτων, λίαν μὲν βραδέως, άλλ' όμως άρκούντως έπαιθνητῶς, ώστε τὸ προΐόν τοῦ χημικοῦ τούτου μετασυνδυασμοῦ νά ύποπίπτῃ εἰς τήν όσφρῃσιν ήμῶν.

Αλλ' όπως οί έκτεθέντες έξηγητικοί τρόποι περιβληθῶσιν έπισημονικόν κύρος, πρέπει ν' άνευρεθῆ διά τῆς χημικῆς έρεύνης τὸ άρσενικόν έν τῷ αέρι τῶν τοιούτων θαλάμων. Αί πρὸς τόν σκοπόν τούτον έρευναι τῶν Κ. Κ. Kramer, Abel καί Phillips έδωκαν άρνητικά άποτελέσματα. Αλλ' οί Ιατροί Κ. Κ. Halley καί Williams έπέτυχον, λέγουσιν (\*), ίνα άνεύρωσιν έν τῷ τοιούτῳ αέρι τὸ άρσενικόν έν εἶδει κρυστάλλων.

Η ύπό τῶν Κ. Κ. Hoffmann, Kleist καί Phillips προσβουμένη ιδέα, ότι από τῶν μὴ έστιλθωμένων άρσενικούχων ταπίδων καί από τῶν κονιαμάτων, τῶν έμπεριεχόντων μὲν άρσενικόν, μὴ έπιχειρημένων δέ διά βερενικείου, άποχωρίζονται σμικρότατα μόρια άρσενικώδους χαλκοῦ, άτινα, αἰωρούμενα έν τῷ αέρι, εισδύουσιν εἰς τε τὰ πεπτικά καί τ' άνκνυστατικά όργανα τῶν έν τοῖς θαλάμοις εκείνοις διαιωμένων, ή ιδέα, λέγομεν, αὕτη άπεδείχθη ορθή διά τῶν έρευνῶν τῶν Κ. Κ. Kletzinsky καί Fabian. Αμφότεροι οὔτοι άνεύρον, ως είπομεν, άρσενικόν μετά χαλκοῦ έν τε τῆ κόνει τῶν δι' άρσενικώδους χαλκοῦ κεκονιαμένων θαλάμων καί έν τοῖς οὔροις τῶν έν αὐτοῖς διαιωμένων. Ο Κ. Fabian, έξετάσας πρὸς άρσενικόν τήν κόνιν, ήν συνέλεξεν από τῶν επίπλωνέπτα θαλάμων, ὧν οί μὲν πέντε έφερον πρασίνοους ταπίδας, οί δέ λοιποὶ πράσινον κονίαμα, εὔρεν έν αὐτῇ πεντάκις άρσενικόν, τρίς μὲν έν τῇ προσρηχόμενῃ έν τεταπιδωμένων θαλάμων, δις δέ έν τῇ εκ θαλάμων κεκονιαμένων. έν δυοὶ περιπτώσεσιν, έν αἷς τὸ ποσόν τῆς κίνεως ήρκει πρὸς δύο χημικὰς έξετάσεις, ο Κ. Fabian εὔρεν, οὐ μόνον άρσενικόν, άλλὰ καί χαλκόν.

Επί τῆ βάσει τῶν εκτεθέντων πραγματικῶν δε-

δομένων άποφαίνεται ο Κ. Müller (όμογνωμονοῦνται αὐτῷ έχων πάντας τοὺς μὴ άμβλυώττοντας πρὸς τὸ φῶς τῆς έπιστημονικῆς άποδείξεως), ότι εἶναι καθήκον πάσης Κυβερνήσεως, φροντιζούσης διά τὸ εὔ εἶναι τῶν κυβερνωμένων, ίνα οὐ μόνον έπιστήσῃ τήν προσοχήν τοῦ κοινοῦ εἰς τοὺς κινδύνους, οὖς επάγεται ή ένδιαίτησις έν θαλάμοις, ὧν οί τοῖχοι φέρουσιν άρσενικούχους ταπίδας, ή κονίαμα, άλλὰ καί άπαγορεύσῃ επί άυστηροτάταις ποιναῖς τήν τε κατασκευὴν καί χρῆσιν τῶν τοιούτων ταπίδων καί τήν πρὸς διακόσμησιν θαλάμων πώλησιν καί χρῆσιν τῶν δι' άρσενικοῦ κατεσκευασμένων βαφῶν, επιβάλλουσα ἅμα τὸ καθήκον εἰς τὰς άστυνομούσας άρχάς, όπως έπιτηρῶσιν άυστηρότατα τήν εκτέλεσιν τῶν διατάξεων τούτων' έτι δέ διατάξῃ τήν άρσιν τῶν δηλητηρίων χρωμάτων από τῶν τοίχων τῶν δημοσίων καταστημάτων, μάλιστα δέ τῶν παιδαγωγείων, τῶν νοσοκομείων, τῶν γραφείων κ.τ.τ.

Καί αἱ πράσινοι δέ εἰσθῆτες, αἱ δι' άρσενικώδους χαλκοῦ κεχρωματισμέναι, εἰσιν έπίσης εἰς τε τὰς φορούσας καί τοὺς περι αὐτάς μεγίστης βλάβης πρόξενοι. Πρὸς άπόδειξιν τούτου έστῶσαν εκ πλειόνων τὰ εξῆς παραδείγματα. Ο έν Παρισίαις Κ. Chevalier έδημοσίευσε διά τῶν « Χρονικῶν τῆς Υγεινῆς » δύο περιπτώσεις, καθ' ἃς αἱ πρὸς κατασκευὴν μιᾶς εἰσθῆτος, κεχρωσμένης δι' άρσενικώδους χαλκοῦ, ένησυχολημένοι εργάτιδες διετέθησαν άπασαι νοσηρῶς, αλοῦσαι ένταῦτῷ υπό φλεγμονῆς τοῦ έπιπεφυκότος άμφοτέρων τῶν οφθαλμῶν καί φλυζακιδῶδους τινός εξανθήματος κατά τὰ χεῖλη. Ο δέ Κ. Blasius άφηγεῖται (\*) τήν ακόλουθον περιήργον περιπτώσιν' νεάνις τις, φορούσα έν τινι χαρῶν πράσινον εἰσθῆτα εκ ταραντινοῦ (Tarlatan), άφοῦ έχόρευσε πεντάκις, κατελήφθη υπό βάρους καί εκλύσεως τῶν δυνάμεων κατά τοὺς πόδας, διδ καί ήναγκάσθη ίνα άποστῆ τοῦ χοροῦ. Προσεπαλθόντων εἰτα πνιγός, σκοτοδινίων, κεφαλαλγίας καί λειποθυμιῶν, ήναγκάσθη ή πάσχουσα ίνα απέλθῃ τῆς έρεσπερείας εκείνης. Μετά ταῦτα επήλθεν αὐτομάτως βαθμικία ύφρσις άπάντων τῶν συμπτωμάτων, πλὴν τῆς λειποδρανεῖας τῶν κάτω άκρων, ήτις παρέμενε μέχρι τῆς τρίτης ήμέρας. Επειδὴ δέ ή νόσησις αὕτη εἰς οὔδεμίαν άλλην αίτιαν (οἶον σφιγκτήν περιπόρησιν κ.τ.τ.) ήδύνατο ν' άποδοθῆ, έτράπησαν άπασαι αἱ ύπόνοιαι επί τήν πράσινον εκείνην εἰσθῆτα. \*Υποβληθείσης δέ ταύτης εἰς χημικήν έρευναν έν τε τῷ τόπῳ, εξ' οἷ ήγοράσθη, καί έν Ἀλλῃ, υπό τοῦ Καθηγητοῦ Κ.

(\*) Deutsche Klinik, 5, 1860.

Heintz, άπεδείχθη, ότι έμπεριείχεν έν μεγάλη ποσότητι άρσενικόν καί χαλκόν.

Ο έν Λειψία Καθηγητής Κ. Erdmann, έξετάσας χημικῶς τὸ πράσινον χρῶμα ταραντινοῦ ύφάσματος, εὔρεν, ότι ήν άρσενικώδους χαλκός (σουηβιγόρτεϊορ Πράσινορ). έν δέ ή βραφική εκείνη ὕλη προσκεκολλημένη επί τοῦ ύφάσματος δι' άμύλου καί άπεπλύνετο εύχερῶς διά ψυχροῦ ὕδατος. Εἰς του ύφάσματος εκείνου πῆχυς εἶχε βάρους, πρὸ μὲν τῆς άποπλύσεως 20 γραμμαρίων, μετά δέ τήν διά ψυχροῦ ὕδατος καί έξυδατωμένου ὕδροχλωρικοῦ οξέος άπόπλυσιν μόνων 9 γραμμαρίων' ώστε τὸ έξετασθέν ύφασμα έφερε χρωματιστικὴν ὕλην 50 τοῖς %.

Ο Ιατρός Κ. Bley έδημοσίευσε διά τοῦ « Αρχείου τῆς Φαρμακευτικῆς (CLII) » περιπτώσιν τινα, καθ' ήν ήματοργός τις γυνή καί τρεῖς νεαί εργάτιδες, εργάζόμεναι πρὸς κατασκευὴν πρασίνοῦ εἰσθῆτος, κατελαμβάνοντο εκάστοτε κατά τήν εργασίαν αὐτῶν υπό σκοτοδινίας, κεφαλαλγίας καί ναυτίαςων. Επί τινος δέ νέου εργάτοιο, εργαζομένου έν τῷ αὐτῷ εργοστασίῳ, έπιστάθη κατά τήν δευτέραν ήμέραν ή ναυτίασις μέχρις έμέτου. Η χρωματιστικὴ ὕλη ήν επί τοῦ ύφάσματος τοσοῦτον εύαποχωρίστως προσκεκολλημένη δι' άμύλου, ή δεξιτερίνης, ώστε άπέπιπτεν εκ τῆς άκροθιγεστέρης επιψάσεως διά τῆς εθείρας πτεροῦ, ή δέ τράπεζα, έφ' ής κατεσκευάζετο

ή εἰσθῆς εκείνη, αἱ παρ' αὐτῇ έδραι καί τὸ ὑπ' αὐτὴν έδαφος ήσαν οἰονεὶ καταπεπασμένα μὲ πρασίνοῦ ἄμμου. Εμβαπτισθέντος τοῦ ύφάσματος εκείνου εἰς ὕδωρ, τοῦ δέ ὕδατος χημικῶς έξετασθέντος, εὔρεθη έν τούτῳ άρσενικόν. Τμήμα δέ τοῦ ύφάσματος, ὅσον ένός τετραγωνικοῦ δακτύλου τὸ μέγεθος, έντεθὲν εἰς ὕδωρ, έμπεριέχον ὕδροχλωρικόν οξέος, άπέλιπεν έν αὐτῷ τοσοῦτον άρσενικώδους οξέος, ώστε ή παρουσία αὐτοῦ άπεδεικνύετο καταφανέστατα διά τῆς χημικῆς διυχνύσεως.

Ο έν Βερολίῳ Ιατρός Κ. Zincke έξήγαγεν εκ μιᾶς εἰσθῆτος, συγκειμένης εξ' εἰκοσι πῆχυων ύφάσματος καί έχούσης βάρους 500, 52 γραμμάρια, 300, 9 γραμμάρια χρωματιστικῆς ὕλης, έμπεριέχοντα 60, 5 γραμμάρια άρσενικοῦ. Ο αὐτός Ιατρός έβεβαιώθη προσέτι διά συγκριτικῶν παρατηρήσεων, ότι εἰσθῆς ὅμοια πρὸς εκείνην άποβάλλει έν μιᾷ έρεσπερείᾳ χοροῦ τέσσαρα γραμμάρια άρσενικώδους οξέος.

Ο Κ. Verneis διαβεβαίωσιν, ότι παρετήρησεν. έρυθλήματα καί φλυζάκια, προελθόντα εκ τοῦ περι οὐό λόγος δηλητηριώδους χρώματος κατά τὸ μέτωπον, τὰ ὅτα καί τὸν λαιμόν κυρίων, άνεστεμμένων διά τεχνητῶν άνθέων, ὧν τὰ φύλλα ήσαν κεχρωματισμένα δι' άρσενικώδους χαλκοῦ. Αλλὰ τήν διαβεβαίωσιν ταύτην θεωροῦμεν δυσαπόδεκτον, ως μεμονωμένην καί μὴ έπιβεβαιουμένην ὑπ' άλλης ὁμοίας πρατηρήσεως.

## ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ.

### 29. Περὶ τῆς αξίας τῶν αναισθητικῶν έν τῇ Μαιευτικῇ.

Ο Άγγλος μαιευτῆρ Κ. Kidd διαβεβαίωσιν (\*), ότι, εφαρμόσας τὸν μὲν θεικόν αιθέρα έν 360 τοκετοῖς, τὸ δέ χλωριοφόρμιον (\*\*) έν 1700, οὔδεμίαν παρετήρησε προελθούσαν εξ' αὐτῶν βλάβην. Προτιμᾷ δέ τὸν θεικόν αιθέρα, ως επιφέροντα, καθ' ἃ δοξάζει, μείζονα εκλυσιν τῶν μυῶν (μάλιστα δέ τῶν κατά τὸ περίνεον) καί τοῦ τραχήλου τῆς μήτρας. Αμφότερα τὰ αναισθητικά ταῦτα πραῦνουςι τὰς άλ-

γηδόνας, πραῦνομένων δέ αὐτῶν, διατηρεῖται, κατά τὸν Κ. Kidd, έν άπαραμειώτῳ ένεργείᾳ τὸ νευρικόν σύστημα, έντεῦθεν δ' επιτυγχάνεται, ότι αἱ τίκτουςαι καί αἱ λεχωίδες γίνονται δυσπαθεῖς πρὸς τὰς κακώσεις εκείνας, αίτινες επιφέρουσι φλεγμονὰς καί πυρετούς.

Περὶ τῆς έν τῷ τοκετῷ χρήσεως τοῦ χλωριοφορμίου καί άλλων αναισθητικῶν έπραγματεύσατο ήδη πρὸ δύο ετών επί τῆ βάσει μακρᾶς πείρας ο Άγγλος μαιευτῆρ Κ. John Chapman έν ἰδίᾳ Συγγραφῇ (\*), ής κρῖνομεν σκοπίμονο ίνα μετενέγκωμεν ένταῦθα τὸ οὐσιώδες μέρος πρὶν ή εκθέσωμεν τὰ έν

(\*) Transact. of the obstetr. Soc. II. (1861) σελ. 340.

(\*\*) Το αναισθητικόν τούτο ήδύνατο ίσως νά μετονομασθῆ, ελληνικώτερον, χλωριομύρμιον. Ο όρος οὔτος ήθελεν εἶσθαι οὐ μόνον ὀρθῶς πεποιτημένος, άλλὰ καί τοσοῦτον τὸλάχιστον εύπρόφορος καί εύφωνος, ὅσον ήρκει ὅπως άνεχθῆ αὐτόν ή γλώσσα καί τὸ οὖς ήμῶν. Αλλ' επειδὴ μακρὰ καί γενική χρήση καθιέρωσεν ήδη τὸ ὀλοικον καί μιζοβάρβαρον ὄνομα χλωροformιον,

ήναγκάσθημεν καί ήμεῖς ν' ακολουθήσωμεν τήν συνήθειαν, θεωρήσαντες, ότι ήθελεν εἶσθαι μεταία πλέον πᾶσα άπόπειρα πρὸς εκφυλοφόρησιν αὐτοῦ από τῆς επιστημονικῆς ήμῶν ὀνοματολογίας.

(\*) Chloroform and other anaesthetics, their history and use during childbirth; by John Chapman, M. D. London, 1859 Williams and Norgate.



τῶ ἔργῳ τοῦ Κ. Kidd διαλαμβανόμενα. Καί πρῶτον μὲν καταγίνεται ἐν τῇ Συγγραφῇ αὐτοῦ ταύτῃ ὁ Κ. Charman ἵνα ἀποδείξῃ, ὅτι ἤδη ἀπὸ διαχυλίῳν περίπου ἐτῶν ἐξαποῦντο ἀνευδότης μέσα πρὸς ἀπολώφῃσιν τῶν ἀλγηδόνων. Ὡς τὰ ἐν ἀρχαιοτέρῃ δὲ χρήσει πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον φάρμακα ἀναφέρει τὸν μανδραγόραν καὶ τὴν Ἰνδικὴν κάνναβιν. Προσέτι λέγει, ὅτι ἡ πρώτη γυνή, ἣτις ἔτεκεν ἐν καταστάσει λειπαισθησίας, ἐπνευχεθείσης ἐκ προθέσεως, ἦν Κόμησσά τις, ὀνόματι Σί. Gezan. Παραλείπει ὅμως νὰ ὀρίσῃ, οὐ μόνον τὸν χρόνον, καθ' ὃν συνέβη τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀναισθητικόν, οὗ ἐγένετο χρῆσις. Παρατρέχοντες τὰς λεπτομερείας τῆς Πραγματείας ταύτης ὡς οὐσας ἐκτὸς τοῦ σκοποῦ τοῦ Συγγράμματος τούτου, μεταφέροντες ἐνταῦθα κεφαλαιωδῶς τὰ πορίσματα, εἰς ἃ ὠδήγησε τὸν συγγραφέα ὁ ἀκριβὴς διαβασανισμὸς τῶν ἀχρι τοῦδε κατὰ τῆς χρήσεως τῶν ἀναισθητικῶν, μάλιστα ἐπὶ τοῦ τοκετοῦ, ἀντιταχθέντων λόγων καὶ ὑπὸ πολλῶν μὲν ἄλλων, κατ' ἐξοχὴν δὲ ὑπὸ τοῦ Ramsbotham, τοῦ Lee καὶ τοῦ Meigs.

Ὅτι ἡ κατὰ τὰς ἐγχειρήσεις ἐν γένει ἐφαρμογὴ τῶν ἀναισθητικῶν στερεῖ τὸν χειρουργὸν ἀσφαλοῦς χειραγωγῶ, τούτεστι τοῦ ἄλγους, εἶναι λόγος πάντῃ σαφὴς. Ὁ ἀσφαλέστερος ὁδηγὸς τοῦ χειρουργοῦντος εἶναι ἡ ἀκριβὴς γνῶσις τῶν κατὰ φύσιν ἀνατομικῶν συνθηκῶν τοῦ περι ὃ ἡ ἐγχείρησις χωρίου καὶ ἡ ὀρθὴ διάγνωσις τῆς παθήσεως, πρὸς ἄρσιν τῆς ὁποίας γίνεται ἡ ἐγχείρησις. Τὸ ἄλγος ἤθελεν εἰσθῆαι ὁδηγὸς ἐπισηφῆς τῆς χειρουργικῆς ἐνεργούσης χειρὸς, καθότι ἐὰν ἐνεπιστευόμενος εἰς αὐτὸ τὴν καθοδήγησιν ἡμῶν, χειρουργοῦντων, οὐ μόνον ἠθέλομεν ἀφίστασθαι τῆς διεξαγωγῆς πολλῶν ἐγχειρήσεων, σωστικῶν εἰς τὸν χειριζόμενον, ἐνδίδοντες εἰς τὰς ἰκευτικὰς αὐτοῦ κραυγὰς, ἀλλὰ καὶ ἠθέλομεν πολλάκις ἐμβάλλει εἰς μὴ προσήκον χωρίον καὶ ἄγει ἡμαρτημένως τὸ χειρουργικὸν ἡμῶν μαχαίριον, πρὶν ἢ τὸ ἐκ τῆς τομῆς ἄλγος ἀναγγεῖλαι ἡμῖν, ὅτι διατάραχεν μόρια, ὧν ἔπρεπε νὰ φεισθῶμεν. Ἐὰν δὲ πάλιν, θεωροῦντες τὸ ἄλγος ὡς τὸν ἀσφαλέστερον χειραγωγόν, δὲν ἐταλμῶμεν νὰ χειρουργήσωμεν ἀνευ αὐτοῦ, ἠθέλομεν τότε ἀναγκάζεσθαι νὰ μένωμεν ἀπλοῖ θεαταὶ τῆς προόδου πλειστῶν χειρουργικῶν παθήσεων ἐπὶ τῶν μαχαίροφόβων καὶ μικροφύλων ἀρρώστων, οἵτινες οὐδαμῶς πείθονται νὰ υποβληθῶσιν ἀνευ χλωριοφορμίου εἰς ἀπολύτως ἐνδεδειγμένην ἐγχείρησιν, διὰ μόνον τὸ ἐξ αὐτῆς ἄλγος. Τίς τῶν χειρουργῶν δὲν ἀπήντησε πολλάκις κατὰ τὴν μετέλευσιν τῆς τέχνης ἀνθρώπους, ἐπιμένοντας ἵνα τοῖς α δοθῇ, ὡς λέγουσιν, ἕπρος » πρὸς ἐκτέλεσιν ὅλων ἀσημάντου καὶ ἥκιστα ἀλγεινῆς

ἐγχειρήσεως, ἄλλως δὲ μὴ ἀποφασίζοντας ἵνα ὑποβληθῶσιν εἰς αὐτήν;

Παράλογος προσέτι εἶναι ἡ δοξασιὰ τῶν μαιευτῶν ἐκείνων, οἵτινες δογματίζουσι, ὅτι δὲν εἶναι ἀνόσιμον νὰ ἐλαττώμεν, ἢ καὶ ἐντελῶς παύωμεν τὸ περὶ τὸν τοκετὸν ἄλγος, καθὼς ἤθελεν εἶσθαι παράλογον νὰ φρονώμεν τοῦτο περὶ παντὸς ἄλλου εἶδους ἀλγηδόνος. Ἡ διάκρισις τοῦ ἄλγους εἰς δύο εἶδη, εἰς φυσιολογικὸν τούτεστι καὶ παθολογικόν, ἀντιμάχεται προφανῶς πρὸς τὴν φύσιν τοῦ νευρικοῦ τούτου φαινομένου καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ τοιαύτη διάκρισις ὡς ἐδραία βᾶσις πρὸς θεμελίωσιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ, ὅτι κατὰ τὸν τοκετὸν ἄλγος, ὡς φυσιολογικὸν δῆθεν, πρέπει ν' ἀφίνωμεν ὅλους ἀνεπηρέαστον. Ὅτι δὲ ἡ σφοδρότης τοῦ ἄλγους δύναται, ὡς τοιαύτη, ν' ἀποβῇ λίαν βλαπτικὴ εἶναι καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων ἀρκούντως ἀποδεδειγμένον. Ὁμολογούμενον εἶναι προσέτι, ὅτι ἡ συχνότης τῶν θανάτων (the mortality) παρὰ ταῖς λεχῶσιν εἶναι τοσούτῳ μείζων, ὅση μακροτέρα ἡ διάρκεια τῶν ἐπὶ τοῦ τοκετοῦ ὑπενευχθειῶν ἀλγηδόνων. Ἐκ τῆς ἐν τῷ τοκετῷ χρήσεως τῶν ἀναισθητικῶν οὐδεμία προσέτι δύναται νὰ προσέλθῃ διατάραξις τῆς πρὸς τὴν ἐξώθησιν τοῦ ἐμβρύου ἐνεργείας τῆς μήτρας, ἐπειδὴ τῶν συστολῶν τοῦ ὄργανου τούτου προίσταται ἀμέσως ἡ συμπαθητικὴ τοῦ νευρικοῦ συστήματος μοῖρα, ἐπὶ ταύτης δὲ τελευταίας ὅλων τῶν λοιπῶν ἐξασκοῦσιν τὴν ἐπίρροην αὐτῶν τὰ ἀναισθητικά. Ὅτι δὲ ταῦτα ἐπιφέρουσιν εἰς τὰς τικτούσας μανίαν, παραλύσεις καὶ σπασμὸς εἶναι πάντῃ ἀνάληδες. Πρὸς τοὺς τελευταίους μάλιστα τούτους καὶ ὠφελοῦσι μεγάλως τὰ ἀναισθητικά. Ἡ ἐν τῷ τοκετῷ χρῆσις τῶν ἀναισθητικῶν εἰς οὐδένα προσέτι ἐμβάλλει κίνδυνον τὴν ζωὴν τῶν τικτούσων. Ἀπόδειξις δὲ τούτου εἶναι, ὅτι ἐξ ὅλων τῶν μαιευτικῶν περιπτώσεων, ἐφ' ὧν ἐγένετο χρῆσις τῶν ἀναισθητικῶν, δύο μόνως γινώσκωμεν ἀποληξάσας εἰς θάνατον. Καὶ κατ' αὐτὰς δὲ ἐπὶ μὲν τῆς μιᾶς μετεχειρίσθη τὸ χλωριοφόρμιον μόνῃ ἢ τικτούσα, ἐπὶ δὲ τῆς ἑτέρας ὁ σύζυγος τῆς τικτούσης, μὴ παρόντος ἰατροῦ. Ἀνωπύστατος προσέτι ἀπεδείχθη καὶ ὁ ἰσχυρισμὸς, ὅτι τὰ ἀναισθητικά, ἐφαρμοζόμενα κατὰ τὸν τοκετὸν, ἐνεργοῦσιν ἐπιβλαβῶς ἐπὶ τοῦ ἐμβρύου. Οἱ πολέμιοι τῆς ἐν τῇ μαιευτικῇ χρήσεως τῶν ἀναισθητικῶν προῆλθον καὶ μέχρι τῶν ἥκιστα σπουδαίων εὐρεσιλογιῶν, ὅτι ἡ τοιαύτη χρῆσις ἀντιβαίνει, οὐ μόνον εἰς τὴν ἠθικὴν, ὡς φέρουσα τὰς τικτούσας εἰς κατάστασιν παραπλησίαν τῇ μέθῃ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν θρησκευτικὴν αὐτήν, ὡς ἀπαλλάττουσα δῆθεν τὰς ἀπογόνους τῆς Εὐας τῆς εἰς αὐτὰς ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ ἐπιβεβλημένης

ποινῆς· α πληθύνων πληθυνῶ τὰς λύπας σου καὶ α τὸν στεναγμὸν σου· ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα ν.

Μετάγοντες ἤδη τὸν λόγον εἰς τὴν Πραγματείαν τοῦ Κ. Kidd, ἴδωμεν τί φρονεῖ ὁ μαιευτὴρ οὗτος περὶ τῆς ἐν τῇ μαιευτικῇ χρήσεως τῶν ἀναισθητικῶν. Ὅταν ἡ πορεία τοῦ τοκετοῦ δὲν παρουσιάζῃ οὐδὲν παρὰ φύσιν φαινόμενον, αὐτὸν ὡδίνες ὡσιν εὐποιστοί, τότε θεωρεῖ ὁ Κ. Kidd πάντῃ περιττὴν τὴν χρῆσιν τῶν ἀναισθητικῶν. Ἄλλ' ὑπάρχουσι καὶ μαιευτικαὶ περιπτώσεις, καθ' ἃς ταῦτα ἀποβαίνουσιν εὐεργετικώτατα. Καὶ πρῶτον μὲν ἐπειδὴ ἡ ὀδύνη εἶναι ἐν πάσῃ περιπτώσει κακόν, οὗ τὴν ἄρσιν ὀφείλει ἵνα ἐπιδιώκῃ παντὶ σθένει ὁ ἀληθῶς κηδόμενος τῶν πασχόντων, διὰ τοῦτο ὁ μαιευτὴρ, ὡσάκις ἡ ὠδίνουσα, ἀναγκάζομένη ἐκ τῆς σφοδρότητος τῶν ὠδίνων, καθικετεύῃ αὐτὸν ἵνα ἐφαρμόσῃ τὸ χλωριοφόρμιον, πρέπει οὗτος νὰ εἰσακούῃ αὐτῆς, ὅταν μάλιστα ὁ τοκετὸς διαρκῇ ἐπὶ πολὺ. Ἄλλ' ἐν τοιαύταις περιπτώσεσι δὲν πρέπει νὰ παρατείνηται ἡ εἰσπνοὴ τοῦ ἀναισθητικοῦ μέχρι ἐντελοῦς ἀναισθησίας. Οὐδέποτε πρέπει νὰ γίνεται χρῆσις τοῦ χλωριοφορμίου ἅμα ἀρχομένου τοῦ τοκετοῦ, ἢ ὅταν αὐτὸν ὠδίνες ὡσιν ἦται καὶ εὐποιστοί. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ περιπτώσεων, καθ' ἃς, καίτοι τοῦ ἀναισθητικοῦ μὴ ὄντος τῶν ὧν οὐκ ἄνευ, ἐφαρμόσθη οὐδὲν ἤττον, ἀλλ' ὡς ἔδει πεφυλαγμένως, τὸ χλωριοφόρμιον, οὐδεμίαν ὁ Κ. Kidd παρατήρησεν βραδύτητα τοῦ τοκετοῦ. Ἐπὶ τῶν ὑστερικῶν γυναικῶν ἐπὶ τῇ κατὰ τὸν τοκετὸν χρήσει τοῦ χλωριοφορμίου παρατηρούμενα παντοῖα φαινόμενα νευρικῆς διεγέρσεως οὐδένα, κατὰ τὸν Κ. Kidd, ἐπάγονται κίνδυνον. Ὅταν αὐτὸν ὠδίνες ὡσιν ἀλγεινὰ καὶ ἐπανέρχονται συχνότερον τοῦ δέοντος, τότε τὸ χλωριοφόρμιον, οὐ μόνον πράυνει, ἐνίοτε δὲ καὶ καταπαύει ἐντελῶς τὰς ἀλγηδύνας, ἀλλὰ καὶ καθίστησι μᾶλλον ἐνδοτικὰ ἅπαντα τὰ μυϊκὰ ὄργανα τῆς τικτούσης καὶ οὕτω διευκολύνει τὴν τε διαστολὴν τοῦ στομίου τῆς μήτρας καὶ τὴν ἐξολίσθησιν τοῦ ἐμβρύου.

Ὅσον περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν πρέπει νὰ γίνεται ἡ κατὰ τὸν τοκετὸν χρῆσις τοῦ χλωριοφορμίου, ὁ Κ. Kidd ἀποδοκιμάζει πάσας τὰς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συσκευὰς. Ἐπίτις δὲ ἐπιδοκιμάζει τὴν ἀνάμιξιν τοῦ χλωριοφορμίου μετὰ τοῦ θειικοῦ αἰθέρος, ἐπειδὴ, ὄντος τούτου πολλῶ πτητικωτέρου, ἢ ἐκείνου, ἐὰν ἐφαρμόσωμεν τὸ τοιοῦτον ἀνάμιγμα, ἢ τικτούσα θέλει εἰσπνεῖ μόνον τὸν αἰθέρα, τὸ δὲ χλωριοφόρμιον θέλει ὑπολειφθῆ σῶον. Ἐπὶ δὲ καὶ διὰ τὸν λόγον ὅτι, ὄντος τοῦ θειικοῦ αἰθέρος λίαν εὐφλέκτου, ἠδύνατο ἐντεῦθεν ν' ἀποβῇ ὀπωσοῦν

κινδυνώδης ἢ παρὰ τὸ φῶς τῆς λαμπάδος χρῆσις αὐτοῦ.

Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ μετασχηματισμοῦ τοῦ ἐμβρύου ἀνευ τῆς βοήθειας θατέρου τῶν εἰρημένων ἀναισθητικῶν εἶναι διὰ μὲν τὸν μαιευτῆρα λίαν ἐπιπολοῦσα, διὰ δὲ τὴν τικτούσαν λίαν ἀλγεινὴ, ἔχουσα καὶ τὸ ἐλάττωμα, ὅτι κατ' αὐτὴν εἴμεθα ἠναγκασμένοι ἵνα περιμένωμεν τὴν διαστολὴν τοῦ στομίου τῆς μήτρας, ὅπως μετ' αὐτὴν ἐνεργήσωμεν τὸν μετασχηματισμὸν. Τοῦναντίον δὲ, ὅταν γίνηται χρῆσις τοῦ χλωριοφορμίου, τὸ μὲν στόμιον τῆς μήτρας γίνεται παραχοῆμα εὐένδοτον (ὥστε οὐδεμία πλέον εἶναι ἀνάγκη ἵνα περιμένωμεν τὴν ἐντελῆ αὐτοῦ διαστολὴν) τὰ δὲ μυϊκὰ ὄργανα τῆς τικτούσης ἐκλύονται ἅπαντα καὶ οὕτω διευκολύνεται μεγάλως ἡ ἐκτέλεσις τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος μαιευτικῆς ἐγχειρήσεως, ἀνευ τῆς ὀδύνης, ἣτις ἄλλως εἶναι ἀδιαχώριστος ἀπ' αὐτῆς. Τὰ μέγιστα ἀνύσιμος ἀπεδείχθη ἡ χρῆσις τοῦ χλωριοφορμίου καὶ ἐπὶ τῶν περιπτώσεων ἐκείνων, καθ' ἃς, ἐνῶ τὸ στόμιον τῆς μήτρας, ἐν συνεσπασμένον περὶ τὸν δι' αὐτοῦ προβάλλοντα βραχίονα τοῦ ἐμβρύου, περισφίγγει αὐτόν, ἢ μήτρα εἶναι τοσοῦτον εὐκίσθητος, ὥστε δὲν ἀνέχεται οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἐπαφήν.

Ἡ ἐκ τοῦ χλωριοφορμίου ὠφέλεια δὲν εἶναι, ὁμολογουμένως, ἐλάσσων ἐπὶ τῶν ἐμβρυουλκίων. Μία δὲ μόνη ὑφίσταται μετὰ τῶν μαιευτῶν διαφωνία, τούτεστι ἡ περὶ τοῦ καιροῦ, καθ' ὃν πρέπει νὰ ἐφαρμολογῆται τὸ ἀναισθητικόν, τῶν μὲν μεταχειριζομένων αὐτὸ πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ἐμβρυουλκοῦ, τῶν δὲ μετ' αὐτήν. Ὁ Κ. Minrhy δοξάζει, ὅτι ὁ μαιευτὴρ, ὅταν τύχῃ ὧν μὴ ἠσκημένος, δύναται νὰ ἐπιφέρῃ εὐκόλως βλάβην εἰς τὴν τικτούσαν, ὅταν δὲν χειραγωγῇ τὴν μαιευτικὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν ἢ αἰσθῆσις τῆς τικτούσης. Ἄλλ' ὁ Κ. Churchill θεωρεῖ τοὺς τοιοῦτους φόβους πάντῃ ματαίους. Ὁ Κ. Simpson συμβουλεύει ἵνα πρῶτον μὲν παρατείνωμεν τὴν εἰσπνοὴν τοῦ ἀναισθητικοῦ μέχρι ἐντελοῦς ἀναισθησίας, ἔχοντες ὑπουργούντα ἡμῖν ἠσκημένον τινὰ βοήθον, εἶτα δὲ εἰσάγωμεν τὸν ἐμβρυουλκὸν καὶ μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ, μετὰ τὴν παῦσιν τῆς εἰσπνοῆς τοῦ ἀναισθητικοῦ, ἐπανήκωσιν αὐτὸν ὠδίνες, ἀρχώμεθα τῆς ἐμβρυουλκίας.

Τινὲς τῶν μαιευτῶν συνιστῶσι τὴν χρῆσιν τοῦ χλωριοφορμίου καὶ κατὰ τοὺς προῶρους τοκετοὺς τοὺς κατὰ τὸν 5ον καὶ 6ον μῆνα τῆς ἐγκυμοσύνης συμβαίνοντας, λέγοντες, ὅτι ἐπιτυγχάνεται εὐχερέστερον καὶ ἐντελεστέρα ἡ ἐκβολὴ τοῦ κυήματος ἀπὸ τῆς ὑπὸ τοῦ χλωριοφορμίου ἐκλυθείσης μήτρας. Ὁ Κ. Simpson καὶ ἄλλοι ἀνακηρύττουσι τὸ χλωριοφόρμιον λίαν ἀνύσιμον καὶ ἐπὶ τοῦ οὕτω δὴ καλουμένου βρα-



χέος (τουτέστι τοῦ παρὰ φύσιν προσπεφυκότος) ἐστὶν ἡ *Placentae breviae*. Κατὰ τὴν ἀνωμαλίαν ταύτην, ἀφοῦ ἐπιφέρωμεν διὰ τοῦ χλωριοφορμίου παντελῆ ἀναισθησίαν καὶ ἐνεργήσωμεν τὸν μετασχηματισμὸν, ἀφίνομεν εἰς τὴν φύσιν τὴν περαιτέρω πορείαν τοῦ τοκετοῦ.

Οὐδεὶς προσέτι δύναται νὰ διαμφισβητήσῃ τὴν ἀνυσιμότητα τοῦ χλωριοφορμίου ἐπὶ τῶν σπασμῶν, οἵτινες συνοδεύουσι τινὰς τῶν τοκετῶν, ἢ παρακλουθούσιν αὐτοῖς. Ἐπὶ τῶν ὑστερικῶν ἐν τοκετῷ γυναικῶν πρέπει, καθ' ἃ συμβουλεύει ὁ *K. Kidd*, νὰ μεταχειρίζομεθα λίαν πεφυλαγμένως τὸ χλωριοφόρμιον, ἀπεχώμεθα δὲ ἐντελῶς τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ ἐπὶ τῶν πασχουσῶν τὴν τρομώδη τῶν οἰνοφλύγων παρακοπήν (*Delirium tremens potatorum*), ἐπειδὴ ἐπ' αὐτῶν ἀποβαίνει πολλῶν κινδυνωδέστερον, ἢ ἐπὶ τῶν πασχουσῶν ὀργανικῶς ἐν τῇ καρδίᾳ ἀλλοιώσεις. Εἰρήσθη δὲ ἐν παρόδῳ, ὅτι ἐμεγαλοποιήσαν τινὲς πέραν τοῦ ἀληθοῦς τὰς δυσαρέστους συνεπειὰς τῆς ἐπὶ τῶν τελευταίων τούτων χρήσεως τοῦ ἐν λόγῳ ἀναισθητικοῦ.

Κατὰ τὴν χρῆσιν τοῦ χλωριοφορμίου ἐπὶ τοῦ τοκετοῦ τότε μόνον ἐπέρχεται ἔμετος, ὅταν, ἢ ἡ τίκτουσα περιέλθῃ εἰς μεγάλην διέγερσιν ἐκ τῆς ἐπενεργείας τοῦ ἀναισθητικοῦ, ἢ οὐδεμίαν πρὸς τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ ληφθῆ πρόνοια περὶ ὑπαγωγῆς κοιλίας, ἢ ὁ στόμαχος ἦ πλήρης σιτίων. Ὡς λίαν δὲ ὠ-

φέλιμον κατὰ τοῦ ἐμέτου τούτου βοήθημα ἀνακηρύττει ὁ *K. Kidd* τὸν καμπανίτην οἶνον καὶ τὸ κρεωσόν.

Τινὲς τῶν μαιευτῶν φρονοῦσιν, ὅτι ἐπὶ τῇ χρήσει τοῦ χλωριοφορμίου κατὰ τὸν τοκετὸν ἐπέρχονται αἰμορραγίαι. Ἀλλ' ὁ *K. Simpson*, ὁμογνωμονοῦντα ἔχων ἑαυτῷ τὸν *K. Montgomery*, ἀντιδογματίζει, ὅτι ἐξ ὅτου μεταχειρίζεται τὸ χλωριοφόρμιον ἐπὶ τῶν τοκετῶν δὲν παρετήρησε συχνότερας μεθαιμορραγίας, ἢ πρότερον.

Κατὰ τὴν ἐν γένει ἐφαρμογὴν τοῦ χλωριοφορμίου πρέπει νὰ ἐπιτηρώμεν μετ' ἰδιαζούσης προσοχῆς τοὺς ἀναπνευστικούς πρὸ πάντων μῦς. Ἡ ἐπιτήρησις αὕτη τῆς ἀναπνοῆς εἶναι πολλῶν σπουδαιοτέρα, ἢ ἡ τῆς καρδιακῆς ἐνεργείας, καθότι φαίνεται ἤδη ἀποδεδειγμένον, ὅτι, ἐὰν κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀναισθητικοῦ προήκωμεν πέραν τοῦ δέοντος, δύναται, κατὰ τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων, νὰ ἐπενεργήσῃ τὸ ἀναισθητικὸν ἐπὶ τῶν μεσοπλευρίων, τῶν σκαληνῶν καὶ τῶν ὀδοντωτῶν μυῶν τοσοῦτον, ὥστε οὗτοι νὰ παύσωσι λειτουργοῦντες. Μετὰ ταῦτα δὲ ἐπέρχεται, ὡς ἐπακόλουθον τῆς διακοπῆς ταύτης τῆς ἀναπνοῆς, ἡ ὑφῆσις τῆς καρδιακῆς ἐνεργείας. Ἄρα δὲ παρατηρήσωμεν τὰ πρῶτα σημεῖα τῆς παραλύσεως ταύτης τῶν ἀναπνευστικῶν μυῶν πρέπει νὰ προσπαθῶμεν, ὅπως διεγείρωμεν αὐτοὺς πρὸς νέαν ἐνέργειαν διὰ ψυχρῶν καταβρῦντισμῶν καὶ ἄλλων ἐγερτηρίων.

## ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ.

30. Περὶ τῆς θεραπευτικῆς χρήσεως τοῦ χλωρικοῦ καλίου (*Kali chlorici*) ἐπὶ τινὰς τῶν ψυχικῶν νόσων καὶ τὴν κακωδίαν τοῦ στόματος.

Ὁ ἐν Ἀμερικῇ ἰατρὸς *K. Hanbury Smith*, ἐφαρμόσας μετ' ἐπιτυχίας, ὡς λέγει (\*), τὸ χλωρικὸν κάλι ἐπὶ τὸν τυφοειδῆ πυρετὸν καὶ ἄλλας παθήσεις ἐκ τῶν οὕτω δὴ λεγομένων αἰμοπαθειῶν, διανοήθη, ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ αὐτοῦ μέσου ἠδύνατο ν' ἀποβῆ ὠφέλιμος καὶ ἐπὶ τῶν ψυχικῶν ἐκείνων νόσων, καθ' ἃς τὰ χεῖλη, τὸ ἀκρορρῆνιον καὶ τὰ ἄκρα εἰσι κυανᾶ καὶ ψυχρὰ καὶ αἰτινες, ὡς δοξάζει, προέρχονται ἐκ νοσηρᾶς διακράσεως τοῦ αἵματος. Δίδει

δὲ τοῦ φαρμάκου τούτου κατ' ἀρχὰς μὲν ἀνά 3—4 κόκκων (ἐν ἰ) 3) ὑγροῦ καθ' ἑκάστην, αὐξάνων ἀκολουθῶς τὴν δόσιν μέχρι 10 κόκκων. Ἐνίοτε δίδει τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος φάρμακον μετὰ νάρδου, ψυχοτρόφου (*Arnicae*) κ.τ.τ. Καθ' ἃ δὲ ἐδίδασκεν αὐτὸν, ὡς λέγει, μακρὰ κλινικὴ πείρα ἐν τῷ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ νοσοκομείῳ τῶν φρενοβλαβῶν, τὸ χλωρικὸν κάλι εἶναι ὠφελιμώτατον φάρμακον πρὸς τὰς εἰρημένους παθήσεις, ἐξαφανιζομένης τάχιστα ἐπὶ τῇ χρήσει αὐτοῦ τῆς κυανίζουσης χροιάς τῶν πασχόντων, ἐπανερχομένης τῆς κατὰ φύσιν θερμοκρασίας τῶν ἄκρων αὐτῶν καὶ συμβελτιουμένης, μετὰ τῆς σωματικῆς, καὶ τῆς διανοητικῆς αὐτῶν καταστάσεως.

Πρὸς πίστωση δὲ τῶν λόγων αὐτοῦ ἀναφέρει ὁ εἰρημένος ἰατρὸς, ἐκ πλείονων, δύο περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐπετεύχθη παντελῆς ἱασις τῆς μανίας, (ἐν μὲν τῇ μιᾷ ἐν διαστήματι 1 1/2 μηνῶν, ἐν δὲ τῇ ἑτέρᾳ ἐν διαστήματι μηνῶν 10) διὰ μόνης τῆς χρήσεως τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος φαρμάκου.

Ὁ δ' ἐν Παρισίοις ἰατρὸς *K. Stanislas Martin*

διαβεβαίωσι (\*\*), ὅτι ἐπὶ τῆς κακωδίας, ἣν ἀποπέμπει τὸ στόμα ἀνθρώπων, ὧν εἰσὶν ἀπαθῆ τὰ οὖλα, ἢ βλενομεμβράνη τοῦ στόματος, οἱ ὀδόντες καὶ οἱ πνεύμονες καὶ οἵτινες ἐπιμελοῦνται τῆς καθαρῶτατος τοῦ στόματος αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων, ἐπομένως, ἡ κακωδία πρᾶρχεται ἐκ τοῦ στομάχου, ἀπεδείχθη λίαν ὠφέλιμος ἡ διάλυσις τοῦ χλωρικοῦ καλίου (3 v) ἐν σκληροῦντι ὕδατι (3 vi). Τῆς διαλύσεως ταύτης δίδεται ἐσωτερικῶς ἀνά ἕν καθ' ἑκάστην μικρὸν κοχλιάριον, τρεῖς ὥρας μετὰ τὸ γεῦμα, συγχρόνως δὲ διακλύζεται διὰ τῆς διαλύσεως ταύτης τὸ στόμα τοῦ πάσχοντος. Ταύτης οὕσης τῆς θεραπείας, ἐκλείπει, κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ *K. Martin*, τάχιστα καὶ ἀνεπιστρέπτει ἡ κακωδία τοῦ στόματος.

Τὴν θεραπευτικὴν ταύτην τοῦ *K. Martin* πληροφορίαν πολὺ ἀπέχομεν βέβαια τοῦ νὰ θεωρῶμεν ὡς ἐμπειρέουσαν νεώτερόν τι. Οὐδόλως λαμβάνει ἡμᾶς, ὅτι πρὸ πολλοῦ ἤδη ὁ *K. Joachim*, συγκεφαλαίων τὴν ἰατρικὴν πείραν τῶν πρὸ αὐτοῦ, ἀνεκλήρουσαν (\*\*\*) τὸ χλωρικὸν κάλι φάρμακον, μεταπυκνάζον τὰ ἐν τῷ στομάχῳ ἀέρια, ἀποκομίζον ἐκ τοῦ σώματος τοὺς νεκρωμένους ἐπιθηλιακοὺς κυττάρους καὶ παῦον ἐν ὀλίγαις ὥραις τὴν ἐξ αὐτῶν δυσοσμίαν v. Μετηνέγκαμεν δὲ μόνον ἐνταῦθα τὰ ἀνωτέρω, ὡς ἐπιμαρτυροῦντα τῇ πείρᾳ παλαιότερων ἰατρῶν καὶ δεικνύοντα, ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἀνακαλύψεις ἀνακαλύψεων.

31. Περὶ τῆς θεραπευτικῆς χρήσεως τοῦ ὑδροϊωδικοῦ καλίου.

Ὁ Ἀμερικανὸς ἰατρὸς *K. Horace Green* δημοσιεύει (\*\*\*), ὅτι ἐν Βοστώνῃ γίνεται χρῆσις κατὰ τοῦ ἀσθματος ἀμεταδότου τινὸς φαρμάκου, τοῦ ὁποῦ το κυριώτερον συστατικὸν εἶναι τὸ ὑδροϊωδικὸν κάλι. Ἐφαρμόσας δὲ καὶ αὐτὸς κατὰ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νοσήματος τὸ κατὰ τὴν ἀκόλουθον ἀναγραφὴν κατασκευασμένον φάρμακον, εὔρεν αὐτὸ, ὡς λέγει, μεγάλως ὠφέλιμον, μάλιστα ὡσάκις μετὰ τοῦ ἀσθματος δὲν συνυπῆρχε καὶ φλεγμονὴ τῶν βρογχίων.

Λαβὲ Καλίου ὑδροϊωδικοῦ Γραμμάρια εἰς 3 ἡμισυ, Ἀφειψήματος Πολυγάλυ Οὐγγίας τρεῖς 3 ἡμισυ, Βάμματος Λοβηλίας

(\*) Bulletin de Thérapeutique, Τόμ. ΝΘ'. σελ. 73.  
(\*\*) Ungar. Ztschrift f. Nat. u. Heilkunde, 1851. Ἰούλιος.

(\*\*\*) Bulletin de Thérapeutique, Τόμ. ΝΘ'. σελ. 27.

καὶ Βάμματος Ὀπίου τοῦ διὰ Βελζίνης ἀνά Οὐγγίας εἰς 3 ἡμισυαν. Ἀναμίξας δὲ ἀκριβῶς ἄπαντα, ὁδός.

[R. Kali hydroiod. 3 vjβ,  
Decoel. Polygal. 3 ijβ,  
Tinct. Lobeliae

— Opil camphorat. ἀνά 3 vjβ.

M. Exactis.

D.]

Τοῦ φαρμάκου τούτου λαμβάνει ὁ πάσχων δις, ἢ καὶ τρίς τῆς ἡμέρας (ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς παθήσεως) ἀνά ἕν μικρὸν κοχλιάριον.

32. Περὶ τῆς θεικῆς κινίνης ὡς θεραπευτικοῦ τῆς ὀξείας ἀρθρίτιδος.

Ἐν τῇ ἠ Γερμανικῇ *K. Leinek* v περιγράφει ὁ *K. Lange* 17 περιπτώσεις ὀξείας ρευματισμοῦ, καθ' ἃς ἐφήρμοσε θεραπευτικῶς τὴν θεικὴν κινίνην (δίδων ἀνά 5 κόκκους τετράκις τῆς ἡμέρας, ὅτε μὲν μετὰ δακτυλίτιδος, ὅτε δὲ ἀνευ αὐτῆς). Παρατήρησε δὲ, ὡς λέγει, τοσοῦτον εὐάρεστα ἀποτελέσματα ἐκ τῶν Θεραπειῶν τούτων, ὥστε θεωρεῖ καθήκον αὐτοῦ ἕνα καὶ αὐθις συστήσῃ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος φάρμακον, ὡς ὠφελιμώτατον πρὸς τὴν εἰρημένην πάθησιν. Ἐπὶ τῇ χρήσει τῆς θεικῆς κινίνης οἴχεται ὁ τε πυρετός, τὸ ἄλγος καὶ οἱ ἄφθονοι ἰδρώτες πολλῶν τάχιον, ἢ ἐπὶ τῇ χρήσει οἰουδήποτε ἄλλου θεραπευτικοῦ μεταχειρισμοῦ. Μόναι αἱ ἐξογκώσεις τῶν ἀρθρῶν, ἀλλ' εἰς βαθμὸν ἐλάχιστον, παρέμενον ἐπὶ τινα χρόνον. Ἐφ' ἀπασῶν δὲ σχεδὸν τῶν περιπτώσεων, ἐφ' ὧν ἐδόθη ἡ θεικὴ κινίνη μετὰ δακτυλίτιδος, παρατηρήθη ἡ ἐπὶ τοῦ στομάχου ἐπιβλαβὴς τοῦ τελευταίου τούτου φαρμάκου ἐνέργεια (οἶον ἀνορεξία, ναυτιάσεις, ἐπιτεινόμεναι ἐνίοτε μέχρις ἐμέτου, καὶ πνιγμονή), ἡς τὰ ἀποτελέσματα διήρουν μάλιστα ἐνίοτε ἐπὶ δύο, ἢ καὶ τρεῖς ἡμέρας. Οὐχ ἦττον εἶναι προτιμότερα, καθ' ἃ διαβεβαίωσι ὁ *K. Lange*, ἢ μετὰ δακτυλίτιδος χρῆσις τῆς θεικῆς κινίνης, ἢ ἡ τῆς θεικῆς κινίνης καθ' ἑαυτήν. Μολονότι δὲ ἐπὶ δύο περιπτώσεων ἤρκεσε πρὸς τὴν ἱασιν 1 3 τῆς θεικῆς κινίνης, ἐπὶ ἑτέρας περιπτώσεως ἐδέχθη πρὸς τὴν παντελῆ ἱασιν 2 3 τοῦ φαρμάκου τούτου. Ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον (ἐπὶ 11 περιπτώσεων ἐκ τῶν 17) ἐπετεύχθη ἡ ἱασις, ληφθεῖσῶν 16 δόσεων θεικῆς κινίνης (ἀνά 5 κόκκων ἐκάστοτε μεθ' 1 — 1 1/2 κόκκου πῶας δακτυλίτιδος). Ἄπαξ μόνον ἐδέχθη πρὸς τὴν ἱασιν 18 δόσεων (jβ 3) θεικῆς κινίνης, ἀνευ δακτυλίτιδος. Ἐπὶ ἑτέρας δὲ περιπτώσεως ἐπῆλθεν ἡ ἱασις, ἀφοῦ ἐλήφθησαν εἰς δόσεις (β 3) θεικῆς κινίνης.

(\*) Amer. med. Tim. II. 23.



### 33. Περὶ τῆς δακτυλίτιδος ὡς θεραπευτικοῦ τῆς τρομώδους τῶν οἰνοφλύγων παρακοπῆς.

Ὁ Ἄγγλος ἰατρός *K. G. M. Jones* διηγείται ἐν τῷ αἰατρικῷ Χρόνῳ, ὅτι μεταχειρίζεται ἀπὸ τινῶν ἤδη ἐτῶν λίαν ἐπιτυχῶς τὸ βάμμα τῆς δακτυλίτιδος ἐν μεγάλας δόσεσι κατὰ τῆς τρομώδους παρακοπῆς τῶν οἰνοφλύγων, λαβὼν τὸ ἐνδόξιμον ἐκ τοῦ ἀκολούθου συμβάντος· πρὸ 17 ἐτῶν ἔτυχεν εὐκαιρίας ἵνα παρατηρήσῃ, ὅτι οἰνόφυλξ τις, πάσχων τὴν τρομώδη παρακοπὴν εἰς τὸν ὑψιστὸν αὐτῆς βαθμὸν καὶ λαβὼν κατὰ λάθος, ἀντὶ ἐτέρου τινὸς φαρμάκου, 1 ὤβ βάμματος δακτυλίτιδος διὰ μιᾶς, οὐ μόνον οὐδεμίαν ἐντεύθεν ἔπαυε βλάβην, ἀλλὰ καὶ ἀπηλάγη διὰ παντὸς τῆς τρομώδους αὐτοῦ παρακοπῆς. Ἐκτοτε ὁ *K. Jones* μετεχειρίσθη ἐπὶ 70 περιπτώσεων τρομώδους παρακοπῆς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος βάμμα, δίδων ἐκάστοτε  $\frac{1}{2}$  ὤβ αὐτοῦ μετ' ὀλίγου ὕδατος. Ἐπ' ὀλίγων τινῶν περιπτώσεων ἤρκεσε πρὸς τὴν ἴασιν μία καὶ μόνη δόσις. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐγένετο ἀνάγκη καὶ ἐτέρας δόσεις, διδομένης 4 ὥρας μετὰ τὴν πρώτην. Σπιννώτατα ἐδέησε καὶ τρίτης δόσεως (2 ὤβ —  $\frac{1}{2}$  ὤβ), ἣν ἐλάμβανεν ὁ πάσχων 6 ὥρας μετὰ τὴν προσφορὰν τῆς δευτέρας.

Περὶ τῆς ἐνεργείας τῶν τούτων μεγάλων δόσεων τοῦ βάμματος τῆς δακτυλίτιδος λέγει ὁ *K. Jones*, ὅτι, καθ' ἃ παρετήρησεν, ἐκδηλοῦνται κατὰ πρῶτον ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ, οὐχὶ δὲ ἐν τῇ καρδίᾳ, ἧς αἱ σφύξεις γίνονται τούνατίον πληρέστεραι, ἰσχυρότεραι καὶ τακτικώτεραι, οἱ ψυχροὶ ἰδρώτες ὑποστέλλονται καὶ τὸ δέριμα γίνεται ἥττον ψυχρόν. Μετὰ ὦ. 5—7 ἀπὸ τῆς προσφορᾶς τοῦ φαρμάκου ἐπέρχεται ὕπνος. Ἐὰν δὲ ὁ πάσχων μετὰ ὦ. 5—7 δὲν κατενεχθῇ εἰς ὕπνον, πρέπει νὰ θεωρῶμεν ταῦτο ὡς ἐνδειξιν, ὅτι εἶναι ἀναγκαῖα καὶ δευτέρα δόσις τῆς δακτυλίτιδος. Οὐ μόνον δὲ ἐν τοῖς νεφροῖς οὐδεμία παρατηρεῖται ἐκφανῆς ἐνέργεια ἐπὶ τῇ χρήσει οὕτω μεγάλων δόσεων δακτυλίτιδος, ἀλλ' οὐδ' ἐν ἄλλῳ τινὶ ὄργανῳ ἐπέρχονται κινδυνώδη φαινόμενα.

Καὶ ἕτερος δὲ ἰατρός, ὁ ἐν Λονδίῳ *K. Th. Peacock*, ἐπὶ τῇ βᾶσει τῆς ἐν τῷ νασσοκομείῳ τοῦ Λου. Θωμᾶ κλινικῆς αὐτοῦ πείρας, ἀνακηρύττει (\*) ἐκ νέου τὸ βάμμα τῆς δακτυλίτιδος ἐν μεγάλας δόσεσιν ὡς τὸ ἀριστὸν τῶν φαρμάκων πρὸς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νόσημα.

### 34. Περὶ νέας φαρμακευτικῆς σκευάσεως τινῶν φαρμάκων.

Ὁ Γάλλος φαρμακοποιὸς *K. Cailliot*, καταγινόμενος ἀπὸ πολλοῦ ὅπως ἐφεύρη τὸν τρόπον, δι' οὗ νὰ ἐπικαλύψῃ τὴν ὀσμὴν καὶ τὴν γεῦσιν τῶν φαρμάκων ἐκείνων, ὧν ἡ θεραπευτικὴ χρῆσις ἀποβαίνει δυσχερῆστατὴ διὰ τὴν δυσσομίαν, ἢ τὴν δυσάρεστον γεῦσιν αὐτῶν, ὡς, π. χ., αἱ ῥευσταὶ ῥητίναι, τὰ δρμηῆα καὶ δύσοσμα ἔλαια κ. τ. τ., διενεσθῆ ἐπὶ τέλους ἵνα σκευάσῃ αὐτὰ ἐν εἴδει γαλακτωματικῶν πηκτῶν. Τὰ μέχρι τοῦ δε ὑπὸ τοῦ *K. Cailliot* εἰς φαρμακευτικὰς πηκτὰς σκευασθέντα φάρμακα εἰσὶ τὸ κεδρέλαιον (*Pix liquida*), τὸ ἀμμωνιακὸν κόμμι, τὸ μηδικὸν σίλφιον, ὁ θεικὸς αἰθήρ καὶ τινὰ ἄλλα. Σκευάζει δὲ τὰς δι' αὐτῶν πηκτὰς κατὰ τὰς ἀκολούθους ἀναγραφάς·

#### A'. Πηκτὴ ἡ διὰ κεδρελαίου.

Λαβὴ Κεδρελαίου	μέρη πέντε,
Ἐλαίου ἀμυγδαλίνου	» τεσσαράκοντα,
Σιραιωποῦ τοῦ διὰ κόμμιως ( <i>Syrupii Gummi Mimosae</i> )	» τριάκοντα,
Ἵδατος πηγαίου	» τεσσαράκοντα
	πέντε
καὶ Ἰχθυοκόλλας	» πέντε.

Κατατάμνῃ δὲ εἰς μικρὰ τὴν ἰχθυοκόλλαν καὶ διαλύσας αὐτὴν εἰς ὕδωρ θερμὸν, ἀλλὰ μὴ πῶ ζέον, πρόσθετε καὶ αὐτῆς τὸ ἤδη ζεατισθὲν μέρος τοῦ ὕδατος. Ἀναμίξας εἶτα ἀκριβῶς τὸ κεδρέλαιον μετὰ τοῦ ἀμυγδαλίτου ἔλαιου, προσεπίχθε τὸ ἀνάμιγμα μετὰ τοῦ σιραιωποῦ εἰς τὴν διάλυσιν τῆς ἰχθυοκόλλας καὶ ἀνατάραττε μέχρις οὗ λάβῃ σύστασιν μέλιτος. Ἀποψυχθεῖσαν δὲ τὴν σκευασίαν ἀπόθου πρὸς φαρμακευτικὴν χρῆσιν.

#### B'. Πηκτὴ ἡ δι' ἀμμωνιακοῦ κόμμιως.

Λαβὴ Κόμμιως τοῦ ἀμμωνιακοῦ	μέρη πέντε,
Κρόκου ὠῶν	» δεκαπέντε,
Σακχάρου λευκοῦ	» τριάκοντα,
Ἵδατος πηγαίου	» τεσσαράκοντα
καὶ Πηκτῆς ζιτῆς	» δεκά.

Ἐνθεῖς δὲ τὸ ἀμμωνιακὸν κόμμι μετὰ τοῦ σακχάρου καὶ τοῦ ὕδατος εἰς οὕτω, συνανάτριβε μέχρις οὗ συστάσιν εἰς ὁμοειδῆ μάζαν, μεθ' ἧς ἀναμίγνυε, χλιαρὸν, τὸ ὕδωρ, προδιαλύσας ἐν αὐτῷ τὴν πηκτίν. Ἄφεις δὲ τὸ μίγμα ἐν ἡρεμίᾳ μέχρις οὗ ἀποψυχθῇ, ἀνελόμενος, χρῶ.

#### Γ'. Πηκτὴ ἡ διὰ θεικοῦ αἰθέρος.

Λαβὴ Θεικοῦ αἰθέρος	μέρη δεκά,
Σιραιωποῦ ἀπλοῦ	» τεσσαράκοντα,
Ἵδατος πηγαίου	» τεσσαράκοντα
	πέντε
καὶ Ἰχθυοκόλλας	» πέντε.

Διαλύσας τὴν ἰχθυοκόλλαν ἐν τῷ ὕδατι, ἔγχεε αὐτὴν, ἀπεψυγμένην, μετὰ τοῦ σιραιωποῦ καὶ τοῦ αἰθέρος εἰς φιάλην εὐρύττομον. Πωμάσας δὲ τὴν φιάλην, συντάραττε κραταιῶς τὰ ἐν αὐτῇ μέχρι συστάσεως σιραιωποῦ. Ἄφεις δὲ ἐν ἡρεμίᾳ τὴν σκευασίαν, ὅπως συστήῃ εἰς πηκτὴν, ἀπόθου πρὸς φαρμακευτικὴν χρῆσιν.

Καὶ ἡ διὰ σιλφίου δὲ τοῦ μηδικοῦ πηκτῆ, ὡς καὶ ἡ διὰ καστορέου καὶ ἡ διὰ νάρδου τῆς ἀγρίας, σκευάζονται καθ' ἓνα τῶν ἐκτεθέντων τρόπων.

(\*) *Med. Times and Gaz.* γ'. π. ἔ.